

Ekonomikas ministrija

LATVIJAS MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

2018.gada aprīlis

© 2018 | Ekonomikas ministrija
Centrālā statistikas pārvalde

Pamatā skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītos gadījumos, ir saņemti no Centrālās statistikas pārvaldes. Eiropas Savienības dati tiek ņemti no *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti Latvijas maksājumu bilances, banku un monetāro rādītāju raksturojumā. Valsts kases dati ir izmantoti valsts finanšu rādītāju raksturojumā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta

Ja Jums ir komentāri, jautājumi vai ierosinājumi, lūdzam tos adresēt:

Ekonomikas ministrijai

Brīvības ielā 55

Rīga, LV-1519

Tālrunis 371 67 013 109

E-pasts: macro@em.gov.lv

Interneta vietne: <https://em.gov.lv>

2018 | 1

SATURS

EKONOMISKĀ POLITIKA.....	4
EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES	7
PASAULES EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA	10
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS UN KOPĒJAIS PIEPRASĪJUMS	11
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS	11
PATĒRIŅŠ	12
INVESTĪCIJAS	13
EKSPORTS	15
IMPORTS	18
NOZARU IEGULDĪJUMS	19
APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	21
LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA	28
PĀRĒJĀ RŪPNIECĪBA	28
BŪVNICĪBA	29
TIRDZNIECĪBA, IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANA	30
TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA	31
KOMERCPAKALPOJUMI	32
SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI	32
DARBA TIRGUS	33
NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS	33
DARBA SAMAKSA	36
EKONOMISKĀ STABILITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA	37
CENAS	37
MAKSĀJUMU BILANCE	39
ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS	40
MONETĀRIE RĀDĪTĀJI	41
KOPBUDŽETS UN VALSTS PARĀDS	42
BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI	43
PRODUKTIVITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA	44
AGRĪNĀS BRĪDINĀŠANAS MEHĀNISMS	45
LATVIJA STARPTAUTISKAJOS REITINGOS	46

2018 | 1

EKONOMISKĀ POLITIKA

Ar gandarījumu jāatzīmē, ka Latvijas izaugsme 2017.gadā kļuva ievērojami straujāka nekā iepriekšējos gados. Iekšzemes kopprodukts (IKP) 2017.gadā palielinājās par 4,5%, kas ir straujākais pieaugums pēdējo 6 gadu laikā. Stabili aug eksports, privātais un valsts patēriņš. Eksporta apjomi ir sasnieguši līdz šim augstāko līmeni. Strauja izaugsme 2017.gadā bija vērojama arī investīcijās. Pozitīvas tendences eksportā veicina apstrādes rūpniecības, kā arī citu eksporta orientēto nozaru – lauksaimniecības, mežsaimniecības, transporta attīstību.

Ņemot vērā labvēlīgo konjunktūru – ekonomisko izaugsmi Eiropas Savienības (ES) valstīs, kas ir lielākais Latvijas preču noieta tirgus, kā arī pieejamās ES fondu investīcijas – arī 2018.gadā saglabāsies strauja izaugsme un IKP pieaugums pēc Ekonomikas ministrijas ekspertu prognozēm varētu sasniegt 4,2%. Par stabilu ekonomikas izaugsmi šogad liecina arī 1.ceturkšņa IKP ātrais novērtējums, kas gada griezumā uzrāda 4,3% pieaugumu.

Lai noturētu vismaz 4-5% IKP pieaugumu vidēja termiņa periodā, nepieciešams sistemātiski turpināt darbu pie valdības deklarācijā nosprausto mērķu īstenošanas. Eksporta un investīciju stimulēšana, produktivitātes pieauguma un cilvēkkapitāla attīstības veicināšana ir prioritātes.

Minēto mērķu sasniegšanai Ekonomikas ministrija kopā ar sociālajiem partneriem un kolēģiem no citām ministrijām ir uzsākusi darbu pie ilgtspējīga ekonomikas attīstības modeļa izstrādes, kurā galvenajam izaugsmes dzinējspēkam jābūt eksportam, t.i., spējai konkurēt iekšējos un ārējos produktu tirgos, kā arī būt konkurētspējīgam kapitāla piesaistē, lai kāpinātu produktivitāti.

Šāda ilgtspējīga modeļa izveidošanā būtiska loma ir reformām izglītības sistēmā un darba tirgus pārkārtojumiem, lai sagatavotos un pielāgotos strukturālajām pārmaiņām. Ir jāturpina iesāktās reformas izglītības sistēmā, uzsvarus liekot uz eksakto un dabas zinību apguves kvalitātes stiprināšanu pamatizglītībā un vidējā izglītībā, kā arī uz pieaugušo izglītības attīstību.

Lai saskaņotu starpresoru sadarbību nepieciešamo darba tirgus reformu jeb pārkārtojumu plānošanā, izstrādē, ieviešanā un uzraudzībā, un tādējādi mazinātu disproporcijas Latvijas darba tirgū, ir izveidota Nodarbinātības padome trīs ministru – ekonomikas, izglītības un zinātnes, un labklājības ministru – sastāvā. Ministri ir vienojušies prioritārajos pārkārtojumos ietvert mūžizglītības sistēmas izveidošanu, efektīvu, modernu un kvalitatīvu vispārējo izglītību, studējošo skaita pieaugumu zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas (STEM) nozarēs, darba devēju iesaisti izglītības

piedāvājuma veidošanā un sniegšanā, jauniešu prasmju un nodarbinātības uzlabošanu.

Lielā mērā ir pabeigts darbs pie plānoto ES fondu atbalsta programmu izstrādes, kas paver iespēju investēt 4,4 miljardus eiro Latvijas attīstībā. Starp būtiskākajiem ES fondu finansējuma mērķiem ir finanšu plūsmas palielināšana pētniecībā un attīstībā, privāto investīciju piesaistes veicināšana, kā arī pētniecības institūciju un uzņēmēju sadarbības aktivizēšana. Ievērojami ieguldījumi paredzēti arī informācijas un komunikācijas tehnoloģiju un transporta infrastruktūras uzlabojumiem, kas tieši ietekmē ekonomikas produktivitāti un ir pamats jaunu, labi apmaksātu darbavietu radīšanai un dzīves kvalitātes pieaugumam.

Ekonomikas ministrijas aktivitātēs jaunajā plānošanas periodā ir pieejami 868,6 milj. eiro mērķtiecīgām investīcijām Latvijas ekonomikas modernizācijā un industrializācijā. Tai skaitā būtisks ES fondu finansējuma pieaugums ir paredzēts arī energoefektivitātes veicināšanai, plānošanas perioda ietvaros ieguldot vairāk nekā 377,3 milj. eiro energoefektivitātes paaugstināšanai daudzdzīvokļu mājās, publiskajās un ražošanas ēkās. Tiek turpinātas vai tiks uzsāktas tādas ES fondu aktivitātes kā *Jaunu produktu ieviešana ražošanā* (atbalsts iekārtu iegādei), *Starptautiskās konkurētspējas veicināšana* (nacionālie stendi, t.sk., ārējo tirgu apgūšana (dalība izstādēs)), *Nodarbināto apmācības, Kompetences centri, Biznesa inkubatori, Daudzdzīvokļu māju siltināšana*, kā arī tiks turpināta un paplašināta atbalsta sniegšana saimnieciskās darbības veicējiem arī finanšu instrumentu veidā (garantiju programmas, aizdevumu programmas, riska kapitāla instrumenti, t.sk. akcelerācijas fondi).

2017.gada sākumā esam ieviešusi Latvijā unikālu un modernu strauji augošu tehnoloģiju uzņēmumu jeb jaunuzņēmumu regulējumu un īpašas atbalsta programmas, kas atzinīgi novērtētas pasaulē. Ekonomikas ministrija ir parakstījusi *Saprašanās memorandu ar Latvijas jaunuzņēmumu asociāciju "Startin.LV"*, notiek regulāra komunikācija ar ekosistēmas pārstāvjiem.

Mūsu mērķis ir panākt, lai Latvija kļūtu par jaunuzņēmumu izvēli Nr.1 Baltijas valstīs. *Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likums* un riska kapitāla finansējums ir pamats šādu uzņēmumu attīstības veicināšanai. Tiek ieviestas specifiskas, tieši šai uzņēmēju grupai atbilstošas atbalsta programmas.

Viena no Ekonomikas ministrijas prioritātēm ir uzņēmējdarbības vides uzlabošana. Mērķtiecīgas reformas un cieša sadarbība ar uzņēmējiem Latvijai ļāvis sasniegt augstus rezultātus – Pasaules Bankas *Doing Business 2018*

pētījumā. 190 valstu konkurencē Latvija ierindota augstajā 19.vietā. Savukārt, ES dalībvalstu vidū Latvija ieņem 8.vietu.

Ministru kabinets 2017.gada 15.martā apstiprināja Ekonomikas ministrijas izstrādāto *Uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas pasākumu plānu*. Ekonomikas ministrijas vizija ir radīt izcilu uzņēmējdarbības vidi un virzīties uz inovatīvas ekonomikas modeli. Tāpēc uzņēmējdarbības vides pilnveidošanas tālākajam darbam esam definējuši piecus prioritāros rīcības virzienus – tiesiskuma stiprināšana, uz klientu orientētas valsts pārvaldes attīstība, valsts pakalpojumu un rūpniecības digitalizācija (*Industry 4.0*), uzņēmējdarbības vides atvērtība un nodokļu sistēmas konkurētspējas celšana.

Paužot apņemšanos īstenot virkni rūpniecības atbalsta pasākumu no valsts puses un nozīmīgas investīcijas rūpniecības modernizācijā, ceļot tās konkurētspēju pasaulē, no dažādu rūpniecības nozaru organizāciju puses, 2018.gada 25.aprīlī tika parakstīts Ekonomikas ministrijas un rūpniecības nozaru pārstāvju *Memorands par Latvijas rūpniecības attīstību*.

Turpinās darbs pie nacionālās inovācijas sistēmas pilnveidošanas. Tiek īstenotas atbalsta programmas, kas sekmē privātā sektora investīciju piesaisti pētniecības un attīstības (P&A) darbībām un motivē uzņēmumos ieguldīt inovācijās. Būtiskākie atbalsta instrumenti nodrošina komersantu un pētniecības sektoru sadarbības veicināšanu kopīgu projektu īstenošanai, pētniecisko izstrādņu komercializāciju plašāku tehnoloģiju pārneses procesu sekmēšanas ietvaros, t.sk. stiprinot arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras kapacitāti, veidojot to par inovācijas un tehnoloģiju aģentūru. Vienlaikus, tiek turpinātas aktivitātes, kas vērstas uz plašākas sabiedrības motivēšanu un iesaisti inovācijās un uzņēmējdarbības aktivitātēs. Esam aktivizējuši darbu ar valsts kapitāldaļu uzņēmumiem, veidojot šo uzņēmumu sadarbības mehānismus un identificējot esošās un nākotnes P&A investīcijas šajos uzņēmumos. Minētās aktivitātes cieši saistītas ar centieniem panākt mērķtiecīgus uzlabojumus un Latvijas reitingu kāpumu *Eiropas Inovāciju pārskatā*.

2017.gada 24.maijā Ministru kabinets apstiprināja *Valsts nodokļu politikas pamatnostādnes 2018.-2021.gadam*, kas cita starpā no 2018.gada ievieš jaunu uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēmu – 0% likmi reinvestētajai peļņai, kas ļaus uzņēmumiem veidot kapitāla uzkrājumus un ieguldīt tos tālākā attīstībā.

Jāatzīmē arī uzlabojumi mikrouzņēmumu nodokļu režīmā, kas paredz atbalstīt jaunus un mazus uzņēmumus nozarēs ar zemu algu potenciālu. Līdz šim tas kalpojis kā stimuls uzsākt uzņēmējdarbību, mazināt ēnu ekonomiku, vienkāršot nodokļu nomaksu. Vienlaikus, lai risinātu jautājumu par sociālām iemaksām darbiniekiem, noteikts, ka mikrouzņēmuma darbiniekam ir tiesības brīvprātīgi pievienoties valsts sociālās apdrošināšanas sistēmai.

Izstrādājot nodokļu sistēmas normatīvo regulējumu, būtiski ir radīt vienkāršu un lētu nodokļu nomaksu un

administrēšanu. Jo mazāks administratīvais slogs uzņēmējiem, jo lētāk šo pakalpojumu var sniegt valsts.

Būvniecības jomā ir veikts apjomīgs darbs, lai pilnveidotu un vienkāršotu būvniecības procesu, tai skaitā nodrošinot sistēmas atbalstu pilnam elektroniskajam būvniecības procesam. 2017.gada vasarā ir uzsākts darbs pie Būvniecības informācijas sistēmas (BIS) attīstības. Paredzēts, ka sistēmas funkcionalitāte lietotājiem būs pieejama no 2018.gada 1.jūlija. Projekta ietvaros tiks pilnveidota virkne identificēto nepilnību arī būvdarbu uzraudzības, ēku ekspluatācijas, būvkomersantu un būvspeciālistu datu pārvaldībā, veidojot BIS par vienotu būves un būvniecības informācijas sistēmu.

Parakstot atbildīgo Ministru kabineta locekļu un būvniecības nozares pārstāvju sadarbības *Memorandu* 2016.gada 31.maijā, tika panākta vienošanās 3 gadu laikā vismaz uz pusi samazināt ēnu ekonomikas īpatsvaru būvniecības nozarē. Lai sasniegtu *Memorandā* nospraustos mērķus būvniecības nozares darba devēju pārstāvji kopā ar arodbiedrību pārstāvjiem ir panākuši vienošanos par ģenerālvienošanās nosacījumiem un ir uzsākuši tās parakstīšanas procesu. Vienlaicīgi Saeima ir pieņēmusi grozījumus likumā *Par nodokļiem un nodevām*, un no 2017.gada 1.oktobra būvniecības nozarē ir ieviesta elektroniskā darba laika uzskaite.

Būvniecības nozare ir spērusi lielo soli uz sociālā dialoga attīstību un būvniecības nozares iniciatīva un sasniegtie rezultāti kalpos par piemēru arī citām nozarēm.

Lai mazinātu birokrātiskus šķēršļus un atvieglotu būvniecības procesu, Saeima 2017.gada 22.jūnijā ir pieņēmusi grozījumus *Būvniecības likumā*. Grozījumi paredz vienkāršotu kārtību izmaiņu veikšanai projekta dokumentācijā, arī būvdarbu veikšanas laikā, kā arī atkāpju no tehniskajiem noteikumiem saskaņošanai.

Lai atvieglotu mājokļa iegādi jaunajām ģimenēm, atbalsta programmas kopējais finansējums ir sasniedzis 16,9 milj., nodrošinot garantiju izsniegšanu par 55 milj. eiro. Trīs gadu laikā programma ir palīdzējusi vairāk kā 8 tūkst. ģimenēm, kurās aug 11 530 bērni, tikt pie atbilstoša lieluma un kvalitātes mājokļiem. Programmai ir būtiska ietekme uz hipotekārās kredīvēšanas tirgu kopumā – 30% no visiem mājokļa iegādes darījumiem ir notikuši ar hipotekārā aizdevuma palīdzību, no kuriem 2017.gadā mājokļu garantiju programma tika izmantota 47% gadījumos.

Tiek strādāts pie ilgtspējīga atbalsta modeļa izstrādes Latvijas iedzīvotājiem reģionos kvalitatīvam un pieejamam mājoklim ar mērķi nodrošināt, ka mājokļa izdevumi nepārsniedz 30% no māsaimniecības ienākumiem. Šobrīd tieši īres dzīvokļu trūkums ir viens no galvenajiem faktoriem, kas kavē jaunu darba vietu izveidi reģionos ārpus Rīgas. Vienlaikus nepieciešams nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp izīrētāju un īrnieku interesēm, ieviešot tiesisko regulējumu, kas nodrošinātu ātru un ērtu strīdu izskatīšanas kārtību.

Īstenotas nozīmīgas aktivitātes enerģētikas jomā, kas ļaus paaugstināt uzņēmumu konkurētspēju. Pieņemts lēmums mainīt obligātās iepirkuma komponentes (OIK) finansēšanas modeli, kas ļaus mazināt ražošanas uzņēmumu OIK maksājumus. Tāpat izstrādāts un skaņots ar Eiropas Komisiju ilgtermiņa risinājums valsts atbalsta mehānismiem komersantiem, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem un augstas efektivitātes koģenerācijā.

2017.gada 3.aprīlī konkurencei arī tika atvērts Latvijas dabasgāzes tirgus, un tā darbības laikā ir veidojusies konkurence starp dabasgāzes tirgotājiem, kuru skaits pieaudzis līdz 35 tirgotājiem. Tāpat no vēsturiskā dabasgāzes monopola AS "Latvijas Gāze" nodalīta dabasgāzes pārvade un uzglabāšana – šobrīd šīs funkcijas veic AS "Conexus Baltic Grid", kā arī sadales sistēma, kuru šobrīd apsaimnieko AS "Gaso". Vienlaikus reģionālās gāzes koordinācijas grupas ietvaros turpinās darbs pie Baltijas vienotā reģiona dabasgāzes tirgus izveides. Turpmāko trīs gadu laikā plānots pabeigt darbu pie Baltijas un Somijas tirgu savienošanas projekta, izveidojot starpsavienojumu starp Igauniju un Somiju, Baltijas un Eiropas tīklu savienošanas, izveidojot starpsavienojumu starp Lietuvu un Poliju, kā arī stiprināt Inčukalna pazemes gāzes krātuves lomu reģionā.

Papildus Latvijas enerģijas tirgus likumdošanas nosacījumu pilnveidošanai norit arī aktīvs darbs pie elektroenerģijas infrastruktūras attīstības, lai nostiprinātu valsts enerģētisko drošību un enerģijas ceļu un avotu diversifikāciju.

Galvenais mērķis enerģētikā laika posmā līdz 2020.gadam ir Latvijas energoapgādes drošības paaugstināšana, konkurētspējīgas enerģijas cenas nodrošināšana patērētājiem un enerģētikas ilgtspējas veicināšana.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, Ekonomikas ministrija aktīvi veido dialogu ar uzņēmējiem, nevalstiskajām organizācijām un citiem sabiedrības pārstāvjiem.

Arvils Ašeradens,
Ministru prezidenta biedrs,
ekonomikas ministrs

2018.gada aprīlis

2018 | 1

EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Latvijā ir atsākusies stabila ekonomiskā izaugsme, kuras tempi pārsniedz ES vidējos rādītājus. No 2011. līdz 2017.gadam IKP vidēji pieauga par 3,5% ik gadu. 2017.gadā IKP pārsniedza pirms krīzes 2007.gada līmeni par 0,8%.

2017.gadā izaugsmes temps paātrinājās, IKP palielinājās par 4,5%, kas ir straujākais pieaugums pēdējo 6 gadu laikā.

Izaugsmes paātrināšanos 2017.gadā sekmēja situācijas uzlabošanās ārējā vidē, intensīvāka ES struktūrfondu apgušana, nodarbinātības un darba samaksas pieaugums.

Statistikas dati liecina, ka arī **2018.gada sākumā strauja izaugsme turpinās**. 1.ceturksnī IKP pieauga par 4,3%.

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018p
Iekšzemes kopprodukts, faktiskajās cenās, mljrd. eiro	21,9	22,8	23,6	24,3	24,9	26,9	28,8
<i>izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos</i>							
Iekšzemes kopprodukts	4,0	2,4	1,9	3,0	2,2	4,5	4,2
Privātais patēriņš	2,9	5,3	1,2	2,7	3,4	5,1	5,1
Valsts patēriņš	0,3	1,6	1,9	1,9	2,7	4,1	3,7
Kopējā pamatkapitāla veidošana	14,4	-6,0	0,1	-0,5	-15,0	16,0	17,7
Eksports	9,8	1,1	6,0	3,0	4,1	4,8	4,5
Imports	5,4	0,4	1,2	2,1	4,5	9,5	6,7
Patēriņa cenas	2,3	0,0	0,6	0,2	0,1	2,9	2,5
<i>procentos</i>							
Nodarbināto skaita izmaiņas	1,6	2,1	-1,0*	1,3	-0,3	0,2	0,4
Nodarbinātības līmenis	56,1	58,2	59,1	60,8	61,6	62,9	64,3
Bezdarba līmenis	15,0	11,9	10,8	9,9	9,6	8,7	8,0
<i>procentos pret iekšzemes kopproduktu</i>							
Vispārējā valdības sektora bilance	-1,2	-1,2	-1,5	-1,4	0,1	-0,5	-1,0
Vispārējās valdības parāds	41,2	39,0	40,9	36,8	40,5	40,1	38
Eksporta-importa saldo	-4,4	-3,5	-1,4	-0,5	0,9	-1,3	-1,3

p – prognoze

Privātais patēriņš 2017.gadā pieauga par 5,1%, ko sekmēja straujš darba samaksas palielinājums. Straujāk nekā iepriekšējos gadus pieauga arī valsts patēriņš – par 4,1%.

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu palielināšanos lielākajos Latvijas preču noieta tirgos, turpina palielināties eksports. 2017.gadā tas palielinājās par 4,8%. Eksporta apjomi ir sasnieguši līdz šim vēsturiski augstāko līmeni. Iekšzemes pieprasījuma pieaugums sekmē importa pieaugumu, kas 2017.gadā pieauga par 9,5%.

Kopš 2011.gada Latvijā ir vērojams zems maksājuma bilances tekošā konta deficīts, kas liecina par Latvijas ekonomikas ārējo sabalansētību. 2017.gadā tekošais konts bija ar nelielu deficītu 204 milj. eiro jeb 0,8% no IKP. Arī turpmākajos gados sagaidāms, ka palielināsies investīciju plūsmas un tekošais konts būs ar nelielu deficītu, neapdraudot Latvijas ekonomikas ārējo sabalansētību.

Pēc samazinājuma iepriekšējos 2 gados 2017.gadā bija vērojama strauja izaugsme investīcijās, kas pieauga par 16%. Ir palielinājušās arī ārvalstu tiešo investīciju plūsmas Latvijā, kas 2017.gadā bija 640 milj. eiro jeb 2,4% no IKP.

Īpaši iepriecina spēcīgā izaugsme apstrādes rūpniecībā, ko veicina gan uzņēmēju konkurētspējas pieaugums, gan pieprasījuma dinamika lielākajos eksporta tirgos. 2017.gadā apstrādes rūpniecība pieauga par 8%. Pieaugums bija vērojams visās lielākajās apstrādes rūpniecības apakšnozarēs. Visstraujāk pieauga mašīnbūves un elektrisko un optisko iekārtu ražošana. Lielāko ieguldījumu rūpniecības izaugsmē nodrošināja gatavo metālizstrādājumu ražošanas un pārtikas rūpniecības apjomu pieaugumi. Mērenāk pieauga lielākās apstrādes rūpniecības nozares – kokapstrādes apjomi.

Investīciju pieaugums būtiski ietekmēja būvniecības nozari – 2017.gadā būvniecības apjomi pieauga par 19,4%. Šo kāpumu nodrošināja gan straujāka ES fondu investīciju apguve, gan arī privātās investīcijas, tai skaitā biroju un tirdzniecības ēku būvniecībā.

2017.gadā spēcīgs pieaugums bija vērojams transportā un uzglabāšanā par 7,3%, kura izaugsmē noteicošā loma bija augošajiem kravu autopārvadājumiem, kā arī pasažieru pieaugumam lidostā un jūras ostās. Tāpat strauji attīstījās

pārējā rūpniecība – ieguves rūpniecība, elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un ūdens apgāde – (kopējais pieaugums par 7,2%). Jūtams pieaugums bija vērojams arī informācijas un komunikācijas nozarē, ko sekmēja straujš pieaugums datorprogrammēšanā un informācijas pakalpojumos. Strauja izaugsme bija arī tirdzniecībā (par 5,2%) un izmitināšanā un ēdināšanā (par 4,3%). Savukārt, pievienotā vērtība lauksaimniecībā, mežsaimniecībā pieauga par 1,9%. Vienīgā no lielajām nozarēm, kura piedzīvoja kritumu 2017.gadā, bija finanšu un apdrošināšanas nozare (par 16,6%), ko lielā mērā noteica nerezidentu biznesa apjoma samazināšanās Latvijā.

Ņemot vērā labvēlīgo konjunktūru – ekonomisko izaugsmi ES valstīs, kas ir lielākais Latvijas preču noieta tirgus, kā arī pieejamās ES fondu investīcijas – **arī 2018.gadā saglabāsies strauja izaugsme** un IKP pieaugums pēc Ekonomikas ministrijas ekspertu prognozēm varētu sasniegt 4,2%.

Straujākie pieauguma tempi 2018.gadā sagaidāmi apstrādes rūpniecībā un būvniecībā. Pateicoties labvēlīgai situācijai ārējā vidē, turpinās stabili pieaugt ķīmiskā rūpniecība, elektrisko un optisko iekārtu ražošana, mašīnu un iekārtu ražošana, kā arī transportlīdzekļu ražošana. Tāpat, pateicoties privātā patēriņa kāpumam, turpinās stabili pieaugt arī mazumtirdzniecība un komercpakalpojumi. Augot budžeta izdevumiem, pieaugs arī sabiedrisko pakalpojumu sniegtie apjomi.

Latvijas ekonomikā ir novērstas "trekno" gadu izteiktās makroekonomiskās disproporcijas un mazināti ekonomikas ievainojamības riski pret iekšējiem un ārējiem šokiem.

Zems valsts parāds, budžets ir tuvu līdzsvaram, maksājuma bilance sabalansēta. Inflācija, lai arī pieaug, bet tās pamatā ir piedāvājuma puses faktori.

2017.gadā bija viens no augstākajiem cenu pieaugumiem pēdējos gados, gada vidējā inflācija bija 2,9%. Cenu līmeni 2017.gadā ietekmēja pasaules cenu kāpums pārtikai un naftai. Būtiska ietekme uz patēriņa cenu līmeni bija arī pakalpojumiem.

2018.gada sākumā cenu pieaugums atbilst iepriekšējā gada pieauguma tempam šajā periodā. Sagaidāms, ka 2018.gadā vidējā gada inflācija būs līdzīga 2017.gadā vērotajai. To ietekmēs dažādi piedāvājuma puses faktori saistībā ar nodokļu palielināšanos, kā arī pieprasījuma puse, ko veicinās ekonomisko aktivitāšu pieaugums un atalgojuma kāpums. Vienaļikus inflācija joprojām lielā mērā būs atkarīga no pasaules naftas un pārtikas cenu svārstībām.

Kopš 2011.gada, kad Latvija atgriezās pie izaugsmes, ir sasniegti būtiski uzlabojumi fiskālajā pozīcijā. Pirmo reizi kopš 1998.gada vispārējās valdības budžetā atbilstoši Eiropas kontu sistēmas metodoloģijai 2016.gadā bija pārpalikums 0,1% no IKP, bet 2017.gadā neliels budžeta deficīts – 131,1 milj. eiro jeb 0,5% no IKP. Deficīta apmērs 2017.gadā bija zemāks nekā prognozētais budžeta likumā, kur tas bija noteikts 1,1% no IKP. Zemāks deficīta līmenis skaidrojams ar labākiem nodokļu ieņēmumiem, mazākām

iemaksām ES budžetā, kā arī zemākiem nekā plānots izdevumiem sociālajiem pabalstiem.

Vidēja termiņa budžeta ietvars paredz, ka vispārējās vadības pieļaujamais budžeta deficīts 2018.gadā būs 1%, 2019.gadā 0,9%, bet 2020.gadā 0,4% no iekšzemes kopprodukta. 2018.gadā, kā arī 2020.gadā tiek paredzēta arī fiskālā nodrošinājuma rezerve 0,1% apmērā no IKP.

Pēc finanšu tirgus satricinājuma 2008.gada beigās un 2009.gada sākumā Latvijas monetārie rādītāji pakāpeniski stabilizējās – uzlabojas kredītportfeļa kvalitāte un stabilizējās kredīvēšana. Ir veikti būtiski pasākumi kredītiestāžu kapitāla stiprināšanā. Uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjomi 2017.gadā ir būtiski pieauguši, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Lai arī 2017.gadā samazinājās noguldījumu apjoms, tas bija galvenokārt saistīts ar nerezidentu noguldījumu kritumu.

Ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs un pieaug nodarbinātības līmenis. Tajā pašā laikā atsevišķas iedzīvotāju grupas, īpaši personas ar zemu izglītības līmeni un kvalifikāciju, gados vecāki cilvēki, kā arī jaunieši situācijas uzlabošanā izjūt vājāk.

Kopējais nodarbināto iedzīvotāju skaits 2017.gadā veidoja 894,8 tūkstošus un bija par 0,2% jeb 1,5 tūkstošiem lielāks nekā 2016.gadā. Straujāks darbaspēka pieprasījuma pieaugums bija vērojams gada otrajā pusē, galvenokārt pateicoties būvniecības apjoma pieaugumam.

2017.gadā nodarbinātības līmenis starp iedzīvotājiem vecumā no 15-74 gadiem sasniedza 62,9%, un tas gada laikā bija palielinājies par 1,3 procentpunktiem. Nodarbinātības līmeņa pieaugumu pēdējos gados galvenokārt nosaka relatīvi straujāks darbaspējīgo iedzīvotāju skaita samazinājums, salīdzinot ar nodarbināto skaita samazinājumu.

2017.gadā turpināja samazināties bezdarbs un vidēji gadā tas samazinājās līdz 8,7% jeb par 0,9 procentpunktiem, salīdzinot ar 2016.gadu. Arī reģistrētā bezdarba līmenis turpina pakāpeniski samazināties, 2017.gada decembra beigās sasniedzot 6,8%. Uzlabojumus darba tirgū kavē tā reģionālās atšķirības un zemā darbaspēka mobilitāte. Tā piemēram, reģistrētais bezdarba līmenis Latgales reģionā ir gandrīz četras reizes augstāks nekā tas ir Rīgas reģionā, kur tas ir tuvu dabiskam līmenim. Vienaļikus galvenais jauno darbavietu avots ir tieši Rīgas reģions, kur ir izvietotas vairāk nekā 4/5 vakanču. Strukturālās problēmas pastiprina arī salīdzinoši augstais ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars – joprojām vairāk nekā 1/4 no reģistrētiem daba meklētājiem ir bez darba ilgāk par gadu.

Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai, kopš 2010.gada beigām ir atsācies atalgojuma pieaugums. Vidējā bruto darba samaksa laika periodā no 2011. līdz 2017.gadam ir pieaugusi par 40%. Pēdējos gados tās tempi paātrinās. 2017.gadā vidējā bruto alga pieauga par 7,9%.

Sagaidāms, ka spēcīgs spiediens no pieprasījuma puses darba tirgū saglabāsies arī 2018.gadā, kas varētu atspoguļoties nelielā nodarbināto skaita pieaugumā. Vienlaikus darba tirgu turpinās ietekmēt negatīvās demogrāfijas tendences, kā arī darba tirgus reģionālās atšķirības. Ņemot vērā to, situācija ar darbaspēka pieejamību tuvākajā laikā kļūs vēl sarežģītāka, un tā atstās jūtamu ietekmi arī uz darba algu dinamiku un darbaspēka izmaksām. Sagaidāms, ka 2018.gadā vidējā bruto darba alga pārsniegs 1 000 eiro (2017.gadā tā bija 926 eiro). Savukārt, bezdarba līmenis 2018.gadā varētu samazināties vidēji līdz 8%.

Ekonomikas tālākā attīstība ir atkarīga no situācijas ārējā vidē un reformu gaitas. Latvijas tautsaimniecības turpmākā attīstība joprojām būs cieši saistīta ar eksporta iespējām, tāpēc lielākais Latvijas izaugsmes risks saistīts ar globālās ekonomikas attīstību. Īpaši svarīga ir ES kopējās

ekonomikas telpas turpmākā attīstība. Latvijas ekonomiskās priekšrocības vidējā termiņā galvenokārt balstīsies uz panākto makroekonomisko stabilitāti, kā rezultātā ir uzlabojušies Latvijas kredītreitingi, kā arī uz plānoto ES struktūrfondu atbalsta programmu efektivitāti un uzlabojumiem uzņēmējdarbības vidē.

Straujākas izaugsmes scenārijs paredz, ka Latvijas galvenajos eksporta tirgos atjaunosies izaugsme, un Latvijas ekonomikas konkurētspējas priekšrocības pamatā tiek balstītas uz tehnoloģiskiem faktoriem, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā uz lētu darbaspēku un zemām resursu cenām. Vidēja termiņa periodā Latvijas izaugsmes tempi varētu sasniegt 4-5% pieaugumu gadā. Savukārt vājākas izaugsmes scenārijā, pavājinoties izaugsmei Eiropā un neuzlabojoties ģeopolitiskajai situācijai, Latvijas ekonomikas izaugsmes tempi var būt daudz lēnāki.

2018 | 1

PASAULES EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA

Globālās ekonomikas izaugsme turpina uzlaboties. Lielākajā daļā attīstīto valstu ekonomiskā attīstība 2017.gada otrajā pusē bija straujāka nekā iepriekš prognozēts. Līdzīgas tendences bija vērojamas arī lielākajās attīstības valstīs. 2017.gada beigās strauji pieauga globālās tirdzniecības rādītāji, ko balstīja stabils investīciju pieaugums, īpaši attīstīto valstu grupā, kā arī ražošanas apjomu pieaugums Āzijā. Rūpniecības konfidence norāda uz stabilu pieprasījumu. Arī 2018.-2019.gadā paredzama stabila izaugsme.

Globālā iekšzemes kopprodukta pieaugums
procentos

	2016	2017	2018p	2019p
Pasaule	3,2	3,8	3,9	3,9
Eiropas Savienība	2,0	2,7	2,5	2,1
ASV	1,5	2,3	2,7	2,5
NVS	0,4	2,2	2,2	2,1
Āzija	6,4	6,5	6,5	6,6

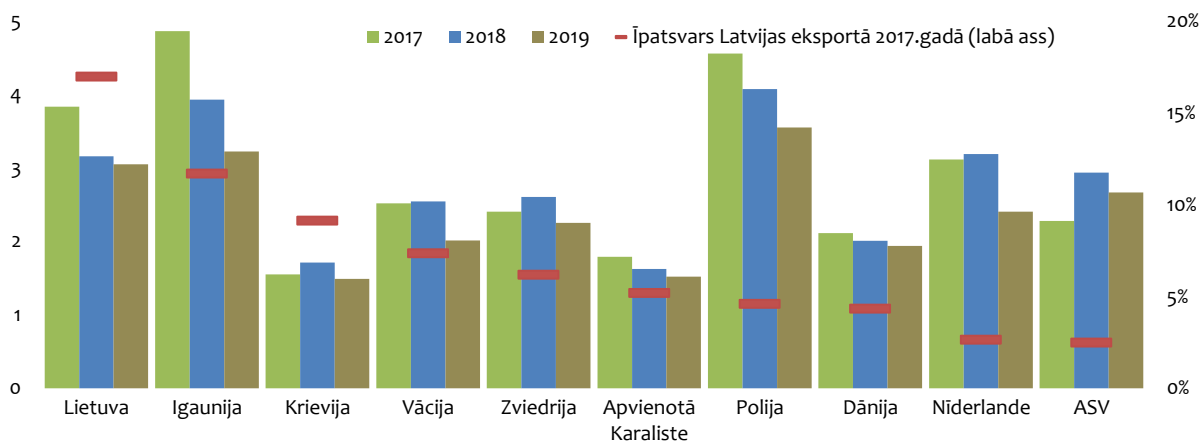
Avots: IMF World Economic Outlook Database

Globālā izaugsme un tirdzniecības apjomu pieaugumi 2017.gadā veicināja Eiropas Savienības valstu ekonomisko attīstību. Arī iekšējais pieprasījums nostiprinājās, palielinot uzņēmumu un patērētāju konfidenci un uzlabojot situāciju darba tirgū. Paredzams, ka arī turpmāk ES izaugsme saglabāsies stabila, augot darbavietu skaitam, pieaug patērētāju izdevumi. Saglabāsies labvēlīgi investīciju nosacījumi, nostiprināsies iekšējais un ārējais pieprasījums.

Arī ASV ekonomiskā aktivitāte 2017.gadā uzlabojās. To balstīja vairāki faktori – labvēlīgi finanšu tirgi, zems dolāra kurss, enerģētikas nozares izaugsme un spēcīgs ārējais pieprasījums. Paredzams, ka arī pašreizējā nodokļu reforma paātrinās ASV izaugsmi tuvākajā nākotnē, veicinot investīcijas un mājsaimniecību izdevumus.

NVS valstu un tai skaitā Krievijas ekonomika joprojām atgūstas no recesijas, 2017.gadā uzrādot pozitīvu izaugsmi. Izaugsmi veicināja salīdzinoši stabila naftas cenas, vieglāki finanšu nosacījumi un konfidences uzlabošanās. Tomēr turpmāko izaugsmi ierobežos mērenas naftas cenas, nelabvēlīgi demogrāfiskie apstākļi un citi strukturālie šķēršļi.

Lielāko Latvijas tirdzniecības partnervalstu izaugsme
izmaiņas procentos pret iepriekšējo gadu

Avots: CSP, IMF World Economic Outlook Database

Āzijas reģions joprojām ir globālās izaugsmes līderis. Izaugsmi veicina stimulējošas ekonomiskās reformas, tai skaitā valsts investīcijas. Arī turpmāku reģiona izaugsmi virzīs stabils iekšējais pieprasījums un augošs ārējais pieprasījums.

Tuvākajā nākotnē galvenie globālās attīstības riski ir samērā līdzsvaroti, bet vidējā termiņā – negatīvi. Kā galvenais no tiem tiek minēts finansēšanas nosacījumu sašaurināšanās. ES ekonomiskās attīstības risks joprojām ir saistīts ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES.

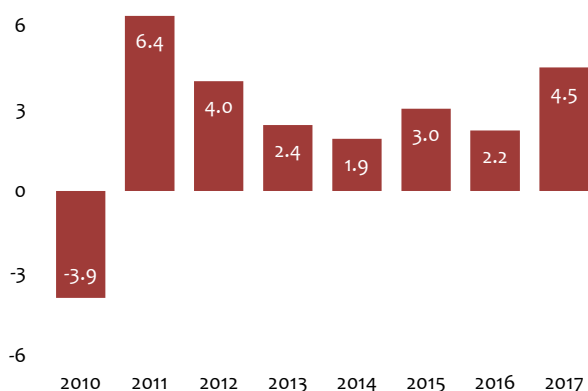
2018 | 1

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS UN KOPĒJAIS PIEPRASĪJUMS

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS

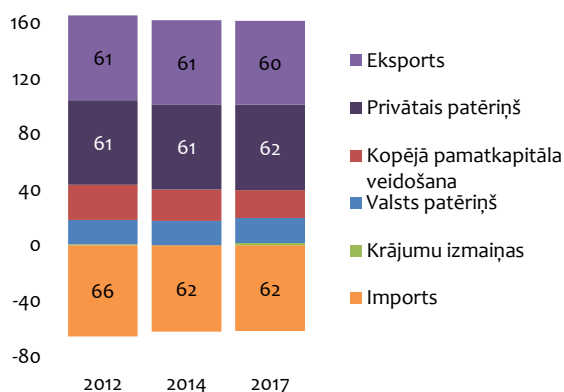
2017.gadā IKP pieauga par 4,5%, kas bija straujākais kāpums kopš 2012.gada.

iekšzemes kopprodukts
izmaiņas, procentos

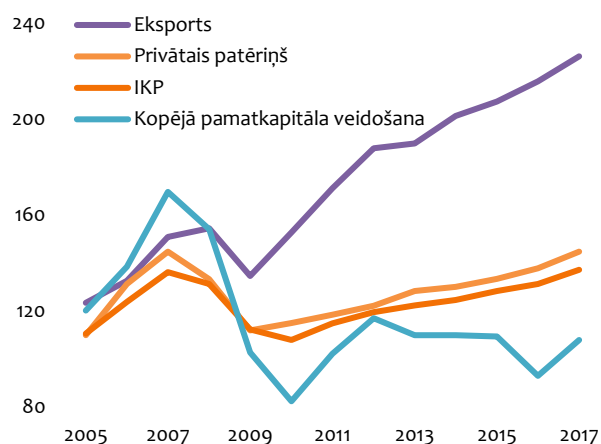
Izaugsmes pātrināšanos 2017.gadā sekmēja situācijas uzlabošanās ārējā vidē, intensīvāka ES struktūrfondu apgušana, nodarbinātības un darba samaksas pieaugums. 2017.gadā stabili auga eksports, privātais un valsts patēriņš.

iekšzemes kopprodukta izlietojuma komponentes
procentos pret IKP

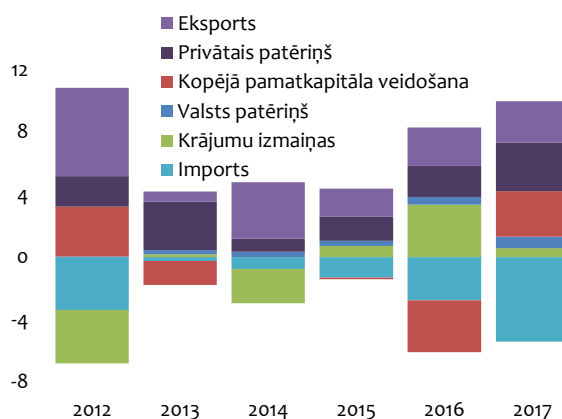

Eksporta apjomu ietekmēja ārējā pieprasījuma pieaugums, kā rezultātā tas sasniedza līdz šim augstāko līmeni. Savukārt, jūtami uzlabojumi darba tirgū un iedzīvotāju ienākumu pieaugums sekmēja privātā patēriņa izaugsmi. Straujāk nekā iepriekšējos gadus pieauga arī valsts patēriņš. Pēc samazinājuma iepriekšējos 2 gados strauja izaugsme 2017.gadā bija vērojama investīcijās.

iekšzemes kopprodukts un tā izlietojums
2004.gads = 100

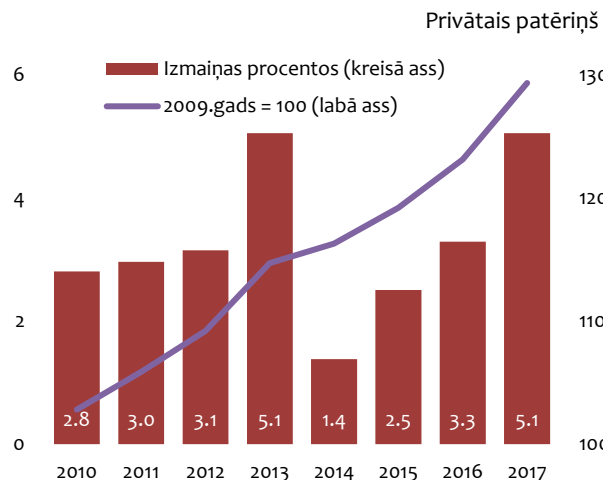

iekšzemes kopprodukta izlietojuma ieguldījums izmaiņās
procentpunktos

PATĒRIŅŠ

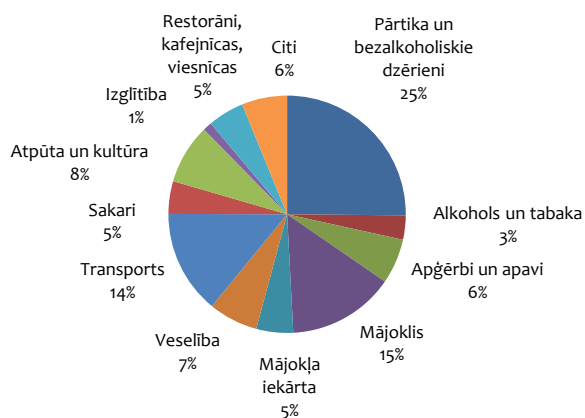
Privātais patēriņš turpina stabili augt. No 2011. līdz 2017.gadam privātais patēriņš vidēji gadā palielinājās par 3,4%, ko nodrošināja galvenokārt būtisks algu palielinājums.

Mājsaimniecību izdevumi – lielākie pēdējo 10 gadu laikā.

Mājsaimniecību patēriņa struktūrā lielāko daļu veido izdevumi pārtikai. 2017.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, izdevumi pārtikai iegādei saglabājās iepriekšējā gada līmenī. Tāpat arī nemainījās izdevumu apjoms mājoklim un komunālajiem pakalpojumiem, kas veido otru lielāko patēriņa izdevumu grupu. Trešā prioritāte mājsaimniecību izdevumos ir izdevumi transportam, kur bija novērots izdevumu kāpums par 7%. To galvenokārt ietekmēja izdevumu pieaugums personisko transportlīdzekļu ekspluatācijai un automobiļu iegādei. Savukārt straujākais izdevumu kāpums bija izdevumiem atpūtai un kultūrai – par 13%, kas veido ceturto lielāko izdevumu grupu.

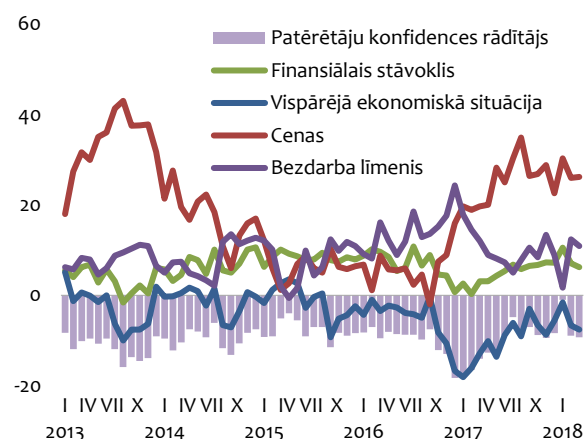
**Mājsaimniecību patēriņa struktūra
2017.gadā*, procentos**

* EM novērtējums

Patērētāju pozitīvais noskaņojums gada laikā ir pieaudzis, saglabājās inflācijas gaidas, ko kompensē bezdarba samazinājums un finansiālā stāvokļa uzlabošanās. Kopš 2016.gada beigām patērētāju noskaņojums pakāpeniski uzlabojas, pieaug optimisms par ģimenes finansiālo situāciju, kā arī par kopējo situāciju valstī. Samazinās bezdarba gaidas, savukārt inflācijas gaidas kopš 2016.gada beigām pieaug cenu kāpuma un iepriekšējo gadu zemās inflācijas dēļ.

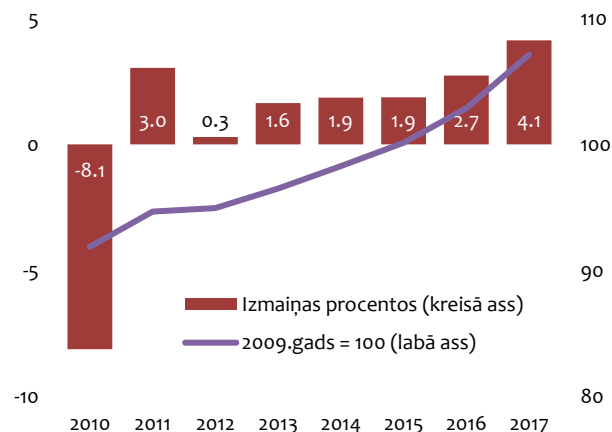
**Patērētāju konfidences rādītājs
patērētāju novērtējums turpmākajiem 12 mēnešiem,
atbilstoši izlīdzināti dati**

Valsts patēriņš pēc straujā krituma krīzes laikā pēdējos gados pakāpeniski pieaug.

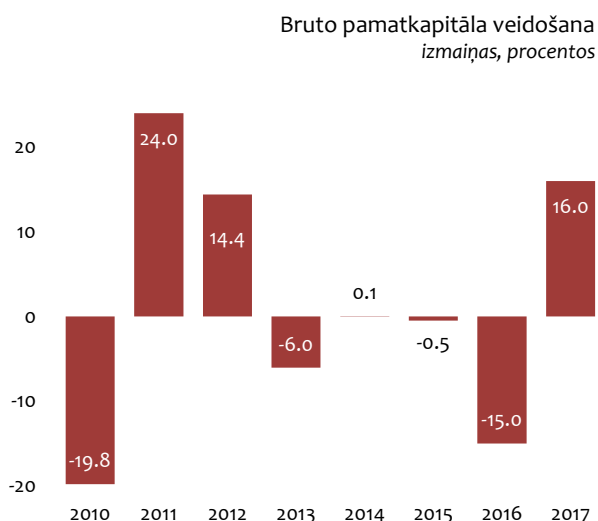
Palielinoties budžeta ieņēmumiem, kopš 2014.gada valsts patēriņš aug straujāk. Tomēr, neskatoties uz pakāpenisku pieaugumu, valsts patēriņš joprojām atpaliek no pirmskrīzes līmeņa. Kopumā no 2011. līdz 2017.gadam valsts patēriņš vidēji gadā pieauga par 1,9%. 2017.gadā vērojams straujākais pieaugums kopš 2006.gada.

Valsts patēriņš

INVESTĪCIJAS

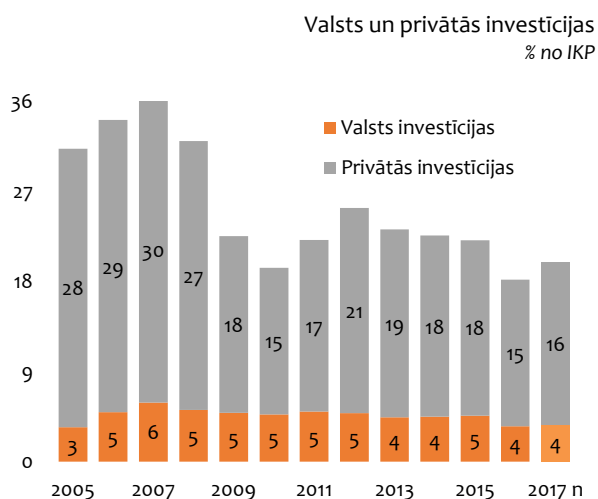
Pēc ilgstoši vājās investīciju dinamikas, 2017.gadā investīcijas atsāka augt, tomēr to līmenis joprojām ir zemāks nekā pirms krīzes. Investēšanas aktivitāšu pieaugums liecina ka gandrīz piecus gadus ieilgušais investīciju stagnācijas periods ir pārvarēts. 2017.gadā ieguldījumi pamatkapitāla veidošanai bija par 16% lielākā apjomā un veidoja gandrīz 20% no IKP.

līmenis nekā straujās izaugsmes gados. Zemo līmeni un vājo dinamiku šajā periodā galvenokārt noteica vājā kreditēšana, zems pieprasījums, salīdzinoši augsts privātā sektora parādsaistību līmenis, kā arī ekonomiskās un politiskās situācijas nenoteiktība ārējā vidē. 2017.gadā privātās investīcijas pieauga par 17%, tomēr to līmenis joprojām ir gandrīz uz pusi zemāks nekā pirms krīzes. Vājās kreditēšanas apstākļos valsts nodrošina nozīmīgu atbalstu privātajām investīcijām ar ES struktūrfondu līdzfinansējumu. ES struktūrfondi ir nozīmīgs arī valsts investīciju finansēšanas avots.

Valsts investīcijas Latvijā kopš 2011.gada saglabājas augstā līmenī. Pēdējos gados valsts investīcijas veido 1/5 daļu no kopējām investīcijām Latvijas tautsaimniecībā un to dinamika ir salīdzinoši stabila, izņemot 2016.gadu, kad valsts investīcijas bija par 20,3% mazākā apjomā nekā 2015.gadā. To galvenokārt noteica ES struktūrfondu finansējuma pārskaitījumu pagaidu pārtraukšana saistīta ar ES struktūrfondu apgūšanas cikliskumu. Līdz ar ES struktūrfondu finansējuma atjaunošanos valsts investīcijas pieauga un 2017.gadā bija par 12,5% lielākā apjomā nekā pirms gada. Jāatzīmē, ka valsts investīciju daļa kopējā investīciju apjomā Latvijā ir viena no augstākām starp ES dalībvalstīm – saskaņā ar *Eurostat* datiem ES-15 valstīs valsts investīcijas vidēji veido 2,8% no IKP (Latvijā – 4,5%).

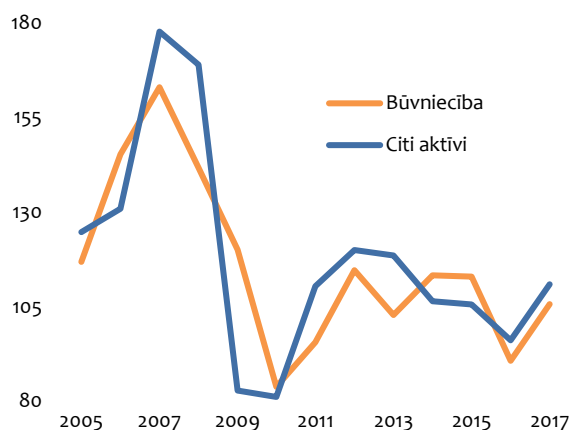
Investīcijas (ieguldījumi pamatkapitāla veidošanai) Latvijas ekonomikā kopš 2016.gada beigām aug straujāk nekā vidēji ES, to līmenis joprojām ir zemāks nekā pirms krīzes.

n – novērtējums

Relatīvi zemais investīciju līmenis galvenokārt ir saistīts ar privāto investīciju straujo samazinājumu krīzes gados un lēno atgūšanos pēckrīzes periodā. Laika posmā no 2011. līdz 2016.gadam privātās investīcijas veidoja vidēji 17,7% no IKP, kas bija par gandrīz 11 procentpunktiem zemāks

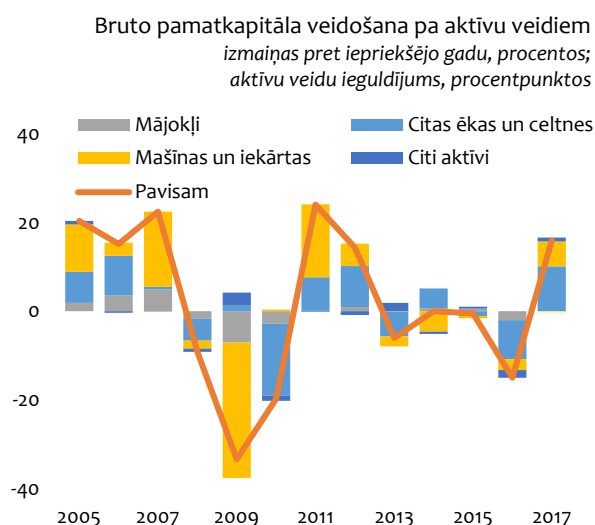
Bruto pamatkapitāla veidošana pa aktīvu veidiem
2004.gads = 100

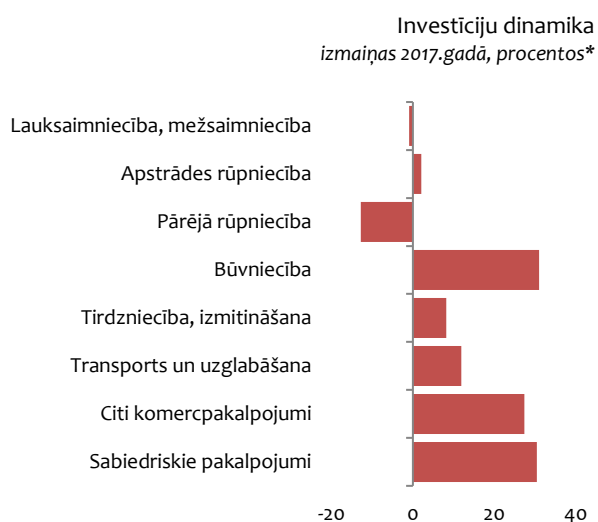
Kopš 2007. gada ir mainījusies ieguldījumu aktīvu struktūra. Ekonomikas recesijas gados ieguldījumu apjoms samazinājās visos aktīvos. Lielākais investīciju kritums Latvijā bija saistīts ar ieguldījumiem būvniecībā, kas samazinājās par 10,8 procentpunktiem no IKP (laikā no 2007. līdz 2016.gadam). Turklāt investīciju kritums mašīnās un iekārtās bija nedaudz mazāks – par 7,2 procentpunktiem no IKP. Investīcijas intelektuālā īpašuma aktīvos gandrīz nemainījās, jau vairākus gadus

saglabājoties zemā līmenī – vidēji 1% no IKP, tai skaitā ieguldījumi P&A – 0,6% no IKP.

2017.gadā investīciju dinamika visos aktīvos bija pozitīva. Būvniecības aktīvos ieguldīts par 16,4% vairāk nekā pirms gada un to daļa kopējā investīciju apjomā veidoja 54,1%, tai skaitā investīcijas mājokļos veidoja 9,3% (2007.gadā – 19,8%). Mašīnās un iekārtās uzņēmēji investēja par 13,7% (t.sk. transportlīdzekļos – par 50,3%) vairāk nekā pirms gada. Ieguldījumi šajos aktīvos veidoja 37,4% no kopējām investīcijām. Apjomīgi ieguldījumi veikti intelektuālā īpašuma produktos. Investīcijas šajos aktīvos 2017.gadā bija par gandrīz 25% augstākā līmenī nekā pirms gada.

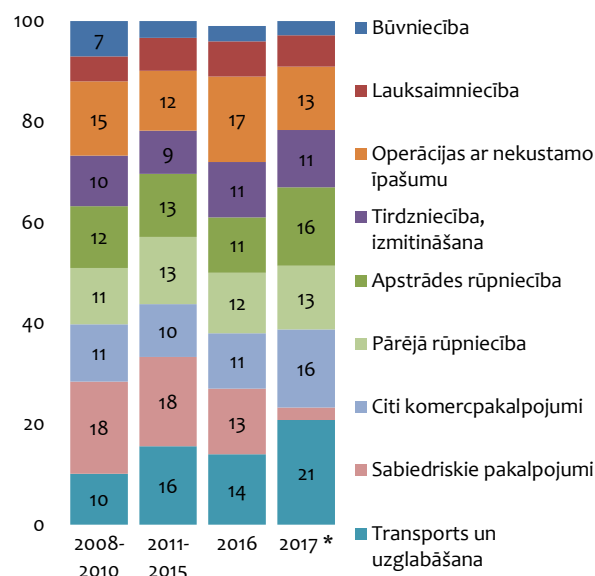

Investēšanas aktivitātes 2017.gadā gandrīz visās nozares pieauga. Investīciju apjomu novērtējums nozaru griezumā pēc ceturkšņu datiem liecina, ka 2017.gadā pakalpojumu nozarēs bija investēts par 22% vairāk nekā pirms gada.

* – aprēķināts izmantojot ceturkšņu datus

Nefinanšu investīciju struktūra
pa nozarēm, procentos

* – aprēķināts izmantojot ceturkšņu datus

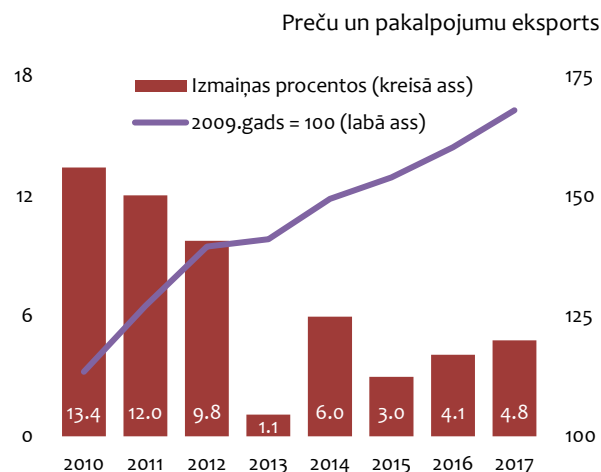
Lielākais devums bija investīciju pieaugumam sabiedrisko pakalpojumu nozarēs (pieauga par 30,5%) un operācijās ar nekustamo īpašumu (pieauga par 111%). Savukārt investīcijas ražošanas nozarēs kopumā bija par 3,2% zemākā līmenī nekā pirms gada, ko ietekmēja mazāks ieguldījumu apjoms ieguves rūpniecībā un enerģētikas nozarē. Apstrādes rūpniecībā investīcijas pieauga par 2%.

Rūpniecības uzņēmumu vadītāju aptaujas rezultāti liecina, ka nozīmīgākais investīcijas veicinošais faktors ir pieprasījuma pieaugums. Pēdējos gados palielinājās finanšu pieejamības faktoru nozīme investīciju stimulēšanā. Arī 2017.gadā finansiālie apstākļi tiek lēsti kā nozīmīgs investīcijas atbalstošs faktors, kas ir līdzvērtīgs tehniskā rakstura faktoriem, kā, piemēram, tehnoloģiju attīstība, kvalificēta darbaspēka pieejamība u.c.

Tuvākajos gados ir sagaidāms straujš investīciju pieaugums. Investēšanas procesa aktivizēšanos pozitīvi ietekmē augošais ārējais un iekšējais pieprasījums, ES struktūrfondu pieejamības paplašināšanās, kreditēšanas apjomu pieaugums u.c. Arī darbaspēka ierobežotais piedāvājums turpmāk kļūs par spēcīgu stimulu investīcijām. Saglabājoties investīcijām labvēlīgai videi, kā arī ņemot vērā augsto ražošanas jaudu noslodzi turpmāk var sagaidīt straujāku investīciju dinamiku.

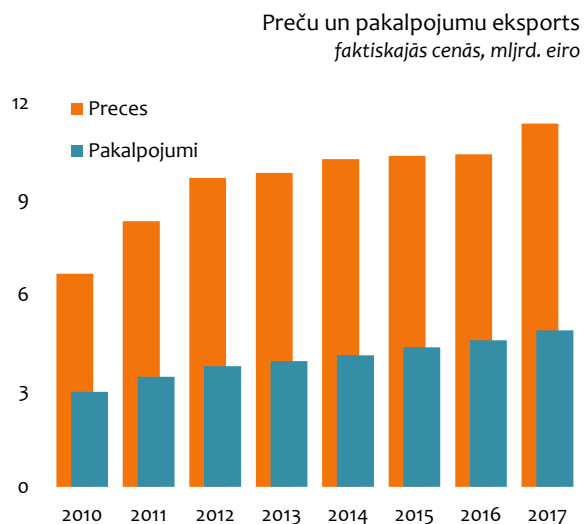
EKSPORTS

Kopš 2010.gada eksports pieaug un ir galvenais tautsaimniecības attīstības dzinulis. Eksporta izaugsme ir cieši saistīta ar ārējo pieprasījumu un galveno partnervalstu ekonomiskās attīstības tempiem.

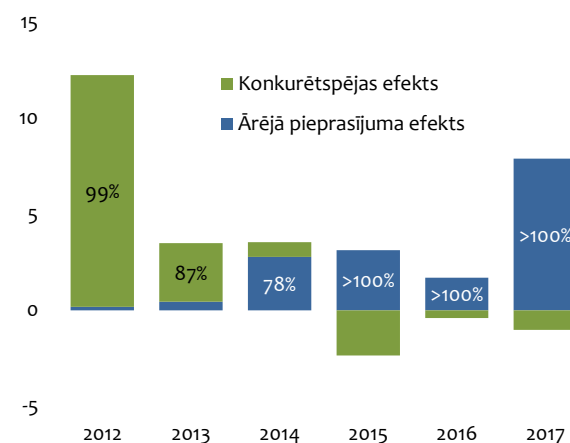
2017.gadā preču un pakalpojumu eksporta apjomi turpināja augt. Eksportu pozitīvi ietekmēja gan straujāka ekonomikas izaugsme Lietuvā un Igaunijā, gan stabils pieprasījums nozīmīgākajā eksporta tirgū – ES valstīs, gan arī ekonomiskās situācijas stabilizēšanās Krievijā un pārējās NVS valstīs.

Sagaidāms, ka arī 2018.gadā saglabājoties stabilam ārējam pieprasījumam, turpinās palielināties arī ienākumi no eksporta.

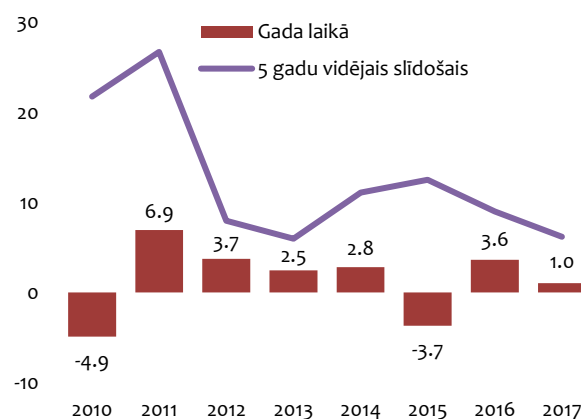
No 2014.gada eksporta pieaugumu pamatā nosaka ārējais pieprasījums, savukārt cenu konkurētspējas loma eksporta pieaugumā mazinās. Straujas izaugsmes gados preču eksporta izaugsme dominēja dažas lielākās eksporta preču grupas, tādas kā koksne un tās izstrādājumi un metāli. Krīzes laikā eksporta apjomi samazinājās visās preču grupās, tomēr straujāk saruka tieši lielāko eksporta grupu apjomi, kas noteica diversifikācijas rādītāja uzlabošanos. Savukārt pēckrīzes periodā, atsākoties izaugsmei, eksporta apjomu pieaugumi preču grupu griezumā ir līdzīgāki, kas nosaka augstāku eksporta diversifikācijas pakāpi. Latvijā pēdējos gados eksporta diversifikācijas rādītājs atbilst ES-15 valstu vidējam līmenim.

Eksporta patstāvīgās tirgus daļas analīze
Latvijas preču eksporta uz ES valstīm izmaiņu struktūra, procentos

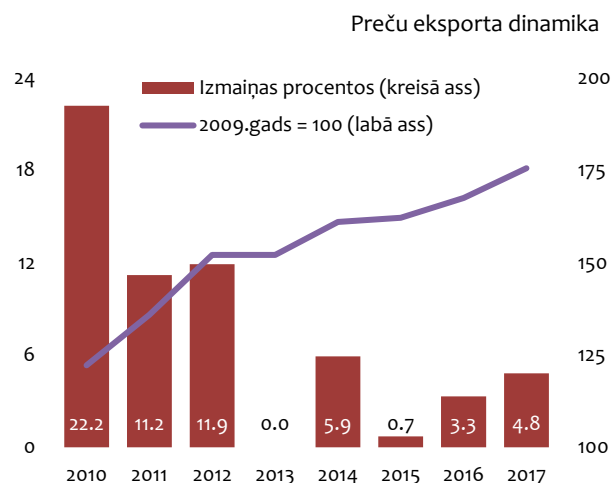
Latvijas eksporta daļa pasaules tirgū pieaug, kas liecina ka Latvijas uzņēmēji saglabā konkurētspēju un apgūst jaunus tirgus.

Eksporta tirgus daļa pasaules eksportā izmaiņas procentos

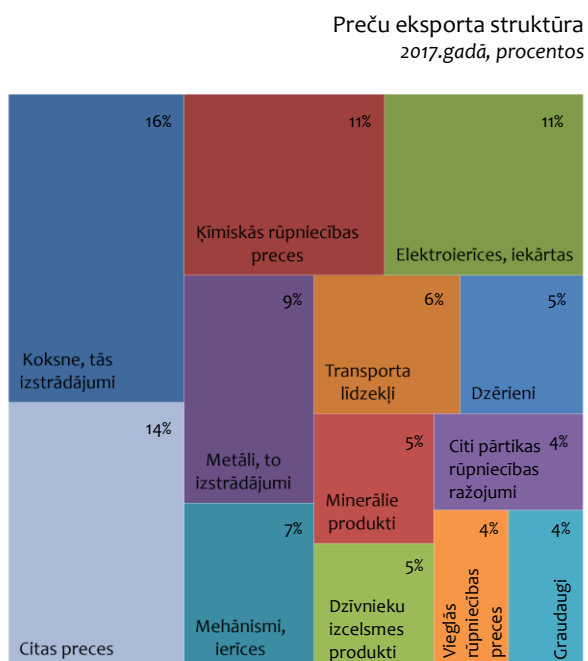

Preču eksports

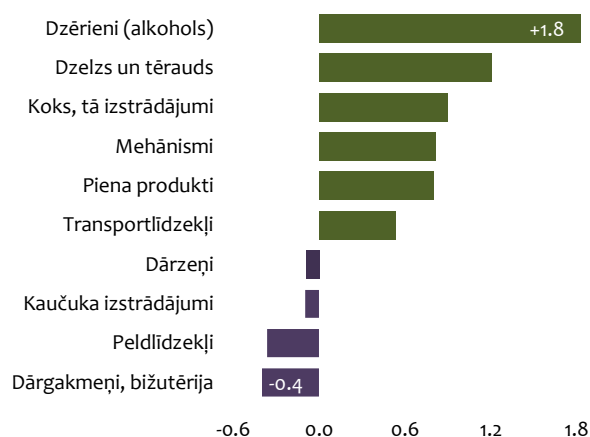
Preču eksports veido aptuveni 70% no kopējā Latvijas eksporta un tā daļa pēdējos gados nav būtiski mainījusies.

2017.gadā preču eksports attīstījās dinamiski. Salīdzinot ar 2016.gadu, preču eksports faktiskajās cenās pieauga par 10%. Pieaugumu galvenokārt ietekmēja pārtikas rūpniecības ražojumu, parasto metālu un to izstrādājumu, kā arī mehānismu, ierīču un elektroiekārtu preču eksporta attīstība. Pieauga arī eksporta vērtība pārējām precēm. Pa valstu grupām 2017.gadā strauji pieauga eksports uz NVS valstīm, nedaudz lēnāk uz ES valstīm. Būtiski eksporta apjomi pieauga arī uz pārējām valstīm.

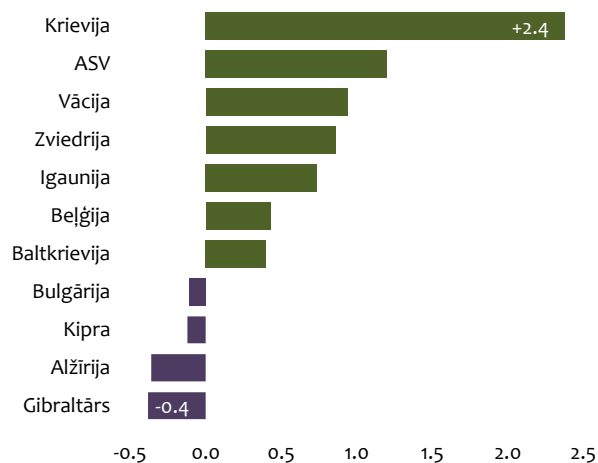

Preču grupas ar lielāko ietekmi Latvijas eksporta izmaiņās ieguldījums izmaiņās 2017.gadā, procentpunktos

Lielākās Latvijas preču eksporta partnervalstis 2017.gadā bija Lietuva, Igaunija, Krievija, Vācija, Zviedrija, Apvienotā Karaliste un Polija. Uz šīm valstīm Latvija eksportā virs 60% no visām precēm.

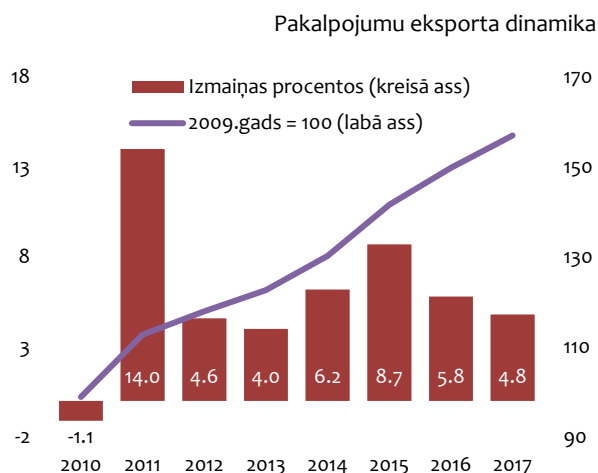
Valstis ar lielāko ietekmi Latvijas preču eksporta izmaiņās ieguldījums izmaiņās 2017.gadā, procentpunktos

Līdzīgas eksporta attīstības tendences saglabājas arī 2018.gada sākumā. Gada divos mēnešos eksports faktiskajās cenās pieauga par 14,8%. To būtiski ietekmēja mehānismu un ierīču, koksnes un tās izstrādājumu, kā arī graudaugu eksporta izaugsme. Pa valstu grupām šajā laikā posmā straujāk eksports pieauga uz NVS valstīm, mērenāk – uz ES valstīm. Būtiski eksporta apjomi pieauga arī uz pārējām valstīm.

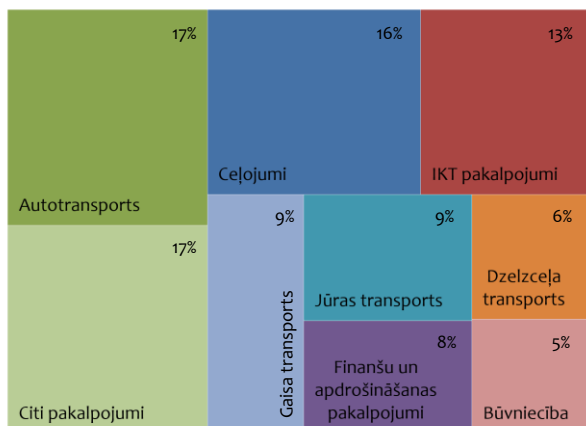
Pakalpojumu eksports

Kopš 2011.gada Latvijas pakalpojumu eksports attīstās dinamiskāk nekā preču eksports. Lielāko ieguldījumu eksporta izaugsmē tradicionāli dod transporta pārvadājumu pakalpojumu eksports. Tāpat ik gadu palielinās būvniecības un IKT pakalpojumu eksporta īpatsvars. Savukārt kopējā pakalpojumu eksportā samazinās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu eksporta īpatsvars.

Arī 2017.gadā pakalpojumu eksportā saglabājās līdzīga izaugsme kā pēdējos gados. Ievērojami pieauga būvniecības un IKT pakalpojumi. Tāpat jāatzīmē būtisks autotransporta pakalpojumu pieaugums. Nedaudz sarūkot dzelzceļa transporta pārvadājumiem, pārējo transporta pakalpojumu apjoms 2017.gadā pusē būtiski nemainījās. Savukārt samazinājās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu eksports.

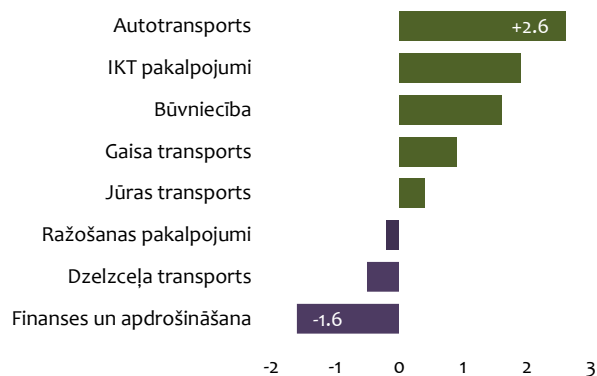
Pakalpojumu eksporta struktūra pa posteņiem 2017.gadā

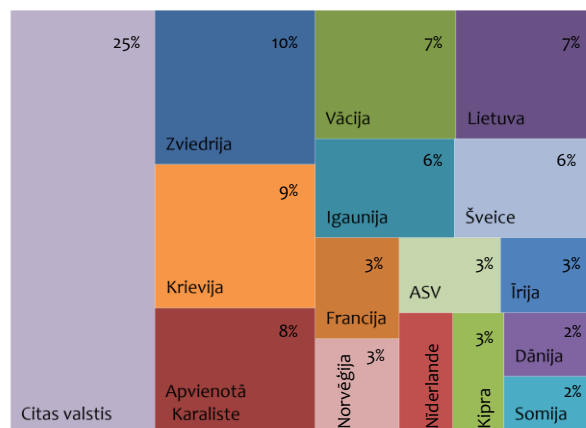
Pakalpojumu eksportā pa valstu grupām ik gadu arvien lielāku īpatsvaru veido eksports uz ES valstīm, no 49%

2011.gadā, līdz 64% 2017.gadā. Vērā ņemamu daļu sastāda pakalpojumu eksports uz NVS valstīm, kas pārsvarā saistīts ar tranzītpakalpojumiem. Jāatzīmē, ka pakalpojumu eksports uz NVS valstīm pēdējo gadu laikā ir nedaudz sarucis, no 17% 2014.gadā, līdz 13% 2017.gadā.

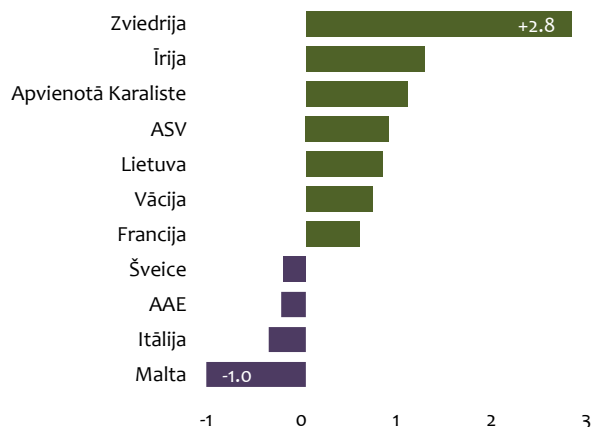
Pakalpojumu posteņu eksporta attīstība ieguldījums izmaiņās 2017.gadā, procentpunktos

Pakalpojumu eksporta struktūra pa valstīm 2017.gadā

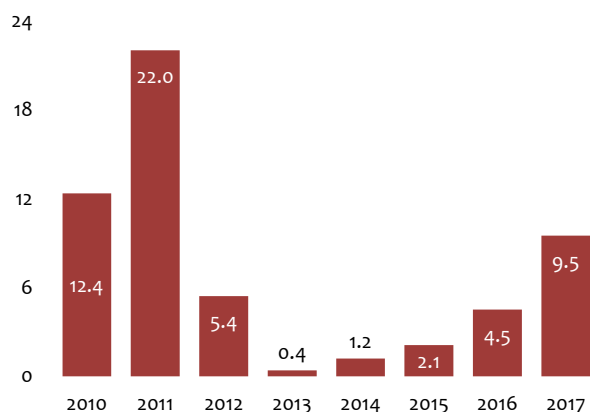
Valstis ar lielāko ietekmi Latvijas pakalpojumu eksportā ieguldījums izmaiņās 2017.gadā, procentpunktos

IMPORTS

Pēc apjomīga krituma krīzes laikā, preču un pakalpojumu importa apjomi pēdējos gados aug arvien straujāk. Īpaši labvēlīgs importa izaugsmei bija 2017.gads, kad tas pieauga par 9,5%. Nedaudz straujāk pieauga preču, mērenāk pakalpojumu imports.

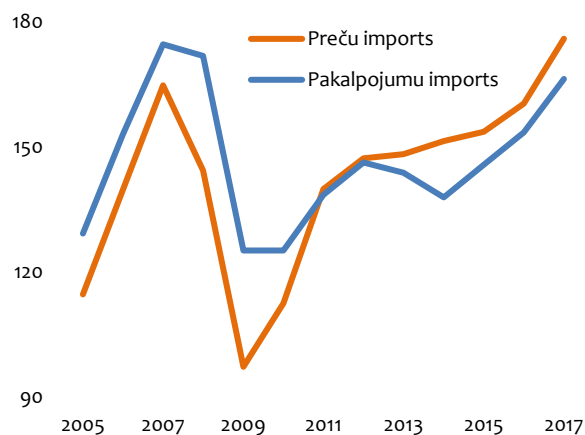
Preču un pakalpojumu imports
izmaiņas, procentos

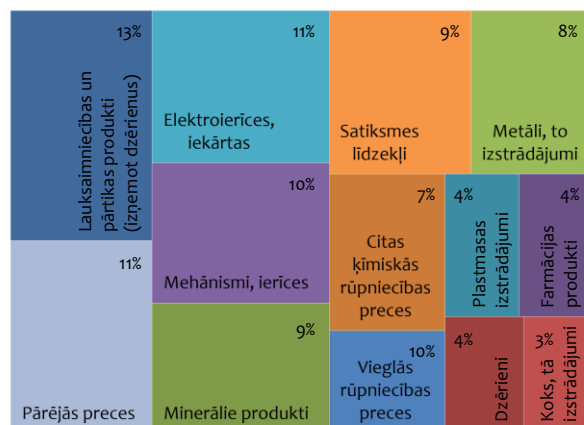
Pēc preču gala pielietojuma importa struktūra kopš 2012.gada nav būtiski mainījusies. Nedaudz ir samazinājusies starppatēriņa preču daļa, ko noteica degvielas importa vērtības samazinājums. Degvielas īpatsvars starppatēriņa produktu grupā ir samazinājies no 31% 2012.gadā līdz 19% 2017.gadā, kas skaidrojams ar ievērojamu pasaules naftas cenu kritumu.

2017.gadā preču importa izaugsmei būtiski veicināja mehānismu un ierīču, minerālo produktu, dzērienu, kā arī plastmasas izstrādājumu importa pieaugumi. Pozitīvi importu ietekmēja arī citas importa grupas. Savukārt samazinājās dārgakmeņu un bižutērijas importa apjomi.

Preču un pakalpojumu imports
2004.gads = 100

Latvijas preču importa struktūra
2017.gadā

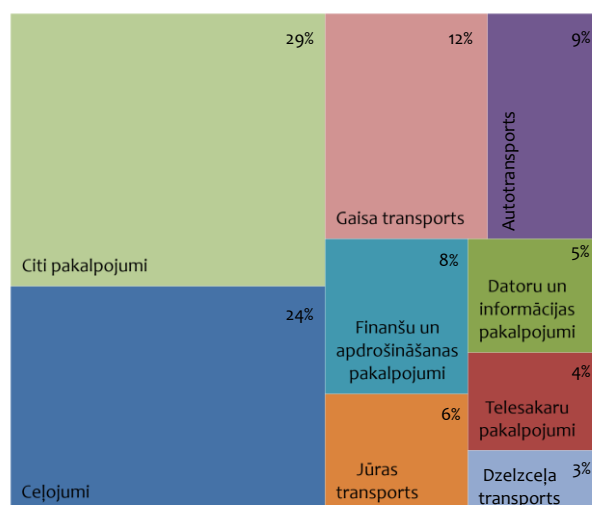

Galvenās Latvijas preču importa partnervalstis ir Lietuva, Vācija, Polija, Igaunija, Krievija un Somija. Kopā šo valstu produkcija veido vairāk nekā pusi no Latvijas preču importa.

Latvijas pakalpojumu imports pēckrīzes periodā attīstās dinamiski, taču nedaudz lēnāk nekā pakalpojumu eksports. Importa vērtības samazinājums bija vērojams 2013.-2014.gadā, ko galvenokārt ietekmēja būtiskas cenu korekcijas.

2017.gadā pakalpojumu imports faktiskajās cenās pieauga par 8,7%. Lielu ieguldījumu pakalpojumu importa pieaugumā veidoja transporta pakalpojumu, datoru un informācijas pakalpojumu, kā arī finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu imports. Savukārt samazinājās telesakaru pakalpojumu imports.

Pakalpojumu importa struktūra pa posteņiem
2017.gadā

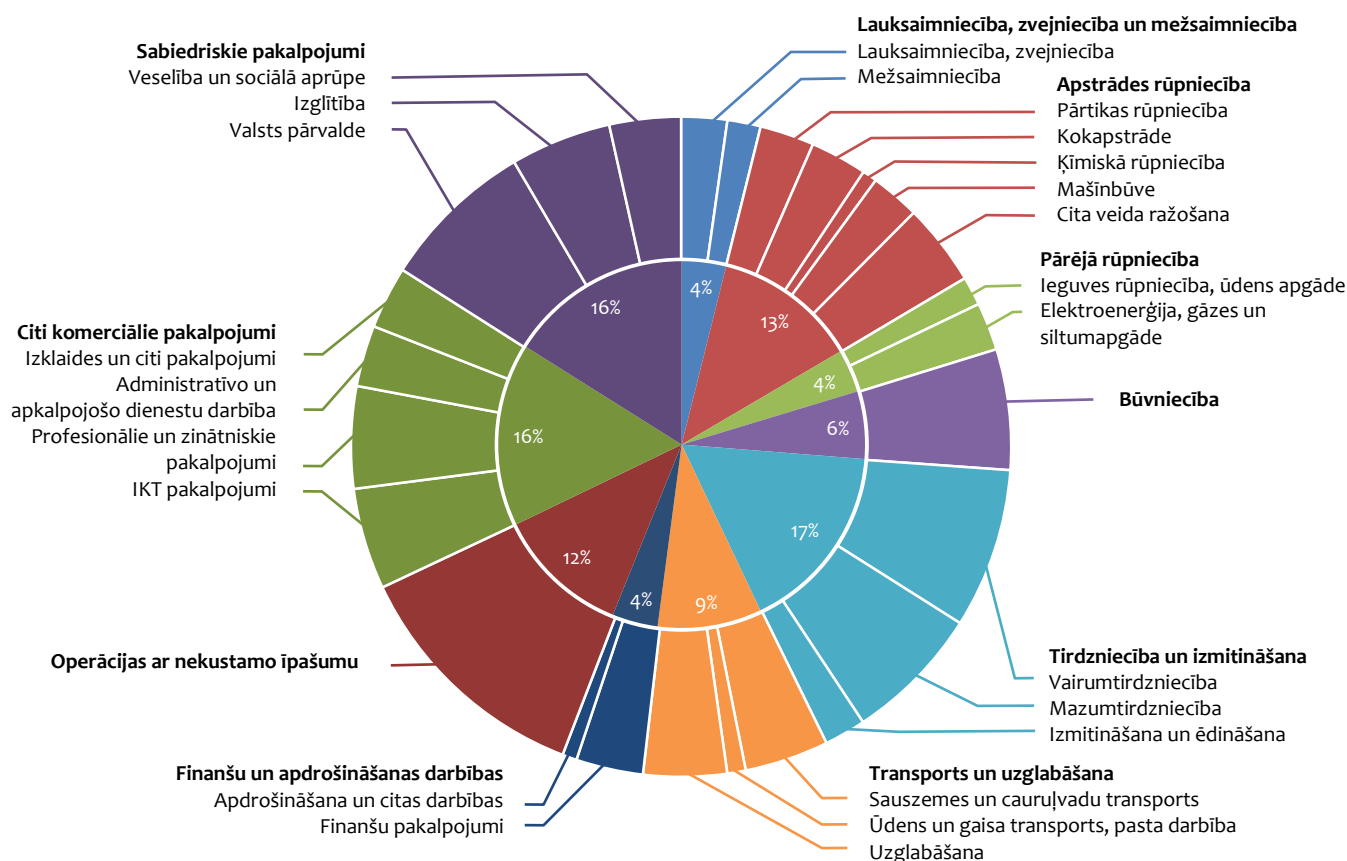
2018 | 1

NOZARU IEGULDĪJUMS

Krīzes laikā, samazinoties darbaspēka izmaksām, uzlabojās Latvijas ražotāju konkurētspēja, kas bija pamats eksporta pieaugumam un līdz ar to arī tirgojamo nozaru attīstībai. Mainījās tautsaimniecības struktūra. 2008. gadā tirgojamās nozares (lauksaimniecības, mežsaimniecības, rūpniecības, kā arī transporta pakalpojumu nozares) veidoja vien 26% no kopējās pievienotās vērtības, bet 2010. gadā šo nozaru īpatsvars sasniedza 33 procentus. 2017.gadā šo nozaru īpatsvars ir nedaudz sarucis – līdz 29,5%. 2017.gadā,

salīdzinot ar 2010.gadu, īpatsvars ir samazinājies visās nozarēs, izņemot būvniecību un komercpakalpojumu nozares. Savukārt sabiedrisko pakalpojumu nozaru īpatsvars ir saglabājies nemainīgs. 2014.-2016.gados izaugsme turpinājās visās nozarēs, izņemot būvniecību, savukārt 2017.gadā būvniecības apjoma kāpumam bija lielākā ietekme izaugsme.

Pievienotās vērtības struktūra
2017.gadā*, procentos

* Ekonomikas ministrijas aprēķini

Nozaru attīstības tendences
izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

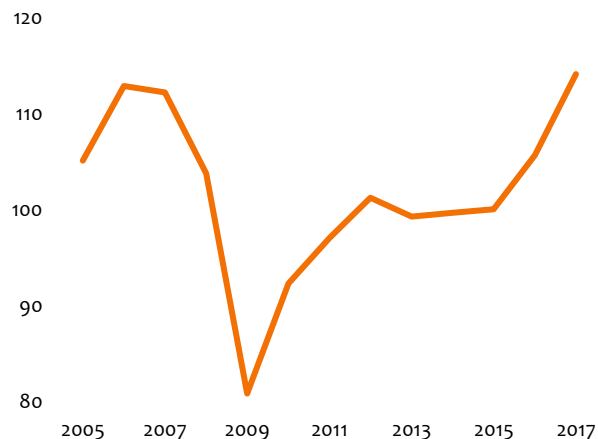
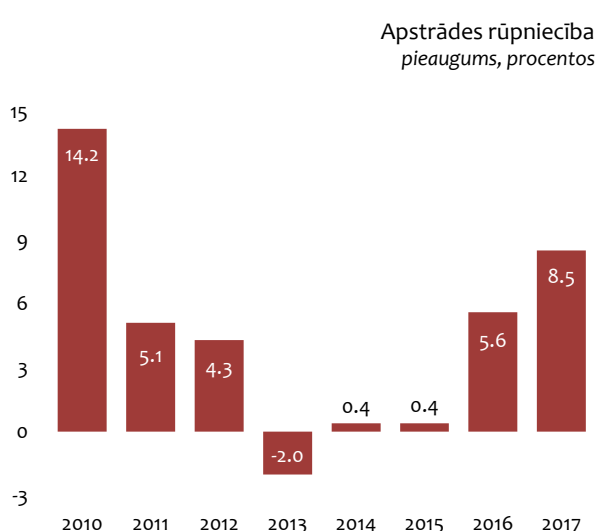
	2014	2015	2016	2017	2017			
					I	II	III	IV
Iekšzemes kopprodukts	1,9	3,0	2,2	4,5	4,1	4,0	5,8	4,2
Lauksaimniecība	0,2	12,5	-0,6	1,9	2,9	2,8	0,1	2,5
Ieguves rūpniecība	-9,8	6,7	0,8	18,1	18,5	16,0	22,1	15,4
Apstrādes rūpniecība	0,4	0,4	5,6	8,0	10,3	7,1	8,4	6,9
Pārtikas rūpniecība	0,1	-4,6	1,8	5,2	3,8	8,1	4,2	4,5
Viegļā rūpniecība	-13,6	-13,2	2,1	7,6	12,1	5,6	2,1	10,8
Kokapstrāde	6,9	7,1	8,0	2,1	5,4	0,1	3,5	-0,5
Papīra ražošana un poligrāfija	-0,6	0,0	3,6	4,5	2,2	1,5	4,7	9,1
Ķīmiskā rūpniecība	-2,6	-4,1	10,7	11,4	20,7	17,2	7,0	4,7
Nemetālisko minerālu ražošana	1,2	-9,8	11,6	11,1	9,2	8,9	9,8	15,8
Metālapstrāde	-10,5	34,8	5,4	12,0	9,6	3,9	19,4	16,9
Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	32,3	16,7	12,6	15,8	31,4	25,7	11,7	3,5
Mašīnu un iekārtu ražošana	2,4	7,9	8,5	21,5	14,4	22,2	21,4	25,8
Transportlīdzekļu ražošana	-15,2	3,5	-2,9	22,8	24,4	14,6	30,3	27,8
Pārējās rūpniecības nozares	-12,0	3,5	0,8	4,3	10,7	-3,8	8,7	3,0
Elektroenerģija un gāzes apgāde	-14,3	22,6	7,2	8,2	15,2	8,8	18,9	-4,1
Būvniecība	5,4	-1,8	-17,9	19,4	8,4	15,9	25,0	21,0
Ēku būvniecība	33,6	-6,2	-2,2	11,8	10,0	7,8	12,7	14,9
Inženierbūves	-10,4	5,2	-33,3	30,4	4,2	28,1	39,6	29,3
Tirdzniecība	5,3	7,3	3,3	5,2	4,4	5,0	2,7	9,0
Mazumtirdzniecība	3,5	4,9	2,3	4,3	2,6	3,8	5,0	5,8
Transports un uzglabāšana	1,3	-7,7	0,5	7,3	10,2	4,1	9,5	5,6
Kravu pārvadājumi dzelzceļā	2,2	-2,4	-14,1	-8,4	8,1	-7,0	-12,1	-22,7
Ostās pārkrautās kravas	5,2	-6,2	-9,3	-2,0	8,7	5,1	-3,1	-17,6
Kravu pārvadājumi ar autotransportu	2,7	0,5	1,3	7,0	22,1	1,2	3,4	7,3
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	3,6	6,0	8,4	4,3	4,3	6,8	2,9	3,4
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	-2,4	2,1	4,1	6,1	5,1	7,1	5,7	6,6
Finanšu un apdrošināšanas darbības	11,6	4,8	3,1	-16,6	-14,5	-12,6	-13,3	-25,4
Operācijas ar nekustamo īpašumu	1,4	1,4	0,2	0,3	0,5	-0,1	3,0	-2,4
Citi komercpakalpojumi	-5,7	5,9	3,1	6,0	4,9	4,2	6,2	8,5
Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	1,5	0,5	3,9	3,6	3,1	4,4	4,2	3,0
Izglītība	4,1	0,7	0,7	5,5	5,3	7,2	6,5	3,6
Veselība un sociālā aprūpe	6,8	5,5	2,5	5,6	5,8	5,0	5,5	6,3
Māksla, izklaide un atpūta	1,1	-3,7	3,2	8,4	7,9	7,5	9,7	8,6

APSTRĀDES RŪPNIECĪBA

Atjaunojoties ekonomikas izaugsmei pēc krīzes, apstrādes rūpniecības pieauguma tempi ir straujāki nekā kopējā tautsaimniecības izaugsme, un nozare ir kļuvusi par vienu no galvenajiem izaugsmes virzītājspēkiem. Apstrādes rūpniecības attīstību veicina Latvijas ražotāju konkurētspējas uzlabošanās, kā arī pieprasījuma dinamika lielākajos eksporta tirgos.

2017.gadā apstrādes rūpniecības apgrozījums faktiskajās cenās pieauga nedaudz straujāk nekā izlaides apjomi (par 9,5%). Vietējā tirgū realizētās produkcijas apjomi pieauga mērenāk, straujāk auga eksportētajās produkcijas apjomi.

Apstrādes rūpniecība
2004.gads = 100

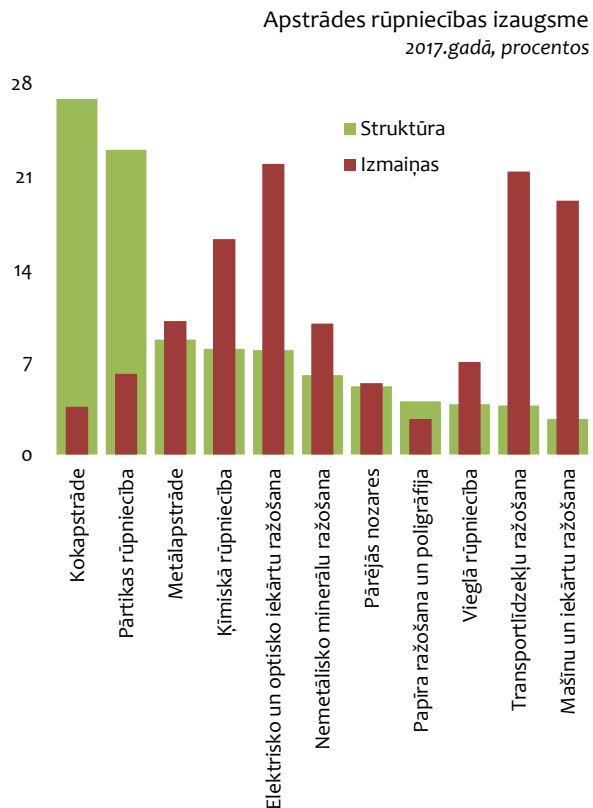
2017.gadā uzlabojoties ārējai videi apstrādes rūpniecības izaugsme bija straujākā pēdējo gadu laikā. 2017.gadā pieauga visu rūpniecības apakšnozaru apjomi – būtiski – metālizstrādājumu ražošana un pārtikas rūpniecība. Ievērojamu ieguldījumu izaugsmē deva arī automobiļu un piekabju; datoru, elektrisko un optisko iekārtu; kā arī nemetālisko minerālu ražošana.

Arī 2018.gada pirmajos trīs mēnešos turpinājās apstrādes rūpniecības izaugsme. Straujāk pieauga nemetālisko minerālu ražošana, ķīmiskā rūpniecība un metālapstrāde.

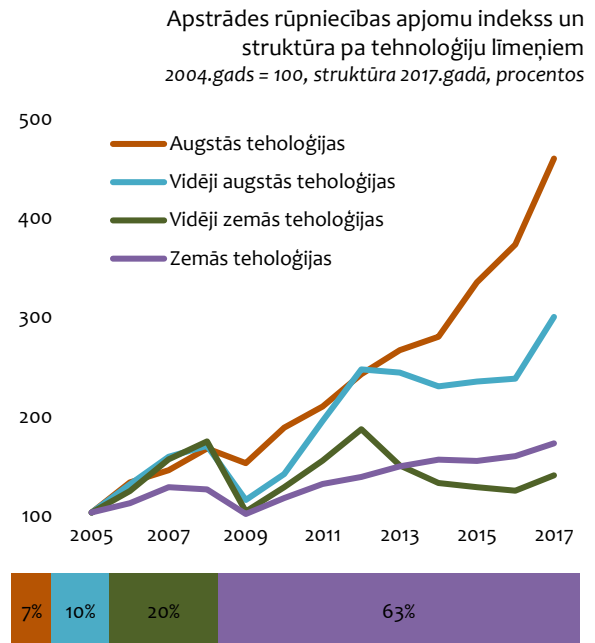
Aizņemto darbavietu skaits apstrādes rūpniecībā 2014.-2015.gadā samazinājās, savukārt 2016.-2017.gadā pieprasījums pēc darbaspēka nedaudz pieauga. 2017.gadā straujāk darbavietu skaita pieauga elektrisko un optisko iekārtu ražošanā, bet samazinājās kokapstrādē un transportlīdzekļu ražošanā.

Apstrādes rūpniecības struktūra un nozaru attīstības tendences
procentos

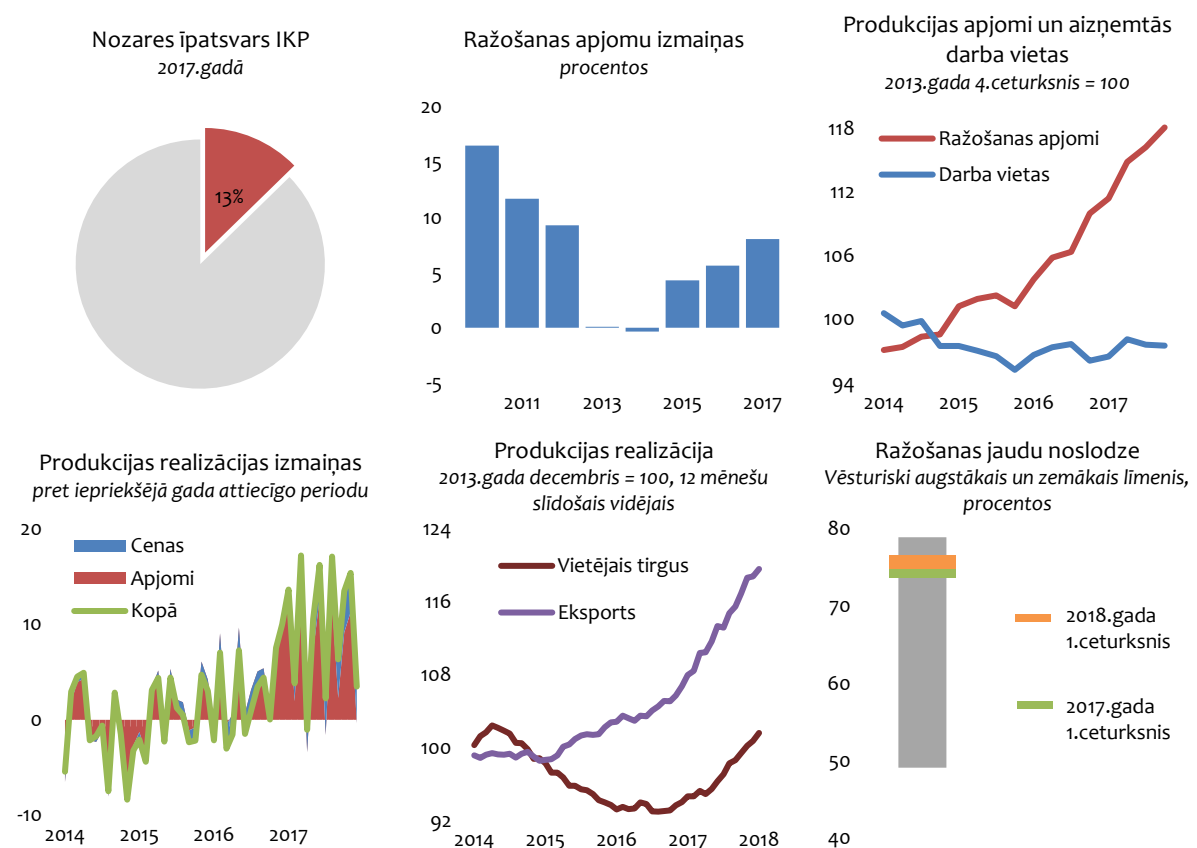
	Struktūra 2017.gadā			Ražošanas apjomu izmaiņas			
	Izlaide	Aizņemtās darbavietas	Eksporta īpatsvars realizācijā	2015	2016	2017	2018 Jan-Mar
Apstrādes rūpniecība	100	100	65,5	4,3	5,6	8,0	2,4
Pārtikas ražošana	23,0	20,1	35,8	-4,6	1,8	5,2	-1,8
Vieglā rūpniecība	3,8	9,9	85,0	-13,2	2,1	7,6	-1,8
Kokapstrāde	26,5	20,4	73,8	7,1	8,0	2,1	-0,3
Papīra ražošana, poligrāfija	4,2	4,1	63,5	0,0	3,6	4,5	0,1
Ķīmija un farmācija	8,0	7,0	80,6	-4,1	10,7	11,4	8,4
Nemetāliskie minerāli	6,1	4,8	52,7	-9,8	11,6	11,1	11,8
Metālapstrāde	8,8	10,0	68,7	34,8	5,4	12,0	7,4
Elektroniskās iekārtas	7,8	4,4	90,8	16,7	12,6	15,8	4,4
Mašīnu un iekārtu ražošana	2,7	3,2	84,4	7,9	8,5	21,5	11,3
Transportlīdzekļu ražošana	3,8	3,3	91,8	3,5	-2,9	22,8	12,1
Pārējās nozares	5,4	12,7	61,6	3,5	0,8	4,3	-0,7

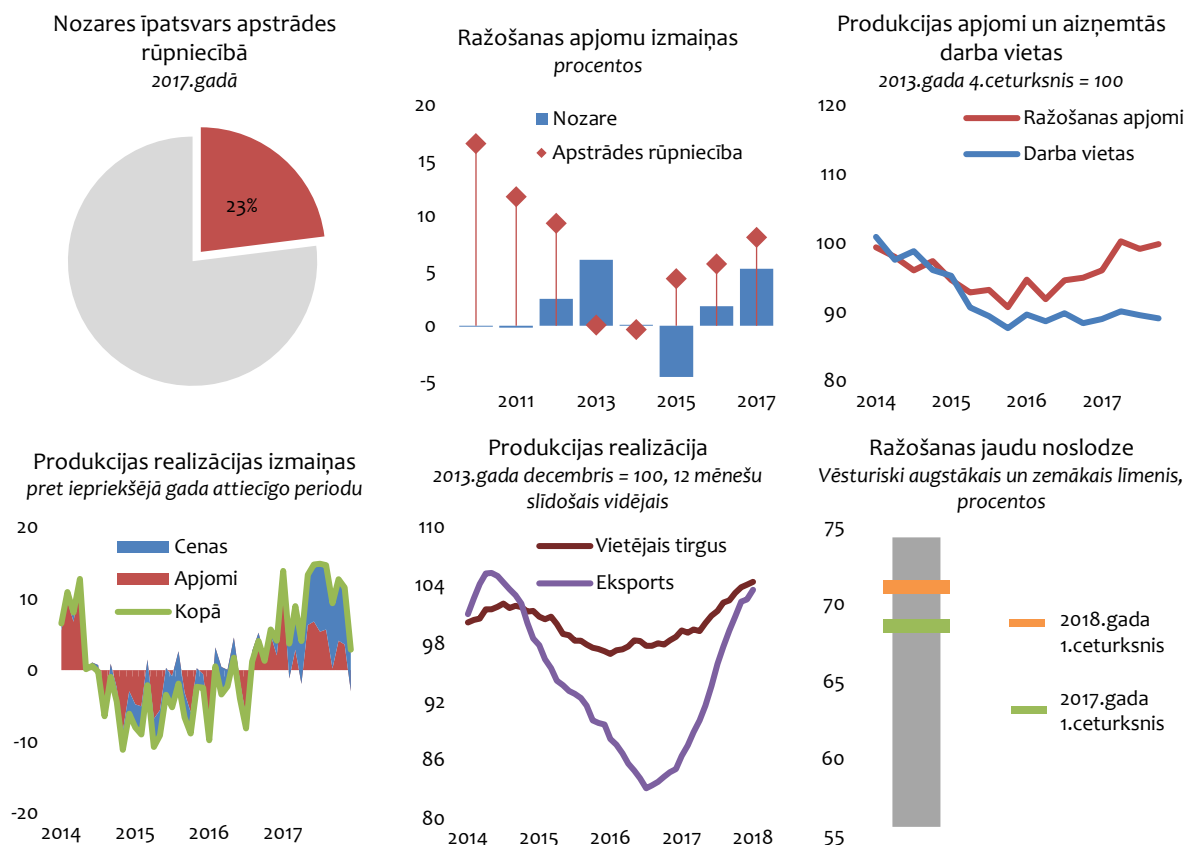
Atsākot augt ražotāju cenām 2017.gadā salīdzinoši strauji pieauga nozares apgrozījums. Straujāk realizācija pieauga apakšnozarēs kuras uzrādīja augstākus izlaides izaugsmes tempus. Daudz straujāk pieauga eksportētās produkcijas apgrozījums, savukārt mērenāk – vietējā tirgū realizētās produkcijas apjomi.

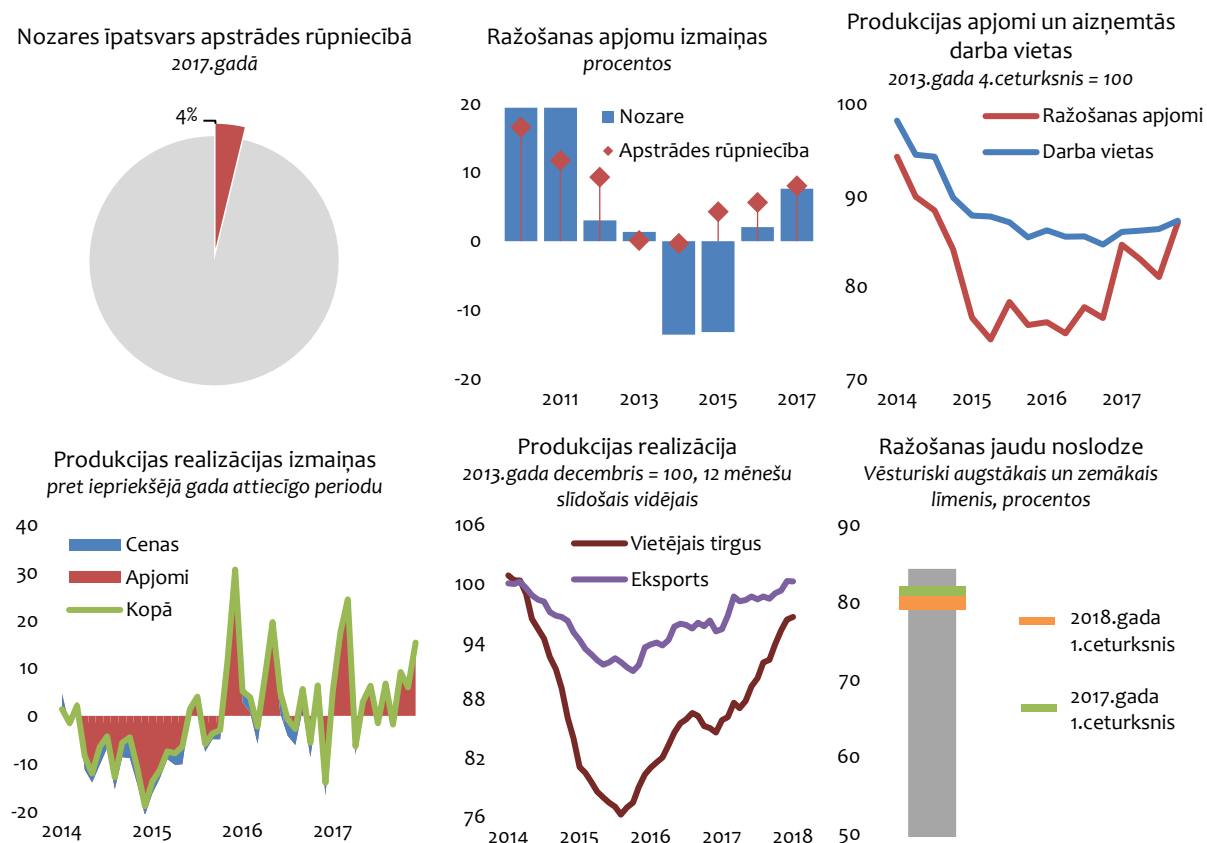
Apstrādes rūpniecības galvenie rādītāji

Pārtikas produktu un dzērienu ražošana

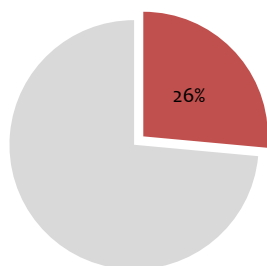

Vieglā rūpniecība

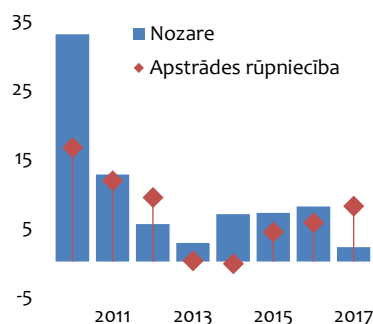

Kokapstrāde

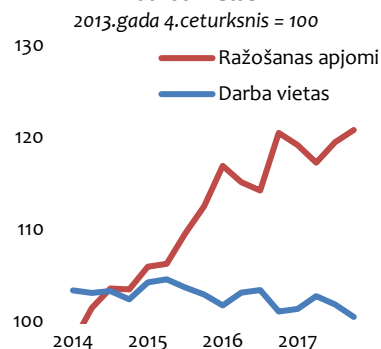
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā
2017.gadā

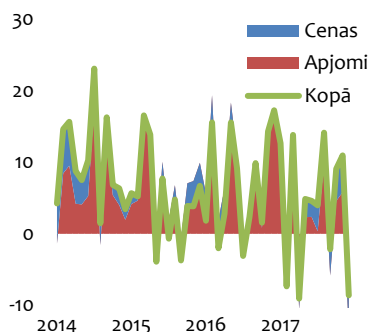
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

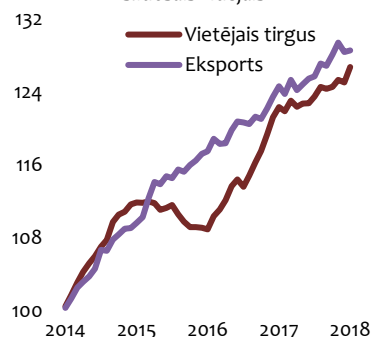
Produkcijas apjomi un aizņemtās
darba vietas

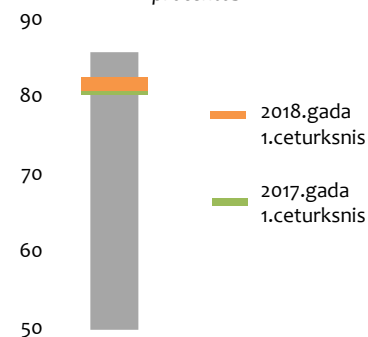
Produkcijas realizācijas izmaiņas
pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

Produkcijas realizācija
2013.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

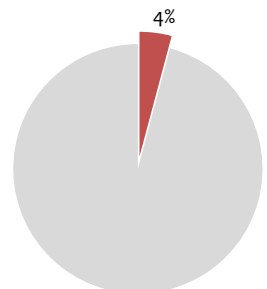

Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

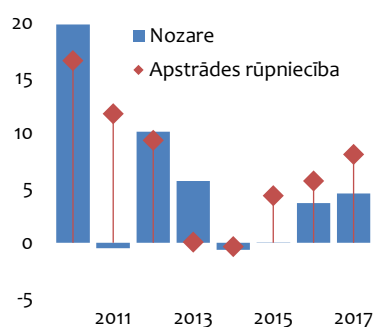

Papīra ražošana un poligrāfija

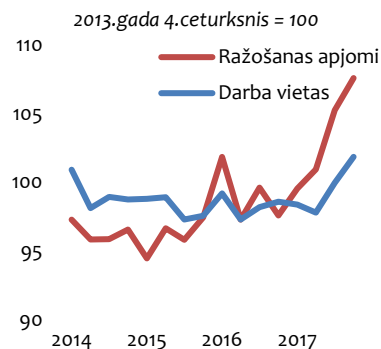
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā
2017.gadā

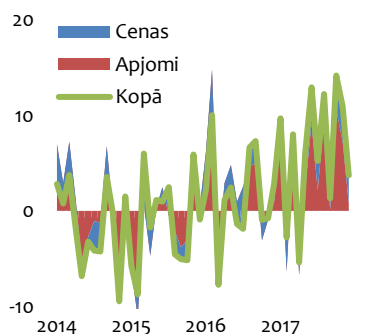
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

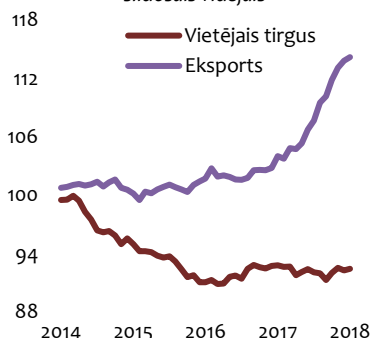
Produkcijas apjomi un aizņemtās
darba vietas

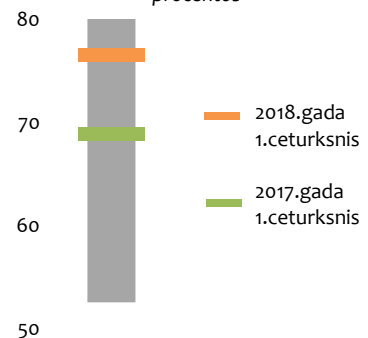
Produkcijas realizācijas izmaiņas
pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

Produkcijas realizācija
2013.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

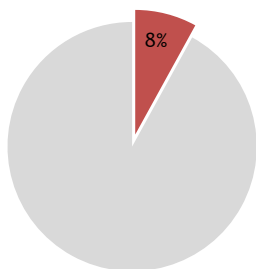

Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

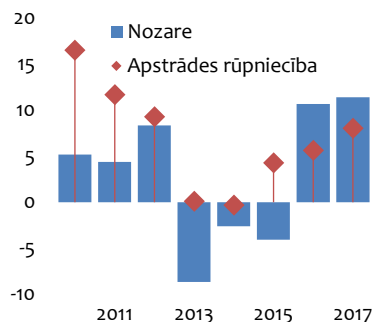

Ķīmiskā rūpniecība

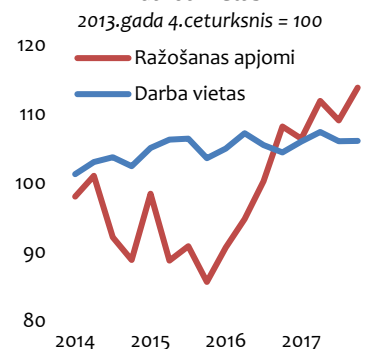
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2017.gadā

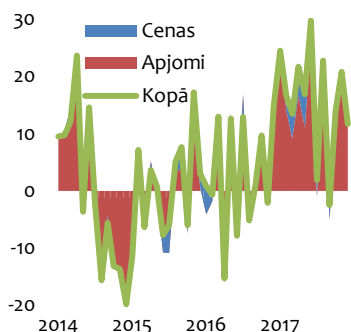
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

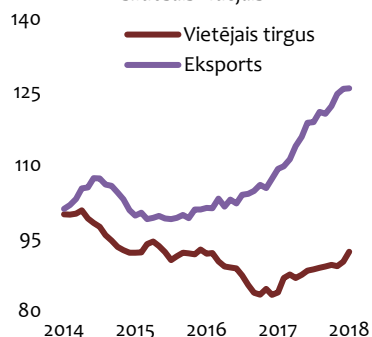
Produkcijas apjomi un aizņemtās darba vietas

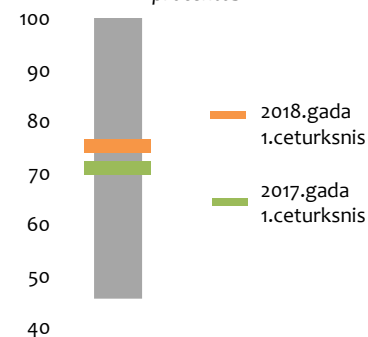
Produkcijas realizācijas izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

Produkcijas realizācija 2013.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

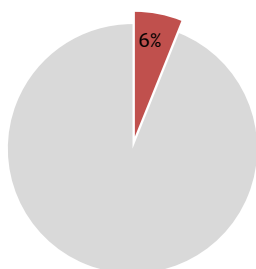

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

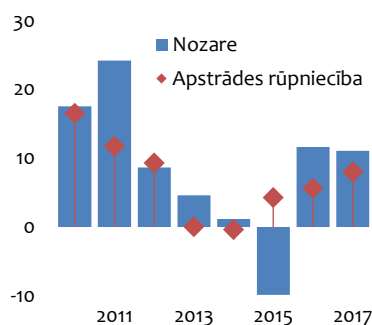

Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana

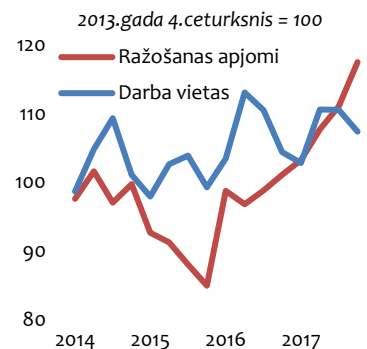
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2017.gadā

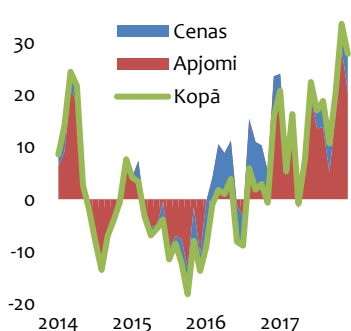
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

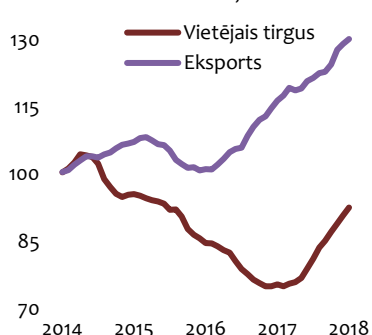
Produkcijas apjomi un aizņemtās darba vietas

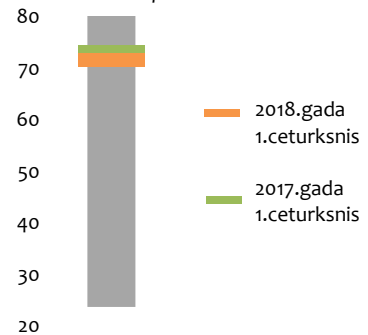
Produkcijas realizācijas izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

Produkcijas realizācija 2013.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

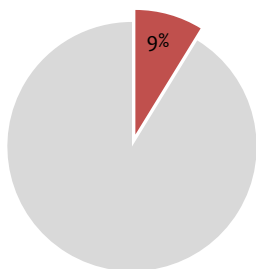

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

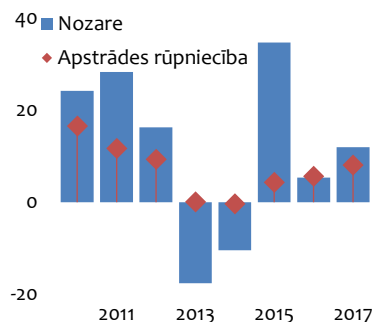

Metālu un metāla izstrādājumu ražošana

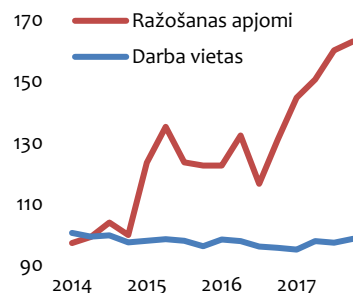
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā
2017.gadā

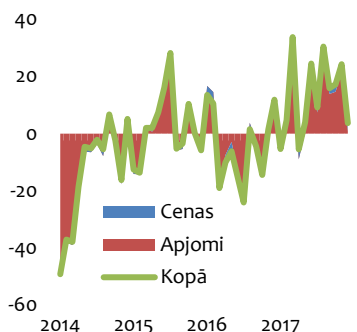
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

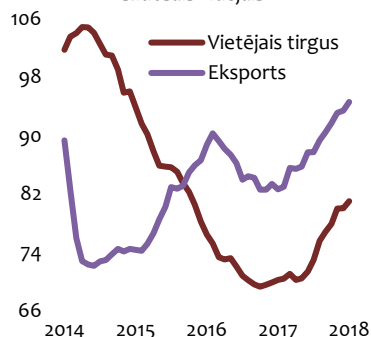
Produkcijas apjomi un aizņemtās
darba vietas
2013.gada 4.ceturksnis = 100

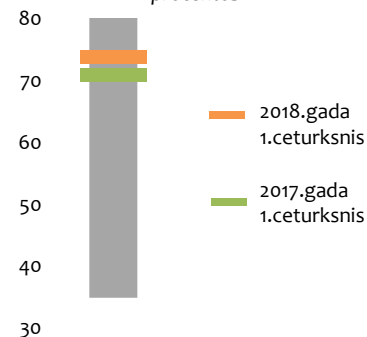
Produkcijas realizācijas izmaiņas
pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

Produkcijas realizācija
2013.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

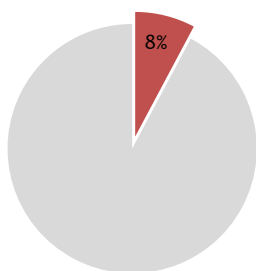

Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

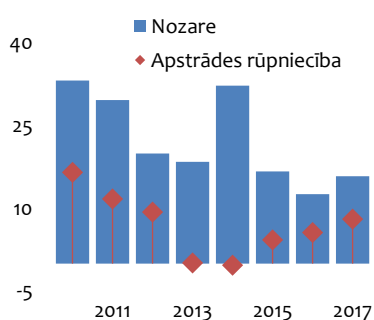

Elektrisko un optisko iekārtu ražošana

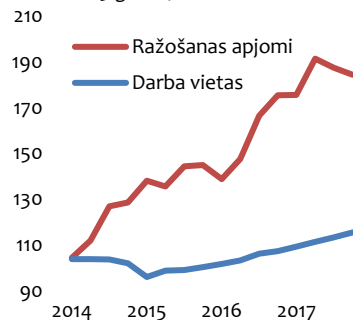
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā
2017.gadā

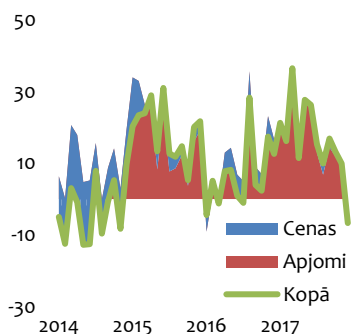
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

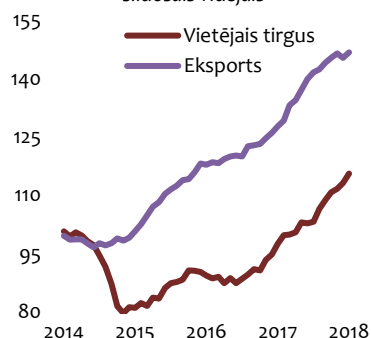
Produkcijas apjomi un aizņemtās
darba vietas
2013.gada 4.ceturksnis = 100

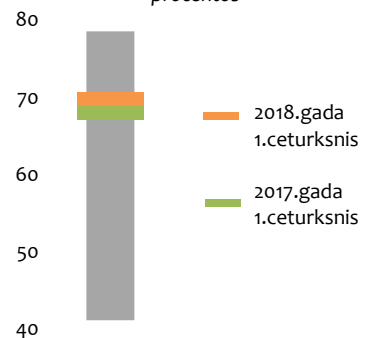
Produkcijas realizācijas izmaiņas
pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

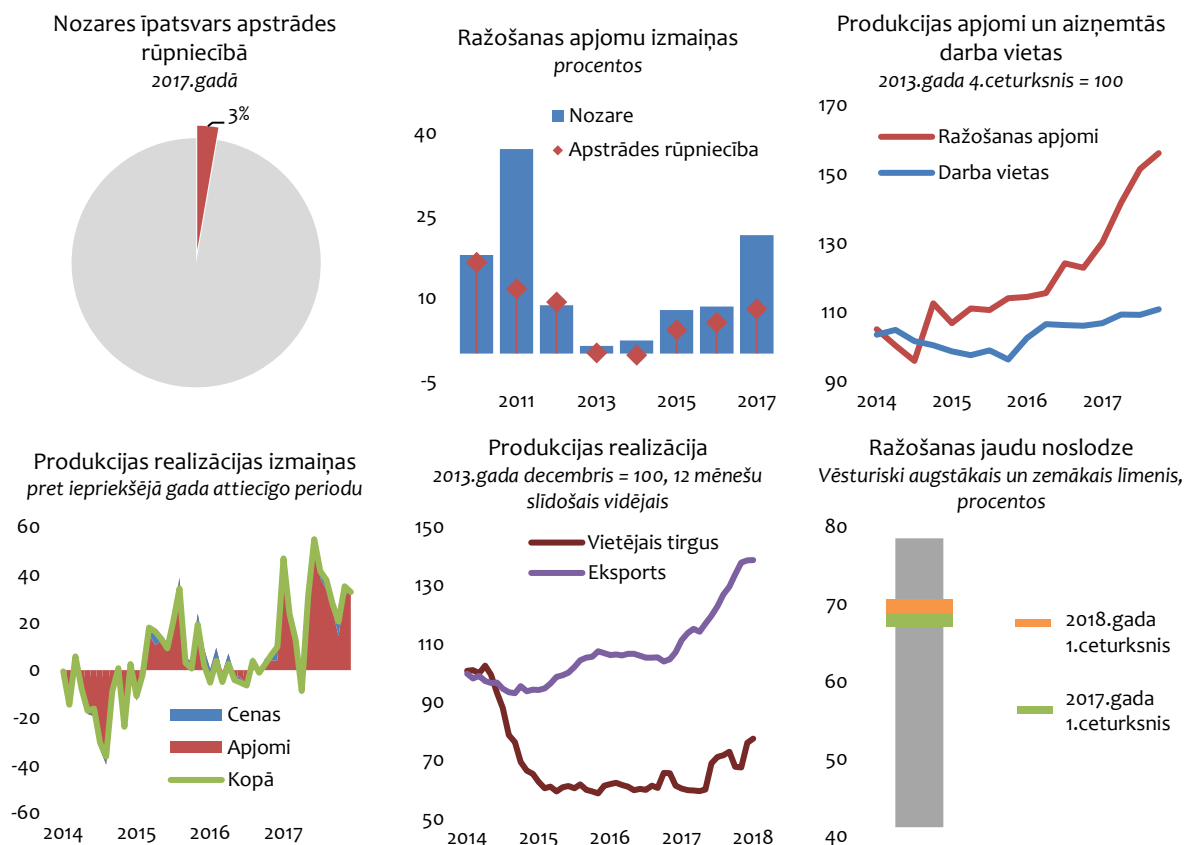
Produkcijas realizācija
2013.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

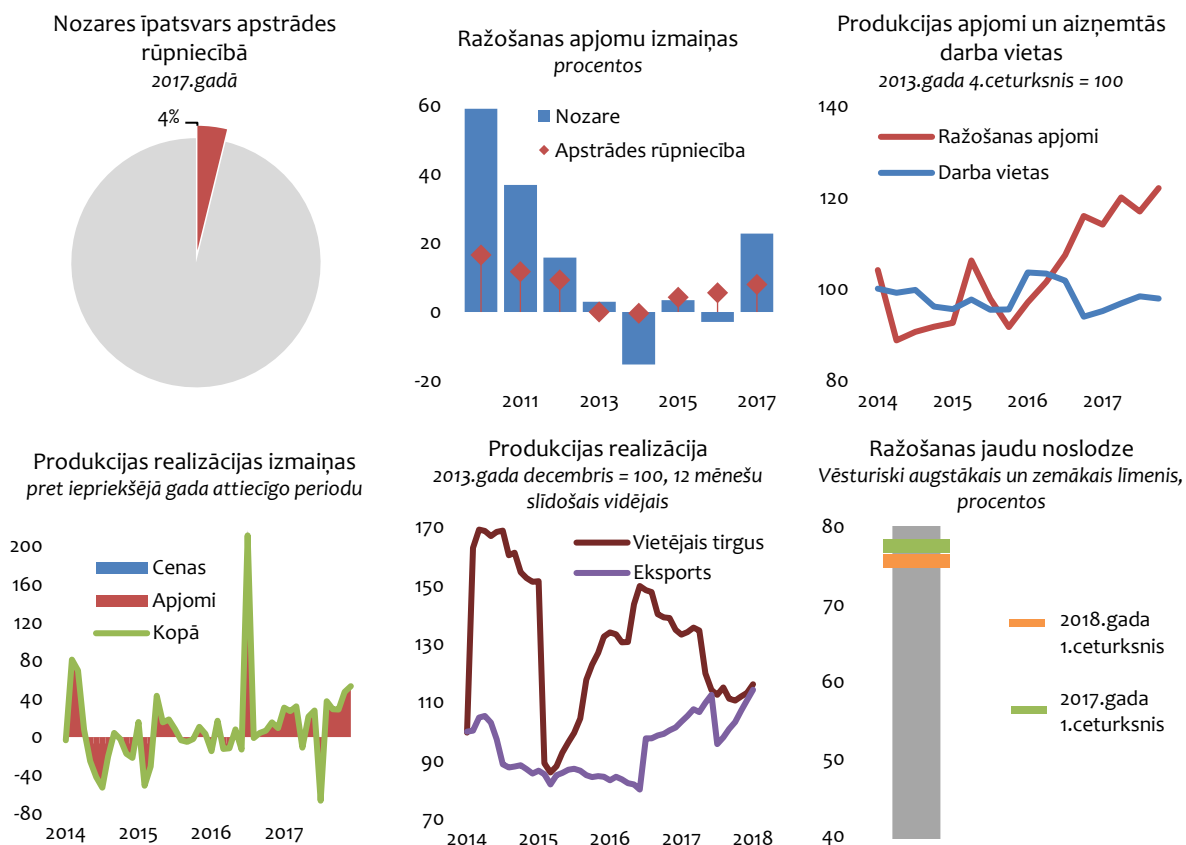
Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

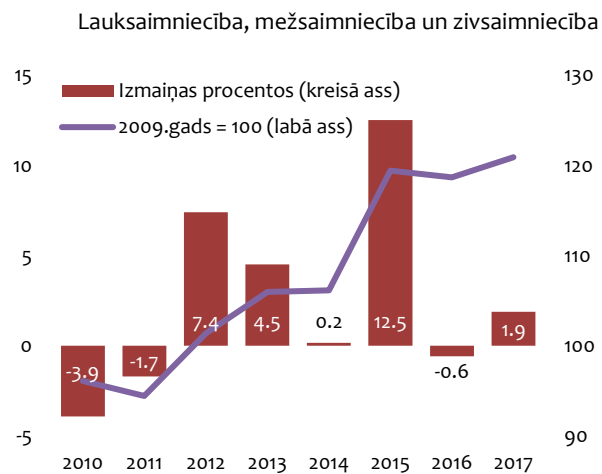
Mašīnu un iekārtu ražošana

Transportlīdzekļu ražošana

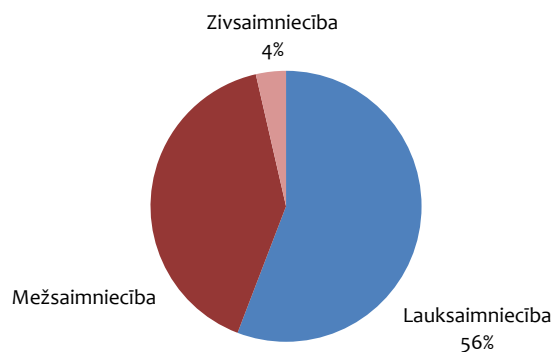
LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares struktūrā dominē lauksaimniecība un mežsaimniecība. Nozares darbība ir cieši saistīta ar laika apstākļiem, tādēļ nozarē kopumā vērojama svārstīga izaugsme. Pēc būtiskā pieauguma lauksaimniecības nozarē 2015.gadā, kad izaugsmi noteica graudu rekordraža, 2016.gadā nozares apjomi samazinājās, bet 2017.gadā uzrādīja tikai nelielu pieaugumu sliktu laika apstākļu dēļ, kas ietekmēja tieši augkopību un mežsaimniecību. Nozarē

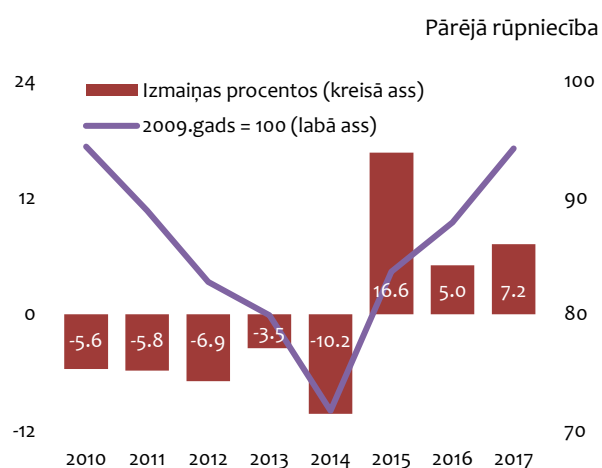
būtiski samazinās nodarbināto skaits, bet aizņemto darbavieta skaits pieaug un ir pārsniedzis pirmskrīzes līmeni. Tas skaidrojams ar atšķirīgu datu uzskaites sistēmu. Aizņemtās darba vietas pieaug algoto darbavieta kāpuma dēļ, savukārt nodarbināto skaits samazinās pašnodarbināto skaita krituma dēļ, kas nozīmē, ka nozarē arvien vairāk tiek izmantots algots darbaspēks.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares struktūra 2017.gadā*, procentos

* – EM novērtējums

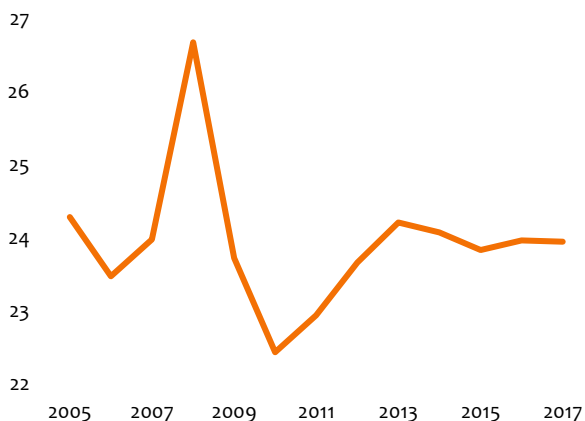
PĀRĒJĀ RŪPNIECĪBA

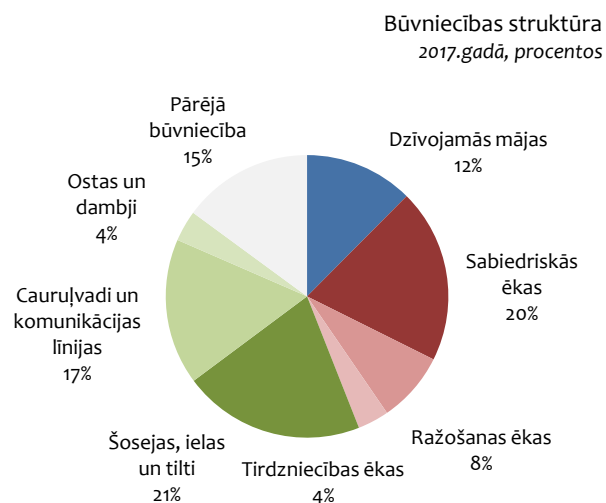
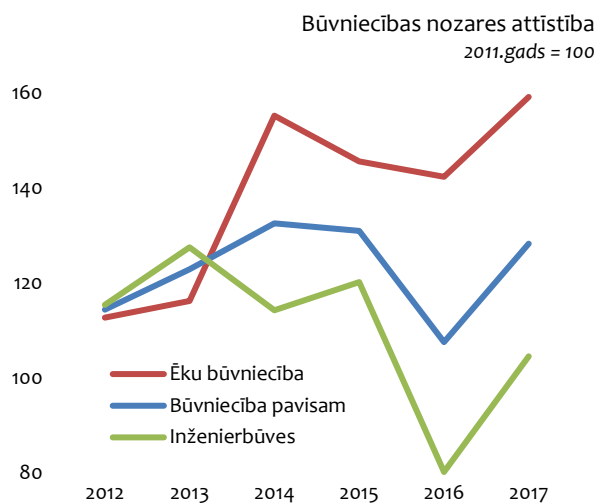
Pārējās rūpniecības (ieguves rūpniecību, elektroenerģijas un gāzes apgādi, ūdens apgādi un atkritumu apsaimniekošanu) nozaru struktūrā dominē elektroenerģijas un gāzes apgāde. Ieguves rūpniecības īpatsvars pēdējos gados stabili pieaug, ko veicina kūdras ieguves apjomu kāpums. Savukārt elektroenerģijas un gāzes apgādes ražošanas apjomu dinamika ir saistīta ar laika apstākļiem, no kā atkarīgi saražotās elektroenerģijas

un siltumenerģijas apjomi. Ņemot vērā, ka 2016.-2017.gadā ziemas mēnešos laika apstākļi bija ievērojami aukstāki, palielinājās patērētās elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomi. Aizņemto darbavieta skaits visās nozarēs kopš krīzes ir palielinājies, bet pēdējos gados darbavietas sarūk ieguves rūpniecībā un elektroenerģijas un gāzes apguves nozarē.

Aizņemtās darbavietas pārējā rūpniecībā tūkstošos

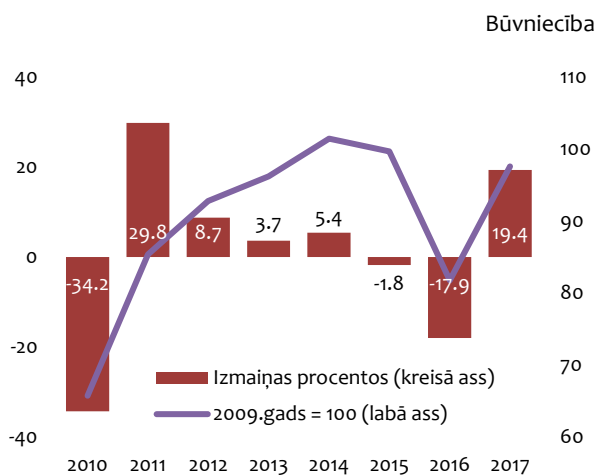
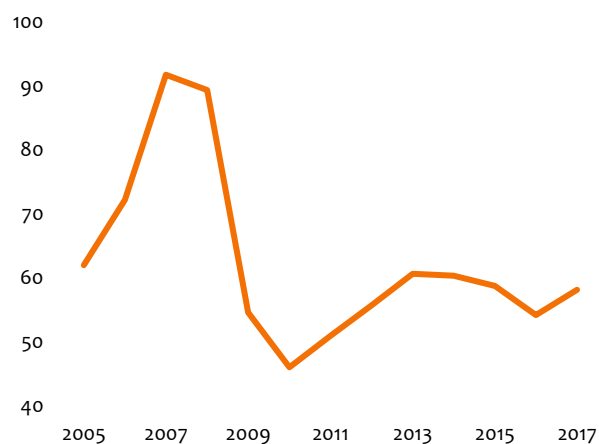
BŪVNICĪBA

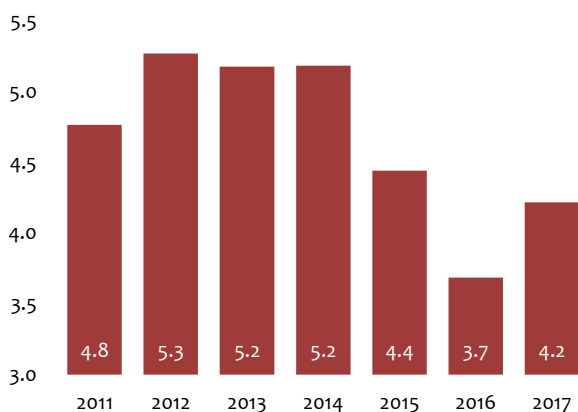
Būvniecības nozares attīstība lielā mērā ir saistīta ar publiskajiem pasūtījumiem un ES fondu projektiem.

Būvniecības nozarē 2017.gadā atsākās izaugsme pēc divu gadu pārtraukuma. Tas lielā mērā ir saistīts ar ES struktūrfondu projektu uzsākšanu un īstenošanu, kas pozitīvi ietekmē nozari. Nozares izaugsmi veicināja arī privātās investīcijas. 2017.gadā būvniecības produkcijas apjomi palielinājās gan ēku, gan inženierbūvju pamatkategorijās. Straujākais pieaugums bija vērojams inženierbūvju būvniecībā. Sagaidāms, ka inženierbūvju būvniecības apjomu pieaugums turpmākajos gados turpināsies, ievērojot ES struktūrfondu projektu un apjomīgu infrastruktūras projektu īstenošanu.

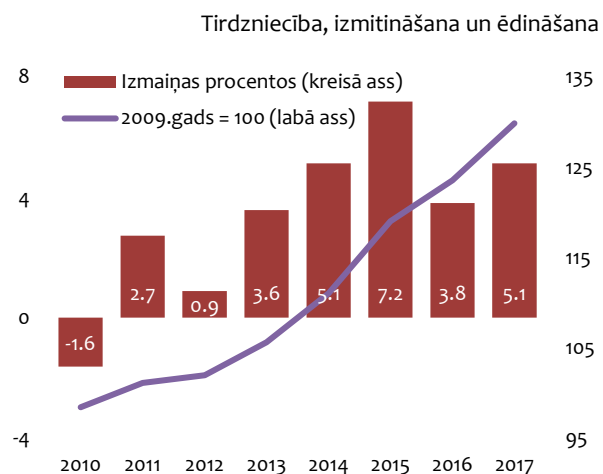
Aizņemtās darbavietas būvniecībā
tūkstošos

Izdoto būvatļauju skaits
tūkstošos

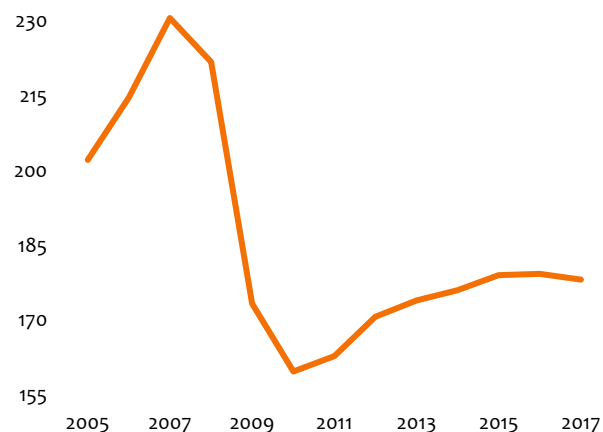
TIRDZniecība, izMITINāšana un ĒDINāšana

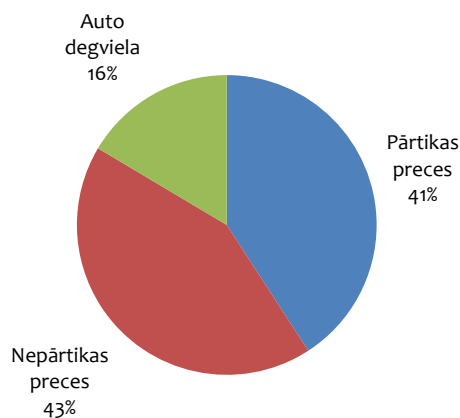
Tirdzniecības, izmitināšanas un ēdināšanas nozarē sniegto pakalpojumu apjomi turpina pieaugt.

Tirdzniecības nozari pozitīvi ietekmē privātā patēriņa kāpums, darba samaksas pieaugums un uzlabojumi darba tirgū. 2017.gadā tā pieauga par 5,2%. Mazumtirdzniecības apgrozījums 2017.gadā pieauga par 4,3%. Straujākais kāpums bija vērojams nepārtikas preču mazumtirdzniecības apjomiem. Augot ārējam tirdzniecības apgrozījumam, pieaug arī vairumtirdzniecības apjomi. Vairumtirdzniecības nozares apgrozījums 2017.gadā pieauga būtiski – par 11,3%. Izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozari pozitīvi ietekmē tūrisma nozares attīstība. 2017.gadā nozares apjomi pieauga par 4,3%, ko ietekmēja straujāks sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu apjomu kāpums. Lielākais aizņemto darbavieta īpatsvars ir tirdzniecībā, bet pēdējos gados tas sarūk, darbavietām straujāk pieaugot izmitināšanas un ēdināšanas nozarē.

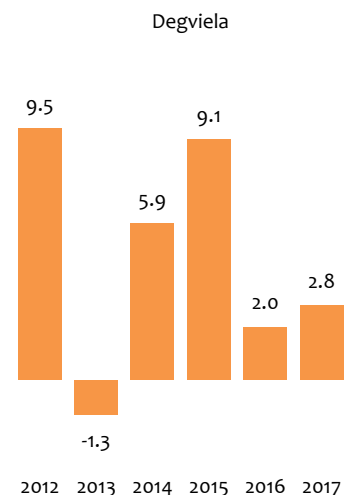
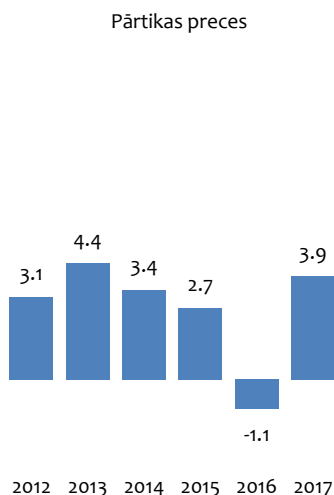
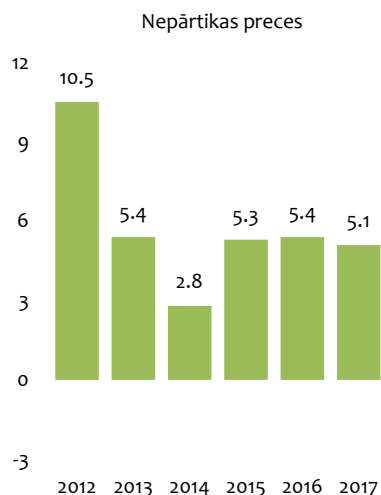
Aizņemtās darbavietas tirdzniecībā, izmitināšanā un ēdināšanā tūkstošos

Mazumtirdzniecības apgrozījuma struktūra 2017.gadā, procentos

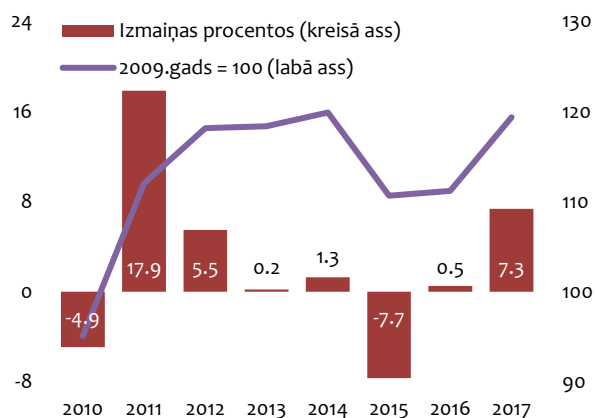

Mazumtirdzniecības apgrozījums procentos pret iepriekšējo gadu

TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA

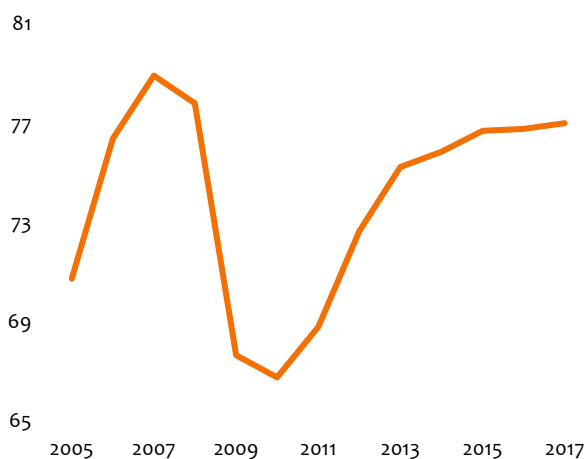
Transports un uzglabāšana

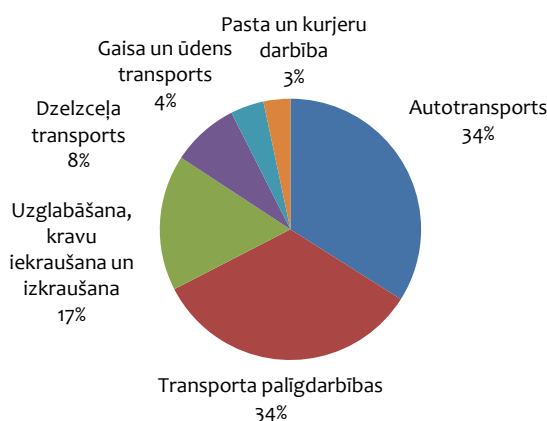
Transporta un uzglabāšanas nozare ir cieši saistīta ar

starpautiskajiem pārvadājumiem. Nozare laika periodā no 2012. līdz 2017.gadam pieauga tikai par 1%, ko ietekmēja tranzīta kravu pārvadājumu samazināšanās, galvenokārt Krievijas transporta politikas un pieaugošas konkurences dēļ. Krievija jau kopš deviņdesmito gadu beigām izvirzīja mērķus attīstīt savu transporta infrastruktūru tā, lai nodrošinātu neatkarību no tranzīta valstīm. Neskatoties uz tranzīta kravu kritumu dzelzceļā un ostās, 2017.gadā nozares pieaugumu noteica autopārvadājumu kravu kāpums, kā arī pasažieru pieaugums lidostās un jūras ostās. Pasažieru pārvadājumi palielinājās par 8%, uzglabāšanas un transporta palīgdarbības – par 10%, pasta un kurjeru darbības – par 14%, kravu pārvadājumi – par 2%.

Aizņemtās darbavietas transportā un uzglabāšanā tūkstošos

Transporta un uzglabāšanas nozares struktūra 2017.gadā*, procentos

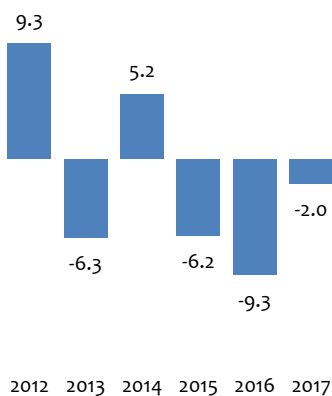

* – EM novērtējums

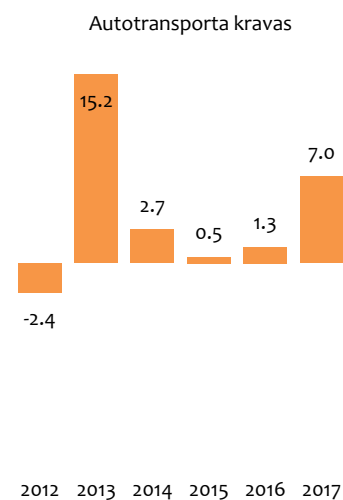
Dzelzceļa kravas

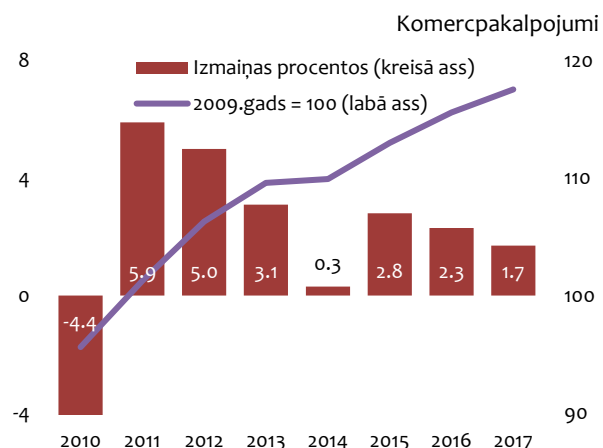
Kravas ostās

Kravu pārvadājumi procentos pret iepriekšējo gadu

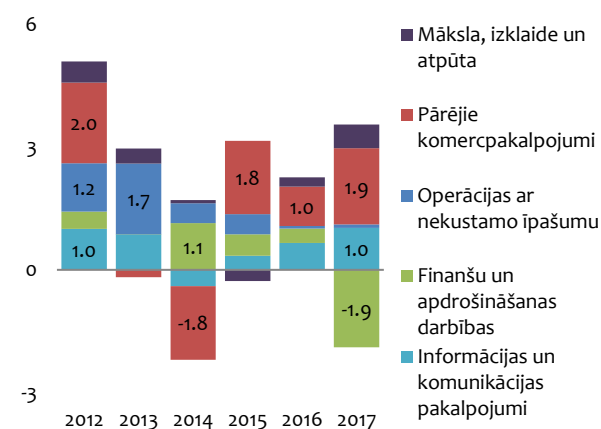
KOMERCPAKALPOJUMI

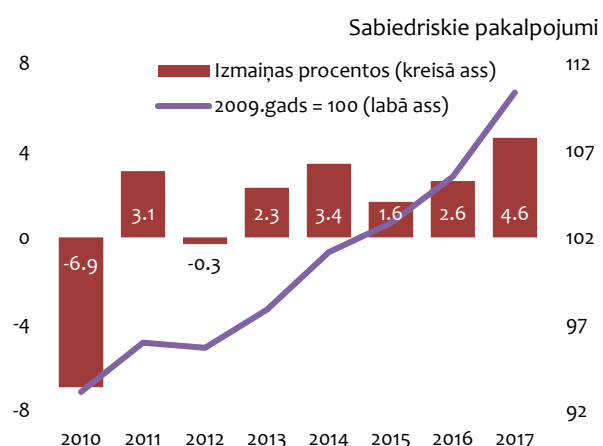
Komerccpakalpojumu (informācijas un komunikācijas pakalpojumi, finanšu un apdrošināšanas darbības, operācijas ar nekustamo īpašumu, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi un administratīvā darbība, māksla, izklaide un atpūta) nozaru struktūrā dominē operācijas ar nekustamo īpašumu. 2017.gadā pakalpojumu apjomi komerccpakalpojumu nozarēs pieauga mērenāk kā 2016.gadā. Pieaugumu pamatā noteica izaugsme profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu nozarēs un administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībās, kā arī informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarē, savukārt apjomi strauji samazinājās

finanšu un apdrošināšanas darbībās, ko lielā mērā noteica gan nerezidentu biznesa apjoma samazināšanās Latvijā, gan banku apvienošanas un nodarbināto skaita samazināšanās rezultātā. Straujš kāpums bija vērojams mākslai, izklaidei un atpūtai. Lielākais aizņemto darbavietu īpatsvars ir profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumos, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībās un informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarēs, kur ir arī pēdējos gados visstraujākais aizņemto darbavietu skaita kāpums.

Komerccpakalpojumu nozaru ieguldījums pieaugumā procentpunktos

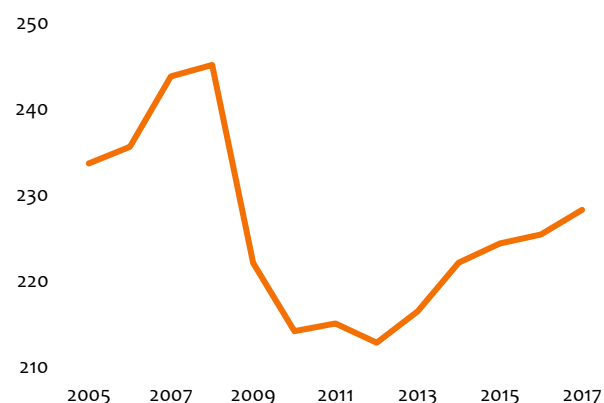
SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI

Sabiedrisko pakalpojumu (valsts pārvalde un aizsardzība, izglītība, veselība un sociālā aprūpe) nozaru struktūrā dominē valsts pārvalde un aizsardzība. Palielinoties valdības izdevumiem, kopš 2013.gada sabiedrisko pakalpojumu nozarēs vērojams stabils pieaugums.

2017.gadā tas bija straujākais kopš 2006.gada. Lielākais aizņemto darbavietu īpatsvars ir izglītībā, savukārt valsts pārvaldē un veselības aprūpē tas ir vienādā līmenī. Straujākais darbavietu kāpums pēdējos gados vērojams veselības aprūpē, bet valsts pārvaldē un izglītībā saglabājies nemainīgs.

Aizņemtās darbavietas sabiedrisko pakalpojumu nozarē tūkstošos

2018 | 1

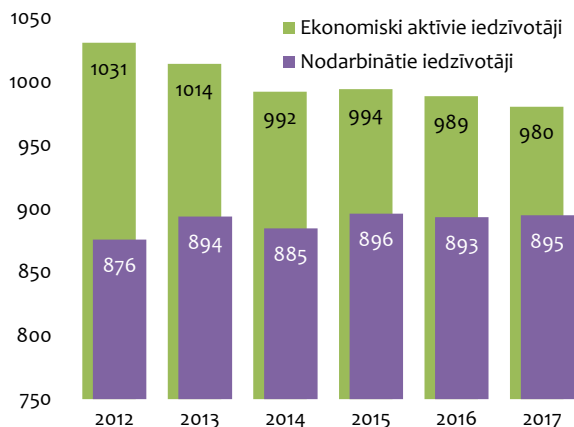
DARBA TIRGUS

NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS

Situācija darba tirgū turpina uzlaboties – samazinās bezdarbs un pieaug nodarbinātības līmenis. Vienlaikus nodarbināto skaita pieaugumu kavē demogrāfijas tendences un reģionālās atšķirības. Ja iepriekšējos gados tendences darba tirgū galvenokārt noteica piedāvājuma puses faktori, tad 2017.gadā, līdz ar aktivitāšu atjaunošanos būvniecības nozarē, ar vien lielāks spiediens darba tirgū bija jūtams arī no pieprasījuma puses. Tikmēr rūkošo darba roku skaitu joprojām lielā mērā kompensēja iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes pieaugums.

Neskatoties uz ekonomisko aktivitāšu pieaugumu, darbaspēka pieprasījums 2017.gadā kopumā auga lēni – aizņemto darbavieta skaits palielinājās vien par 0,9%, bet nodarbināto skaits – par 0,2% jeb 1,9 tūkst. Straujāks darbaspēka pieprasījuma pieaugums bija vērojams gada otrajā pusē, galvenokārt pateicoties būvniecības apjomu pieaugumam. Kopumā 2017.gadā bija nodarbināti 895 tūkst. iedzīvotāji vecumā no 15-74 gadiem.

Nodarbināto un ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits
15-74 gadu vecumā, tūkstošos

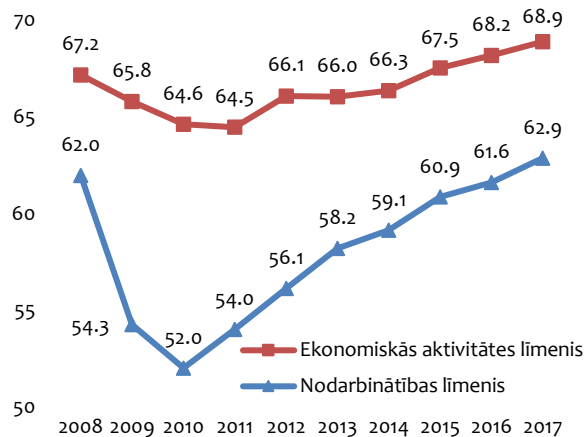
Ekonomikas apjomi ir atgriezušies pirmskrīzes līmenī un izaugsme galvenokārt ir balstījusies uz produktivitātes pieaugumu, bet mazāk uz nodarbināto skaita palielināšanos.

Zemās bāzes efekts darba tirgū ir izzudis un tas ir pietuvojis savam piesātinājuma punktam, kas kopā ar darbaspējīgo iedzīvotāju skaita samazinājumu, ierobežo nodarbinātības tālāku pieaugumu.

Lai arī absolūtā izteiksmē nodarbināto skaits ir zem pirmskrīzes līmeņa, nodarbināto īpatsvars iedzīvotāju

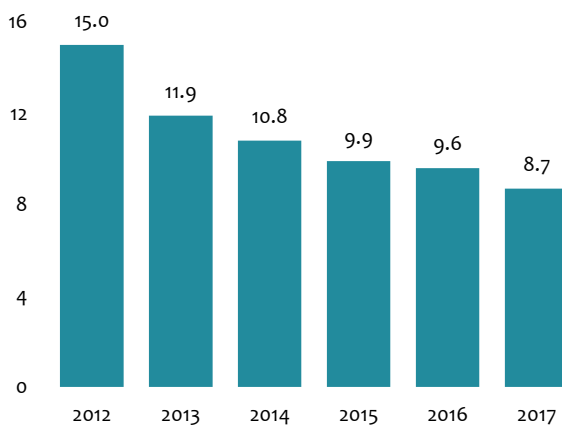
kopskaitā 2017.gadā bija par 0,9 procentpunktiem augstāks nekā 2008.gadā un sasniedza līdz šim vēsturiski augstāko atzīmi 62,9%. Nodarbinātības līmeņa pieaugumu galvenokārt nosaka salīdzinoši straujāks darbaspējīgo iedzīvotāju skaita kritums nekā nodarbināto skaita samazinājums. 2017.gadā iedzīvotāju skaits vecumā no 15-74 gadiem, salīdzinot ar 2016. gadu, samazinājās par gandrīz 27 tūkstošiem jeb 1,9%.

Nodarbinātības un līdzdalības līmenis
15-74 gadu vecumā, procentos

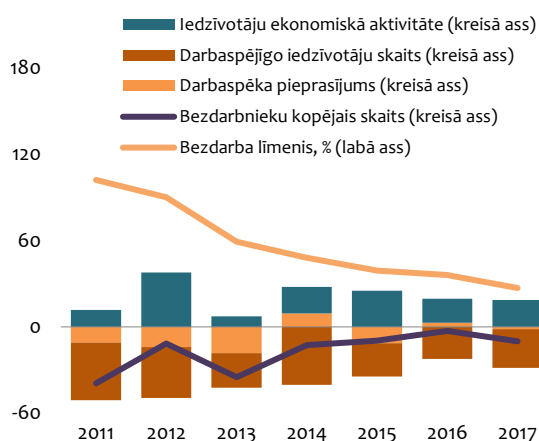

2017.gadā **bezdarba līmenis samazinājās** līdz 8,7%, kas bija par 0,9 procentpunktiem mazāk nekā 2016. gadā. Kopumā 2017.gadā darba meklējumos bija 85,4 tūkst. iedzīvotāju, kas bija par 9,9 tūkst. mazāk nekā 2016.gadā.

Bezdarba līmenis
15-74 gadu vecumā, procentos

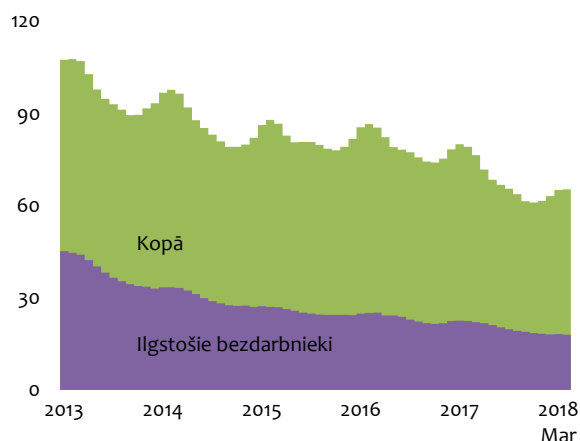

Bezdarbs un to ietekmējošiem faktori izmaiņas tūkstošos pret iepriekšējo periodu

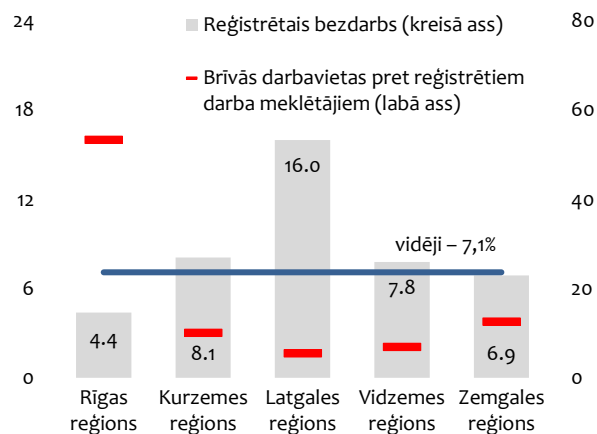
Bezdarba samazinājumu joprojām galvenokārt ietekmē demogrāfijas tendences – darbspējīgo iedzīvotāju skaita absolūtais samazinājums un izmaiņas iedzīvotāju vecumstrukturā.

Reģistrētie bezdarbnieki tūkstošos

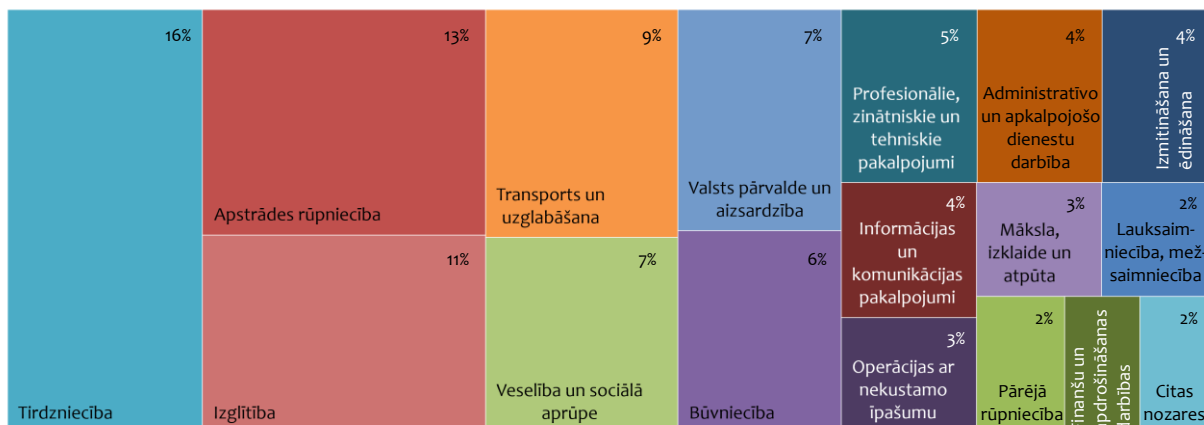
Lai arī darba resursu un vakanču nevienmērīgais reģionālais sadalījums pašlaik ir viens no redzamākajiem darba tirgus strukturāliem riskiem, tomēr tas nav vienīgais. Riskus rada arī salīdzinoši augstais ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars – joprojām vairāk nekā 1/4 no reģistrētiem daba meklētājiem ir bez darba ilgāk par gadu. Jāņem vērā, ka liels ilgstošais bezdarbs var radīt strukturālā bezdarba pieaugumu, proti, jo ilgāk šie cilvēki ir bez darba, jo lielāks risks zaudēt darba iemaņas un prasmes. Turklāt pastāv risks, ka daļai no esošiem bezdarbniekiem nākotnē varētu būt problēmas atrast savām prasmēm atbilstošu darbu, jo tās var neatbilst tām, ko pieprasa tirgus.

Reģistrētais bezdarbs pa reģioniem 2018.gada februāra beigās, procentos

Straujākais darbavietau pieaugums 2017.gadā bija būvniecībā un IKT pakalpojumos. Gandrīz 2/3 no kopējā aizņemto darbavietau pieauguma 2017.gadā veidoja divas nozares – būvniecība un IKT pakalpojumi. Aizņemto darbavietau skaits būvniecības nozarē pērn auga par gandrīz 4 tūkst. jeb 7,3%. 2017.gada nogalē aizņemto darbavietau skaits nozarē sasniedza 58,7 tūkst. Darbspēka pieprasījuma pieaugumu būvniecībā lielā mērā ietekmēja būvapjomu palielināšanās, kas pēc ES fondu plūsmu atjaunošanās ir atsākuši augt.

Aizņemtās darbavietas pa nozarēm struktūra 2017.gadā, procentos

Tāpat būtisks darbaspēka pieprasījuma pieaugums ir vērojams IKT pakalpojumos, kur aizņemto darbavietu skaits 2017.gadā palielinājās par 1,6 tūkst. Galvenokārt darbavietu skaits pieauga pateicoties darbaspēka pieprasījuma pieaugumam datorprogrammēšanā un informācijas tehnoloģiju pakalpojumos.

Vienlaikus būtiskākais darbaspēka pieprasījuma samazinājums 2017.gadā bija mazumtirdzniecībā un individuālos pakalpojumos.

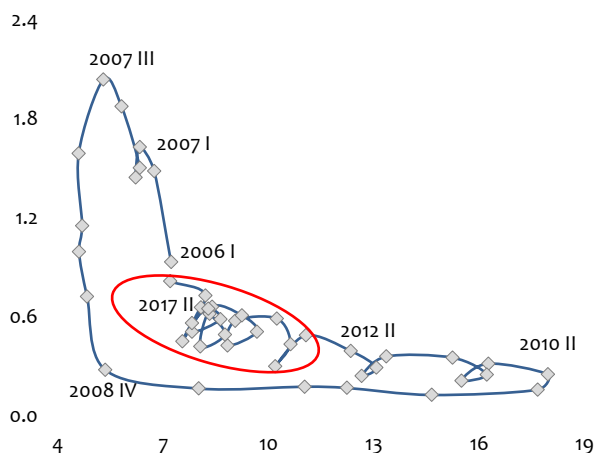
Joprojām darbavietu skaits turpina strauji pieaugt privātajā sektorā. Pēc krituma krīzes laikā par 30% laika posmā no 2010.-2017.gadam darbavietu skaits privātajā sektorā palielinājies par gandrīz vienu ceturtdaļu.

Vienlaikus salīdzinoši lēns darbavietu pieaugums ir bijis sabiedriskajā sektorā, kur aizņemto darbavietu skaits laika posmā no 2010.-2017.gadam audzis vien par 1,3%. Straujāks aizņemto darbavietu pieaugums sabiedriskajā sektorā bija vērojams 2014.gadā, kad tas palielinājās par 1,5%, salīdzinot ar 2013.gadu.

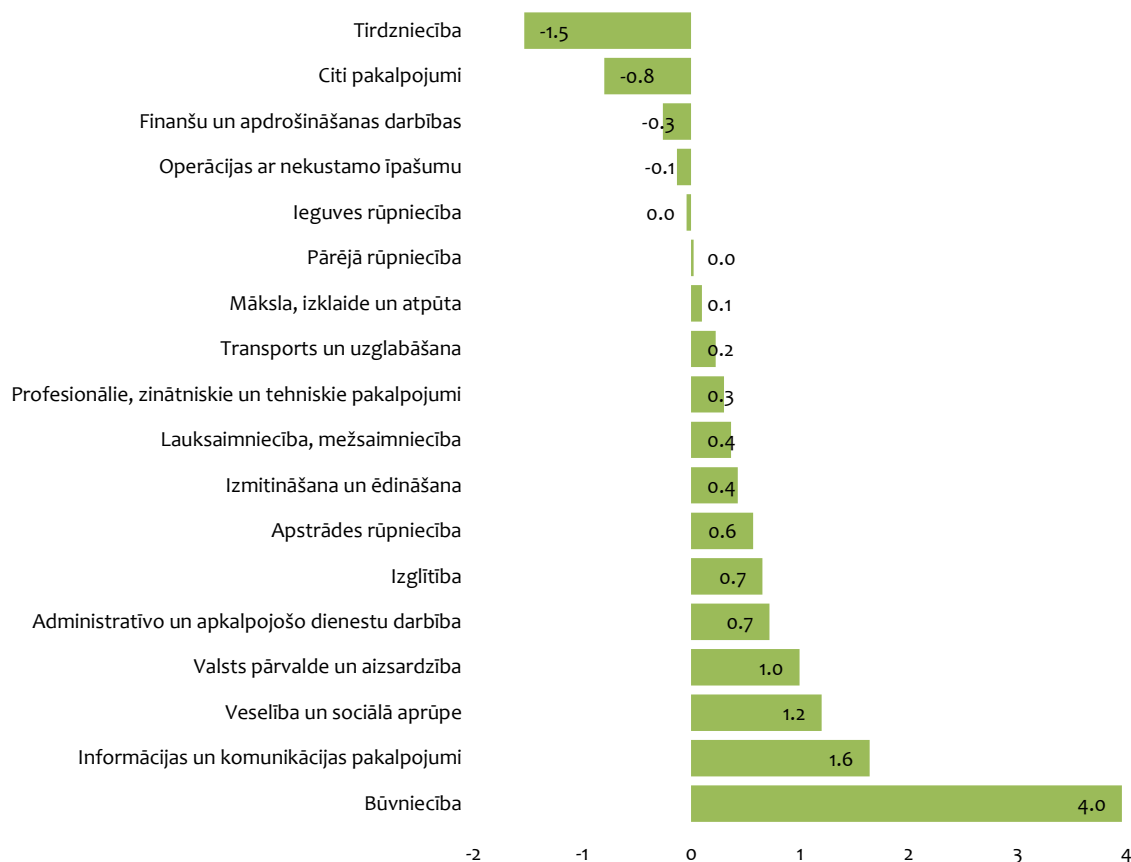
Beveridža līknes nobīde pa labi galvenokārt skaidrojama ar izteiktām Latvijas darba tirgus reģionālām atšķirībām un zemo darbaspēka mobilitāti. Tā piemēram, reģistrētais bezdarba līmenis Latgales reģionā joprojām ir vairāk nekā

trīs reizes augstāks nekā tas ir Rīgas reģionā, kur tas ir tuvu dabiskam līmenim. Vienlaikus galvenais jauno darbavietu avots ir tieši Rīgas reģions, kur ir izvietotas vairāk nekā 4/5 vakancu.

Beveridža līkne Latvijā
Procentos pa ceturkšņiem,
vertikālā ass – vakancu skaits pret ekonomiski aktīvajiem
iedzīvotājiem; horizontālā ass – bezdarba līmenis

Aizņemto darba vietu skaita izmaiņas
2017.gads salīdzinājumā ar 2016.gadu, tūkstošos

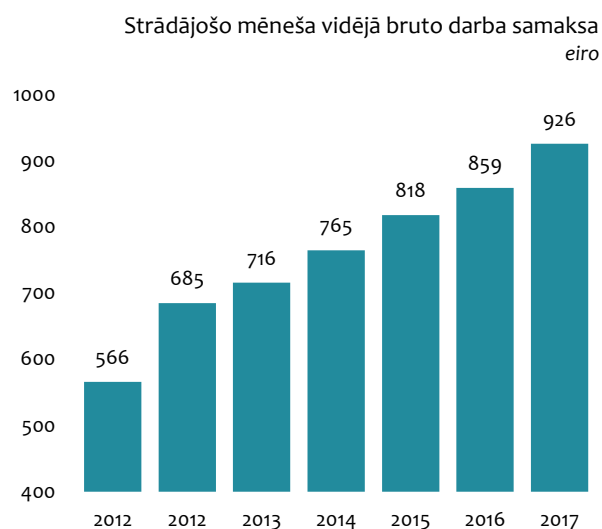

DARBA SAMAKSA

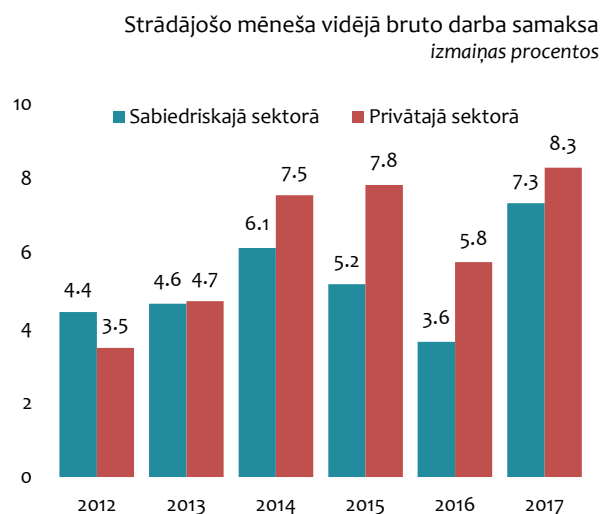
Kopš 2010.gada beigām ir atsācies atalgojuma pieaugums. Lai gan bezdarbs joprojām saglabājas salīdzinoši augsts, ekonomiski aktīvākajos reģionos arvien vairāk jūtams darba roku trūkums, kas uztur spiedienu uz darba algām.

Vidējā bruto darba samaksa pēdējos gados turpināja strauji augt, 2017.gadā pieauga par 7,8% un sasniedza 926 eiro.

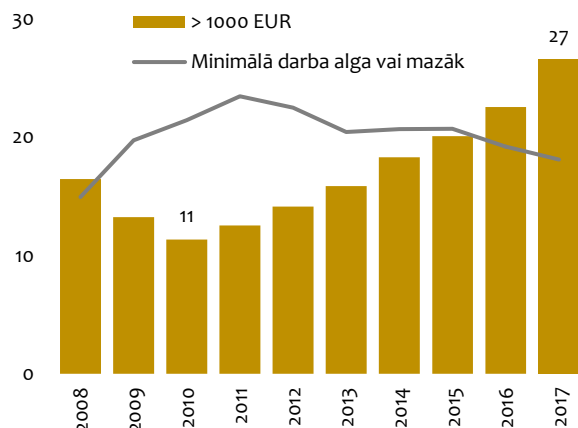
Kopš 2010.gada atalgojums ir audzis gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā. 2017.gadā straujāk darba samaksa pieauga privātajā sektorā – par 8,3%, bet sabiedriskajā sektorā – par 7,4%. Salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni 2008.gadā, darba samaksa ir pieaugusi par 35,8%.

Līdz ar nominālā atalgojuma pieaugumu pakāpeniski palielinājās reālā darba alga. 2013.-2016.gadā reālās algas pieaugums kļuva straujāks. To pamatā noteica straujš nominālās algas kāpums, kā arī mērenās patēriņa cenu izmaiņas. 2017.gadā reālā alga pieauga lēnāk – par 4%.

**Nodarbināto sadalījums pa bruto algu grupām
īpatsvars procentos no kopējā nodarbināto skaita**

Pēdējos gados pakāpeniski samazinās minimālās darba algas saņēmēju īpatsvars un pieaug nodarbināto skaits, kas saņem darba algu lielāku par 1 000 eiro mēnesī. 1 000 eiro un vairāk algu grupas saņēmēju īpatsvars 2017.gadā bija aptuveni 4 daļa no kopējā nodarbināto skaita.

Darba samaksa 2017.gadā pieauga visās tautsaimniecības pamatnozarēs, tomēr to dinamika bija atšķirīga. Straujš darba samaksas pieaugums bija vērojams tādās pakalpojumu nozarēs, kur vidējās algas līmenis līdz šim bija salīdzinoši zems – tirdzniecībā un izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarē.

**Bruto darba algas izmaiņas
2017.gadā, procentos**

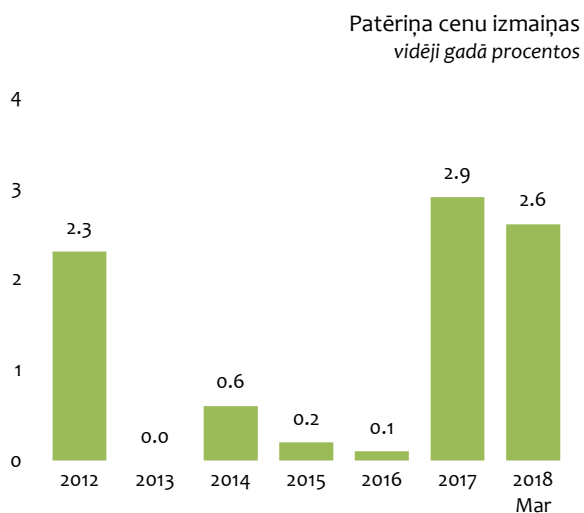
2018 | 1

EKONOMISKĀ STABILITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA

CENAS

2017.gadā vērojams viens no augstākajiem cenu pieaugumiem pēdējos gados. Patēriņa cenas pieauga par 2,2%, bet gada vidējā inflācija bija 2,9%. Patēriņa cenu līmeni ietekmēja pasaules cenu kāpums pārtikai un naftai. Būtiska ietekme uz patēriņa cenu līmeni bija arī cenu kāpumam pakalpojumiem.

2018.gada trīs mēnešos cenu pieaugums atbilst iepriekšējā gada pieauguma tempam šajā periodā. Patēriņa cenas pieauga par 1,5%. 2018.gada martā, salīdzinot ar iepriekšējā gada martu, patēriņa cenas pieauga par 2,2%. Gada vidējā inflācija martā bija 2,6%.

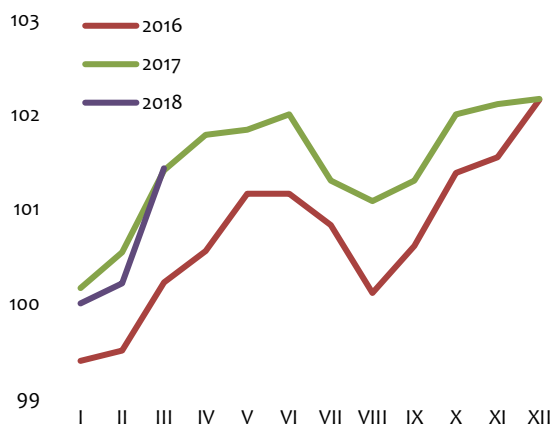
Galvenie cenas ietekmējošie faktori 2017.gadā:

- (1) lielākā ietekme uz vidējo patēriņa cenu līmeni bija cenu kāpumam pārtikai, galvenokārt piena produktiem, sviestam, gaļai un olām. Pasaules pārtikas cenas saglabājās nemainīgas. Tās pieauga gaļai un graudaugiem, bet samazinājās cukuram, augu eļļām un piena produktiem.
- (2) cenu kāpums pakalpojumiem – straujākais kāpums bija OCTA apdrošināšanai (saistībā ar apdrošinātāju rekordlieliem zaudējumiem iepriekšējā gadā), ēdināšanas, veselības, atpūtas un kultūras pakalpojumiem.
- (3) cenu kāpums degvielai, pasaules naftas cenas pēc krituma gada pirmajā pusē, kopš jūlija pakāpeniski palielinoties. Kopumā tās vidēji gada laikā pieauga par 20%. Naftas cenu kāpumu veicināja naftas ieguves ierobežojumu saglabāšana, kā arī naftas pieprasījuma kāpums ģeopolitisko notikumu un dabas stihiju ietekmē.

(4) cenu pieaugums siltumenerģijai un gāzei dabasgāzes cenas kāpuma dēļ un tabakas izstrādājumiem saistībā ar akcīzes nodokļa likmes paaugstināšanu.

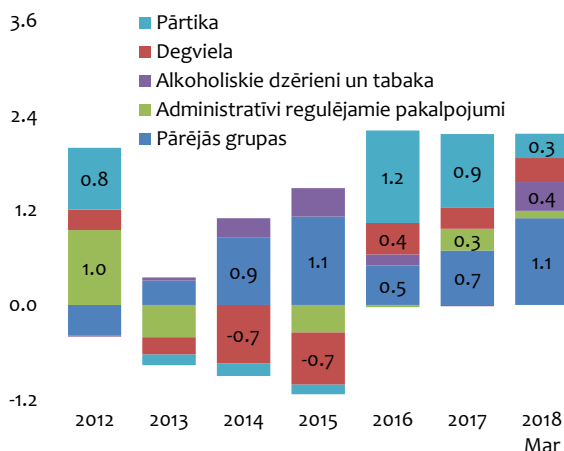
(5) cenu kritums alkoholiskajiem dzērieniem.

Patēriņa cenu indekss
iepriekšējā gada decembris = 100

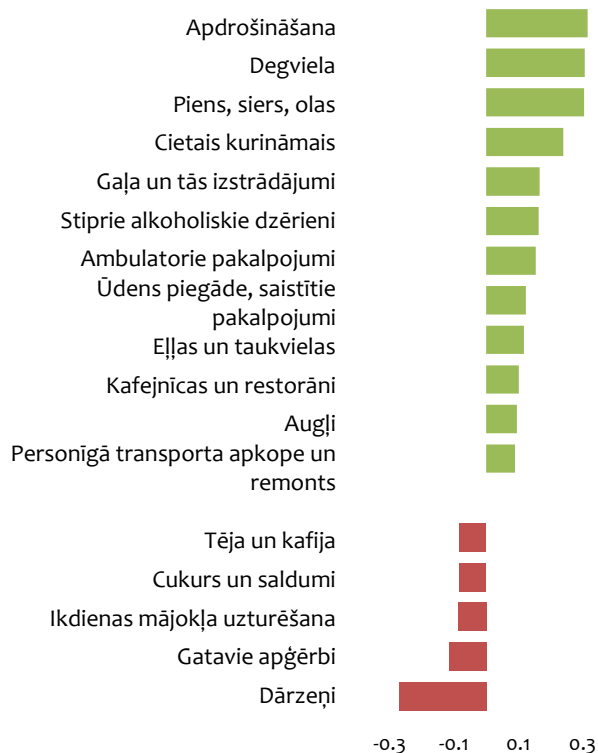
2018.gada trīs mēnešos lielākā palielinošā ietekme bija cenu kāpumam alkoholiskajiem dzērieniem un degvielai akcīzes nodokļa pieauguma dēļ, kā arī ar mājokli saistītām precēm un pakalpojumiem. Cenas būtiski pieauga arī atpūtai un kultūrai, ambulatoriem pakalpojumiem. Cenas samazinājās pārtikai.

Patēriņa cenas preču un pakalpojumu grupās
ieguldījums 12-mēnešu izmaiņās, procentos

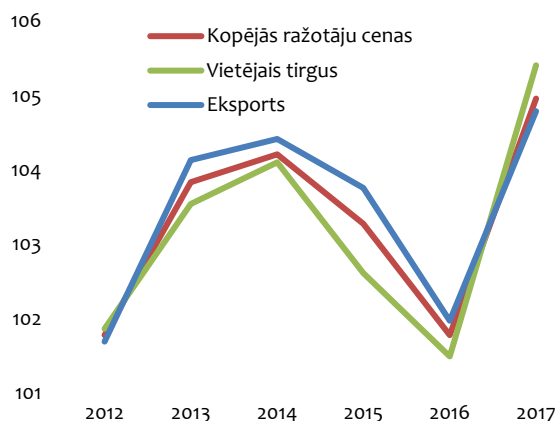
2018.gadā vidējā gada inflācija ir sagaidāma līdzīga 2017.gadā vērotajai. To ietekmēs nodokļu palielināšana, ekonomisko aktivitāšu pieaugums un atalgojuma kāpums. Vienlaikus inflācija joprojām lielā mērā būs atkarīga no pasaules naftas un pārtikas cenu svārstībām.

Preces un pakalpojumi ar lielāko ietekmi patērētāju cenu izmaiņās
ieguldījums 12 mēnešu izmaiņās 2018.gada martā, procentpunktos

Ražotāju cenām 2017.gadā būtisks kāpums. Ražotāju cenas pieauga par 2,6%, vienlīdz strauji pieaugot gan vietējā tirgū ražotajai produkcijai, gan eksportētajai produkcijai.

Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā
2011.gads = 100

Ražotāju cenām apstrādes rūpniecībā 2017.gadā straujākais kāpums kopš 2011.gada. Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā pieauga par 3,1%. Kopumā ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā vietējā tirgū realizētai produkcijai pieauga par 3,8%, bet eksportētajai produkcijai pieauga par 2,7%.

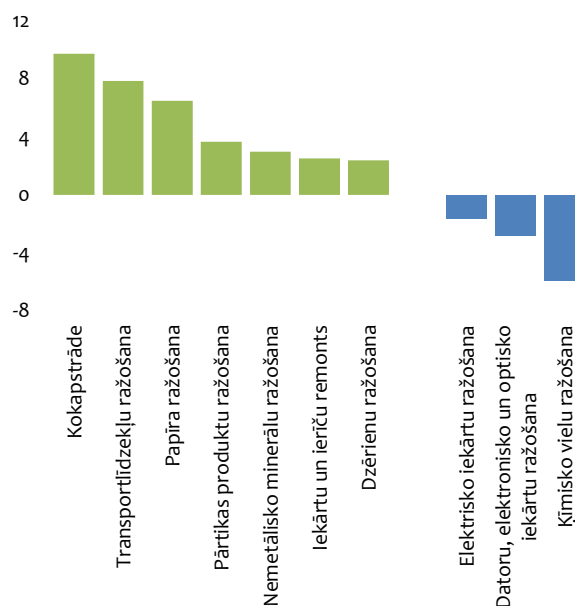
Ietekmīgākais cenu pieaugums bija pārtikas ražošanā un kokapstrādē, bet pazeminošā ietekme – datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā.

2018.gadā turpinās straujš ražotāju cenu kāpums apstrādes rūpniecībā. 2018.gada trīs mēnešos ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā pieauga par 1,5%. Kopumā janvārī-martā ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā vietējā tirgū realizētai produkcijai pieauga par 1,7%, bet eksportētajai produkcijai pieauga par 1,3%.

Trīs mēnešos ietekmīgākais cenu pieaugums bija kokapstrādē, bet pazeminošā ietekme – pārtikas produktu ražošanā.

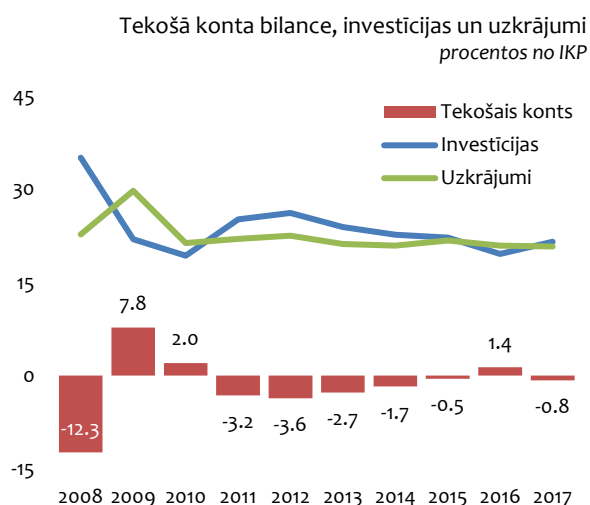
2018.gadā apstrādes rūpniecības ražotāju cenas pieaugums līdzīgi kā 2017.gadā. Ražotāju cenu līmeni lielā mērā ietekmē eksportētās produkcijas ražotāju cenu svārstības, ko pamatā nosaka pasaules izejvielu cenu dinamika. Jāatzīmē, ka 2017.gadā un 2018.gada sākumā pasaules enerģijas un izejvielu cenas uzrādīja pieaugumu. Vienlaikus vietējā tirgū realizētajai produkcijai ražotāju cenu kāpumu ietekmē izaugsmes tempu palielināšanās.

Ražotāju cenu straujākās izmaiņas
apstrādes rūpniecības nozarēs 2018.gada martā
pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

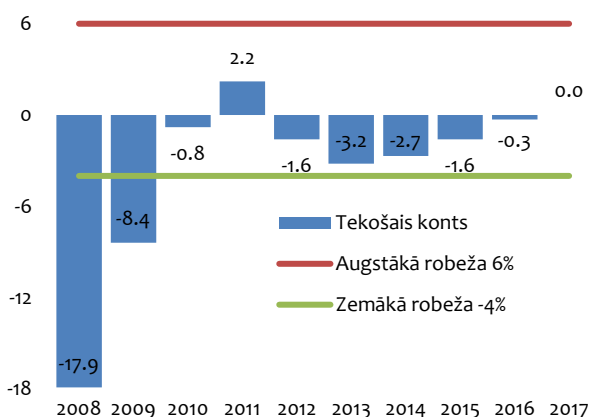
MAKSĀJUMU BILANCE

Maksājumu bilances tekošais kants pēdējos trīs gados ir tuvu sabalansētības līmenim, un tā ikgadējās svārstības ir visai nenozīmīgas. Tekošā konta deficīts vidēji gadā ir 0,05% no IKP līmenī, kas nepārsniedz ES Agrās brīdināšanas mehānismā noteikto indikatīvo sliekšni un ir vērtējams kā ilgtspējīgs. Kopš 2013.gada tekošā konta bilances deficīts pakāpeniski samazinās un 2016.gadā tas bija pārpalikumā – 1,4% no IKP līmenī. 2017.gadā tekošā konta bilance ir ar nelielu deficītu – 0,8% no IKP. Tekošā konta bilances mērens deficīts liecina par uzkrājumu un iekšzemes investīciju sabalansētību.

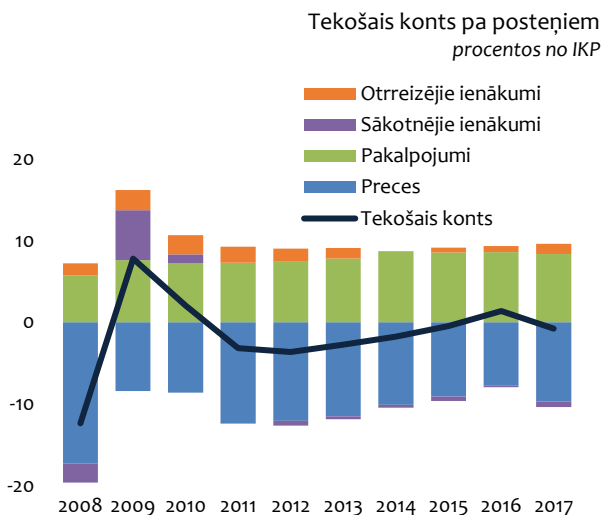

Maksājumu bilances tekošā konta stāvokli galvenokārt nosaka ārējās tirdzniecības bilance. Latvijai ir raksturīgs ārējās tirdzniecības deficīts. Straujās izaugsmes gados tas sasniedza 22,8% no IKP 2007.gadā, bet recesijas gados cikliskās korekcijas rezultātā samazinājās, galvenokārt importa apjomu būtiskā krituma dēļ.

ES agrās brīdināšanas mehānismā noteiktais tekošā konta bilances indikatīvais sliekšnis trīs gadu vidējais, procentos no IKP

Pēdējos trīs gados ārējās tirdzniecības deficīts bija vidēji 8,8% līmenī, 2017.gadā tas sasniedza 9,7% no IKP un bija gandrīz par 2 procentpunktiem augstākā līmenī nekā pirms gada, ko noteica importa apjomu straujāka nekā eksporta dinamika.

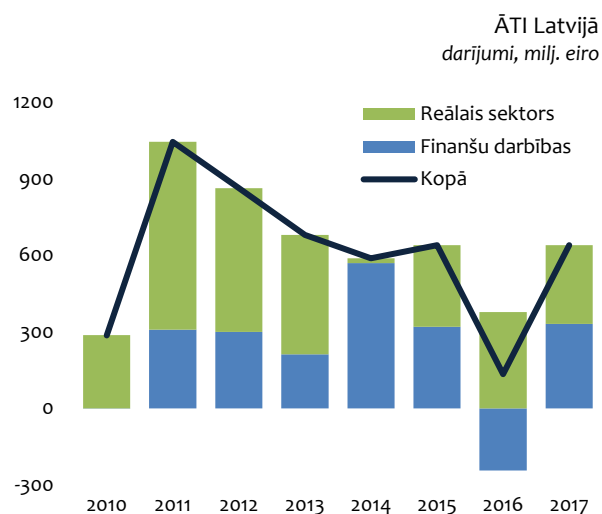
Pakalpojumu bilance ir pozitīva, pēdējos 3 gados vidēji 8,5% no IKP līmenī un gandrīz par 90% nosedz ārējās tirdzniecības deficītu. 2017.gadā pakalpojumu eksports faktiskajās cenās par 6,9% un imports – par 8,7% bija lielāks nekā pirms gada un pakalpojumu bilances pārpalikums sasniedza 8,4% no IKP (2016.gadā – 8,6% no IKP). Pakalpojumu bilances pārpalikuma samazinājumu lielā mērā ietekmēja finanšu pakalpojumu importa apjomu pieaugums.

Ienākumu un kapitāla konta izmaiņas galvenokārt ir saistītas ar ES fondu līdzekļu apgušanas aktivitāšu izmaiņām. Kapitāla konta bilances pārpalikums vidēji pēdējos trīs gados bija 1,5% no IKP līmenī, tai skaitā 2017.gadā – 0,8% no IKP.

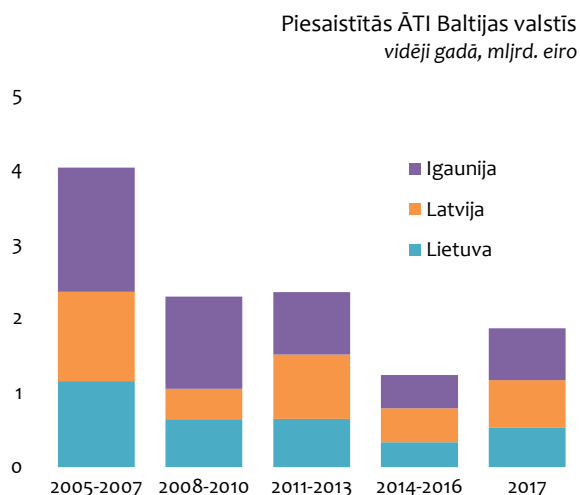
Finanšu konta bilances stāvokli pēdējos gados pārsvarā noteica finanšu sektora stabilizācijas pasākumi, valsts sektora parādu restrukturizācijas Latvijas Bankas pasākumi paplašinātās aktīvu iegādes programmas ietvaros, kā arī nerezidentu noguldījumu samazinājums Latvijas kredītiestādēs. 2017.gadā finanšu konta aktīvi kopumā pieauga mazāk nekā saistības un finanšu konta saldo (bez rezerves aktīviem) bija negatīvs – 0,8% līmenī no IKP.

ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS

ĀTI plūsmas Latvijas ekonomikā pieaug, bet joprojām ir mazākas nekā pirms krīzes. Latvijā piesaistīto ĀTI apjoms pēdējos trīs gados bija gandrīz 3,5 reizes zemākā līmenī nekā ekonomikas straujās izaugsmes gados un vidēji gadā veidoja 2% no IKP. ĀTI plūsmu samazināšanās galvenokārt skaidrojama ar nestabilitāti pasaules ekonomikā, pieaugušu ģeopolitiskiem riskiem un politikas ne prognozējamību. 2017.gadā, salīdzinājumā ar 2016.gadu, piesaistīto ĀTI apjoms būtiski palielinājās, sasniedzot 2,4% no IKP līmeni.

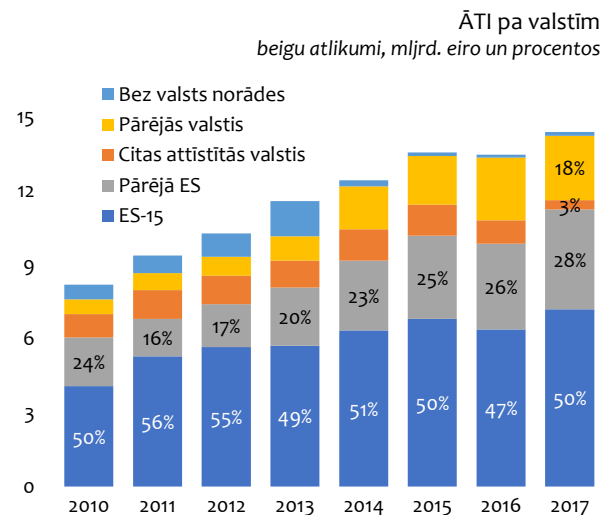

Arī citās Baltijas valstīs 2017.gadā ĀTI plūsmu intensitāte pieauga. Baltijas valstīs kopumā 2017.gadā piesaistītās ĀTI neto plūsmas bija 2 063 milj. eiro, kas ir gandrīz 6 reizes vairāk nekā pirms gada. **Latvija piesaistīja 34,3% no visām ĀTI Baltijas valstīs**, Igaunija – 37,3% un Lietuva – 28,3%.

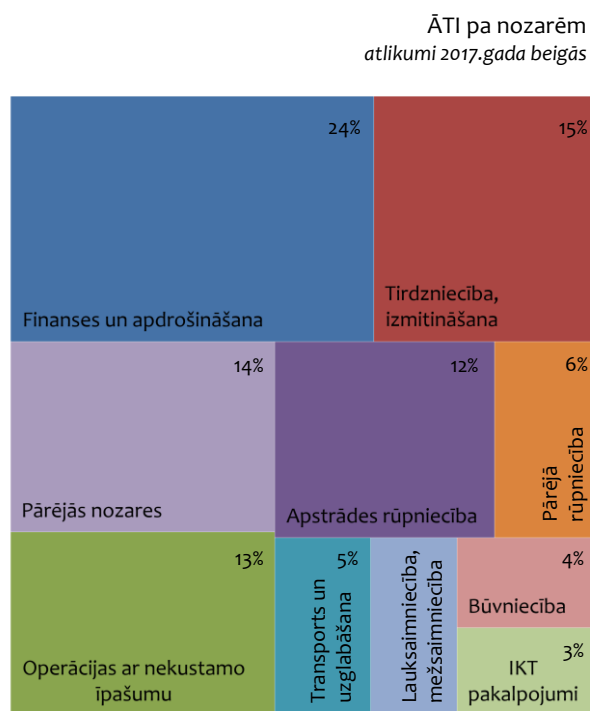

2017.gada beigās uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā sasniedza 14,4 miljardus eiro (53,5% līmenī no IKP). Gada laikā tās pieauga par 6,8%. Nozaru struktūrā lielāks uzkrāto ĀTI īpatsvars ir ieguldījumiem finanšu starpniecībā,

darījumos ar nekustamo īpašumu un apstrādes rūpniecībā. Lielākā ieguldītājvalsts Latvijas ekonomikā ir Zviedrija. 2017.gada beigās Zviedrijas uzņēmēju investīcijas veidoja 19,2% no kopējām uzkrātajām ĀTI. Pārsvārā tās ir investīcijas finanšu starpniecībā. Lieli ir arī Nīderlandes, Kipras, Vācijas, Norvēģijas, Krievijas, Igaunijas, Lietuvas, Dānijas un Luksemburgas uzņēmēju ieguldījumi. Šo valstu investīciju apjomi 2017.gada beigās veidoja gandrīz 76% no kopējām uzkrātajām ĀTI Latvijas ekonomikā.

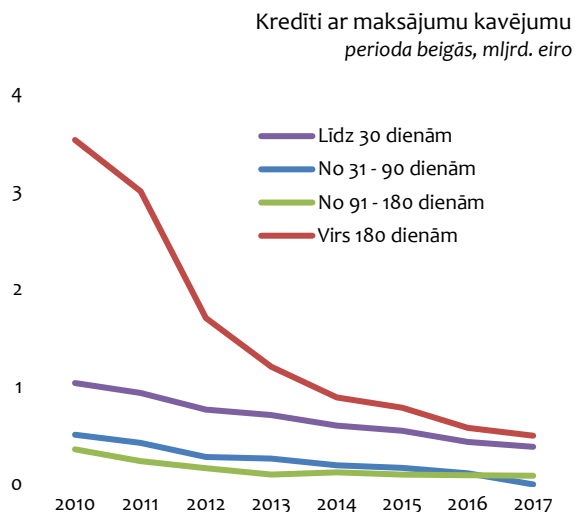

Nozaru struktūrā lielāks uzkrāto ĀTI īpatsvars ir ieguldījumiem finanšu starpniecībā (24,3% no kopējām uzkrātajām ĀTI), darījumos ar nekustamo īpašumu (13,3%), tirdzniecībā (14,4%) un apstrādes rūpniecībā (12%).

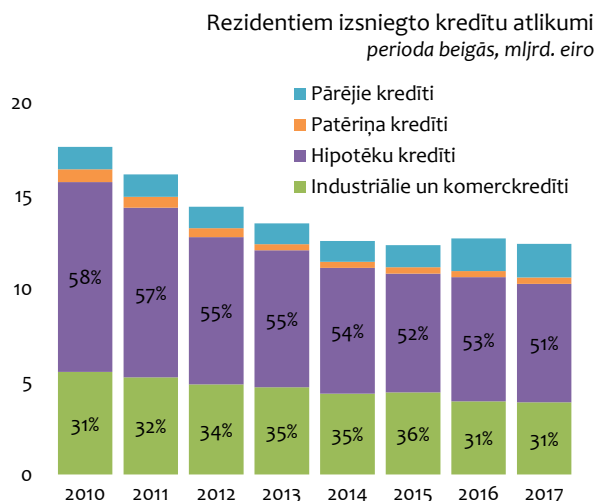

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

Pēc finanšu tirgus satricinājuma 2008.gada beigās un 2009.gada sākumā Latvijas monetārie rādītāji pakāpeniski stabilizējās – uzlabojas kredītportfeļa kvalitāte un stabilizējās kredīvēšana. Ir veikti būtiski pasākumi kredītiestāžu kapitāla stiprināšanā.

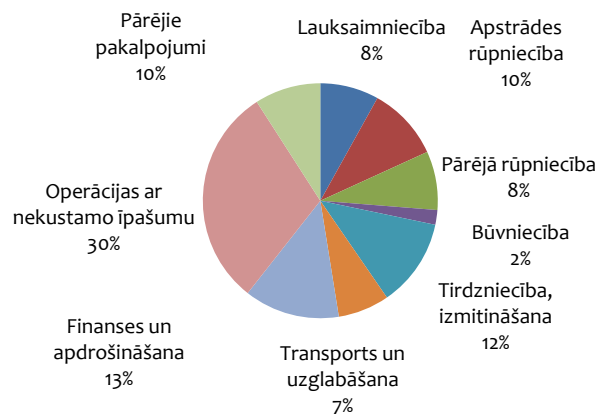
Lai arī 2017.gada 4.ceturksnī banku kopējais kredītportfelis bija par 2,3% mazāks nekā 2016.gada 4.ceturksnī, uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjomi pieaug. 2017.gada 4.ceturksnī uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjomi bija par 43% lielāki nekā 2016.gada attiecīgajā periodā. Uzņēmumu kredīvēšanu lielā mērā ietekmē ES fondu līdzfinansējuma pieejamība.

Sadalījumā pa tautsaimniecības nozarēm 2017.gada beigās visvairāk kredītu bija izsniegti operācijās ar nekustamo īpašumu (30% no kopējiem izsniegtajiem kredītiem) un finanšu un apdrošināšanas darbībās (13%),

kā arī tirdzniecības uz izmitināšanas jomā (12%) un apstrādes rūpniecībā (10%).

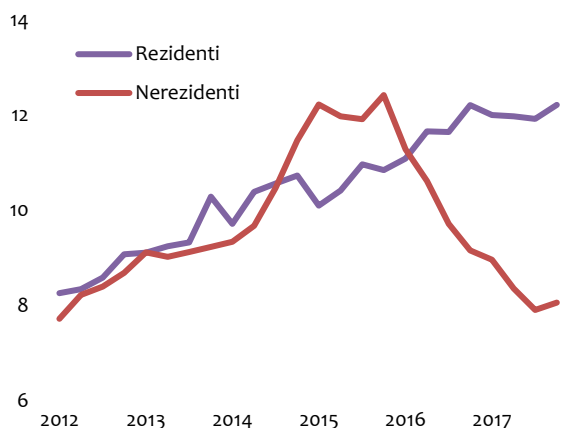
Izsniegto kredītu struktūra pa nozarēm
2017.gada beigās, procentos

Pēc ilgstoša sarukuma, procentu likmes (atlikumiem) izsniegtajiem kredītiem nefinanšu sabiedrībām pakāpeniski pieaug un 2018.gada februārī tās bija ilgtermiņa kredītiem – 2,39%, bet īstermiņa kredītiem – 2,84%.

2017.gadā samazinājās noguldījumu apjoms, galvenokārt saistībā ar nerezidentu noguldījumu kritumu. Pēc ilgstoša pieauguma vairāku gadu garumā, kopš 2015.gada sākuma nerezidentu noguldījumu apjomi sarūk. 2017.gada 4.ceturksnī tie bija par 12% mazāki nekā pirms gada un veidoja 40% no visiem noguldījumiem. Bankām, kas strādā ar nerezidentu noguldījumiem, tiek izvirzītas augstākas prasības pret likviditāti un kapitāla pietiekamību. 2018.gadā ir sagaidāms, ka nerezidentu noguldījumu apjoms turpinās samazināties.

Nebanku noguldījumi bankās
miljardi eiro

KOPBUDŽETS UN VALSTS PARĀDS

Kopš 2011.gada, kad Latvija atgriezās pie izaugsmes, ir sasniegti būtiski uzlabojumi fiskālajā pozīcijā. Vispārējās valdības budžeta deficīts atbilstoši Eiropas kontu sistēmai ir samazināts no 9,1% no IKP 2009.gadā līdz aptuveni 1-1,5% no IKP 2012.-2015.gados. 2016.gadā pirmo reizi kopš 1998.gada budžetā bija pārpalikums 0,1% no IKP, bet 2017.gadā budžetā bija neliels deficīts 131,1 milj. eiro jeb 0,5% no IKP. 2017.gadā budžeta deficīts bija gan centrālās vadības, gan pašvaldības budžetos. Pārpalikums bija Sociālās apdrošināšanas fondā.

Deficīts 2017.gadā bija zemāks nekā prognozētais budžeta likumā, kas bija noteikts 1,1% no IKP. Zemāks deficīta līmenis skaidrojams ar lielākiem nodokļu ieņēmumiem, mazākām iemaksām, ES budžetā, kā arī zemākiem nekā plānots izdevumiem sociālajiem pabalstiem.

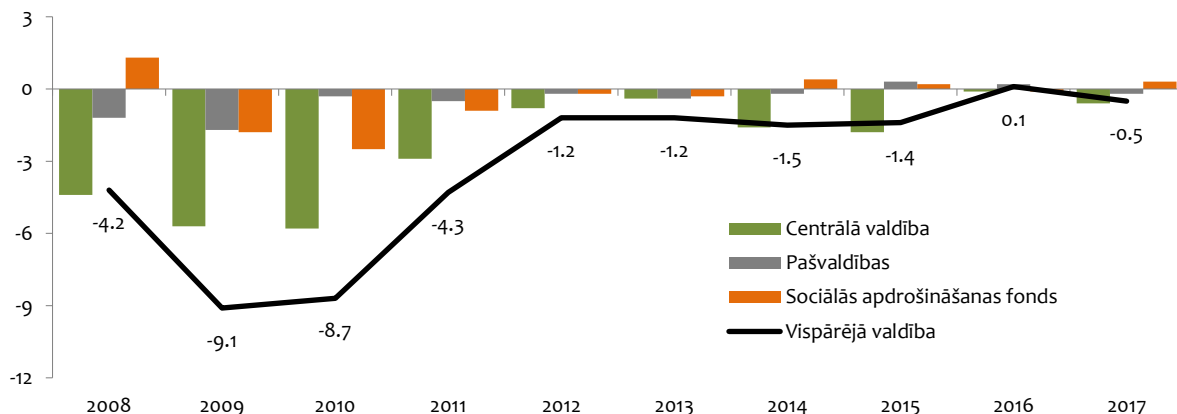
Vidēja termiņa budžeta ietvars paredz, ka vispārējās vadības pieļaujamais budžeta deficīts 2018. gadā būs 1%.

2019. gadā 0,9%, bet 2020. gadā 0,4% no iekšzemes kopprodukta. 2018. gadā, kā arī 2020. gadā tiek paredzēta arī fiskālā nodrošinājuma rezerve 0,1% apmērā no iekšzemes kopprodukta.

Vispārējās valdības budžets

	2013	2014	2015	2016	2017
Ieņēmumi					
mljrd. eiro	8,3	8,6	9,0	9,3	10,1
% pret IKP	36,6	36,6	36,9	37,2	36,5
Izdevumi					
mljrd. eiro	8,6	9,0	9,3	9,3	10,2
% pret IKP	37,7	38,1	38,2	37,1	38,0
Bilance					
mljrd. eiro	-0,3	-0,4	-0,3	0,02	-0,1
% pret IKP	-1,2	-1,5	-1,4	0,1	-0,5

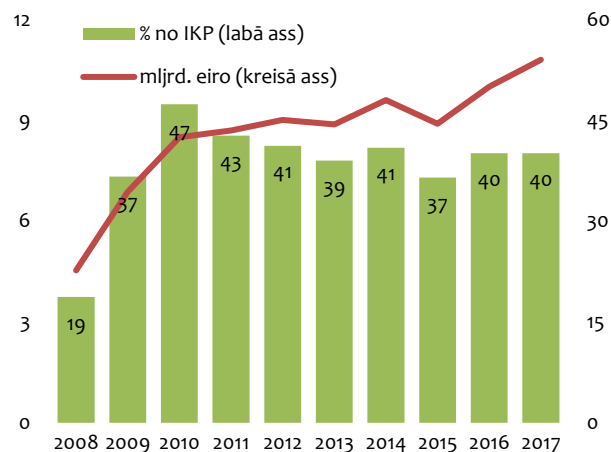
Vispārējās valdības sektora budžeta balance sadalījumā pa apakšsektoriem procentos no IKP

Vispārējās valdības parāda līmenis Latvijā ir viens no zemākajiem ES. Vispārējās valdības parāds Latvijā līdz 2007.gadam palielinājās mēreni. Sākot ar 2008.gadu, lai finansētu valsts finansiālās saistības, vispārējās valdības parāds pieauga straujāk un 2010.gada beigās sasniedza 8,4 mljrd. eiro jeb 46,8% no IKP. Kopš 2011.gada beigām vispārējās valdības parādam ir tendence samazināties. 2017.gadā tas bija 10,8 mljrd. eiro jeb 40,1% no IKP.

Veicot savlaicīgus aizņemšanās pasākumus atbilstoši vidējā termiņa stratēģijai, kā arī turpinot īstenot ilgtspējīgu fiskālo politiku, ar likmju un termiņu ziņā labvēlīgiem nosacījumiem ir iespējams pārfinansēt pašreiz uzņemtas centrālās valdības parāda saistības, kā arī ilgtermiņā panākt vispārējās valdības parāda līmeņa samazināšanos un stabilizēšanos ilgtspējīgā līmenī, pārliecinoši ievērojot Māstrihtas līgumā noteikto vispārējās valdības parāda apjoma kritēriju.

Vispārējās valdības konsolidētais bruto parāds pēc nominālvērtības gada beigās

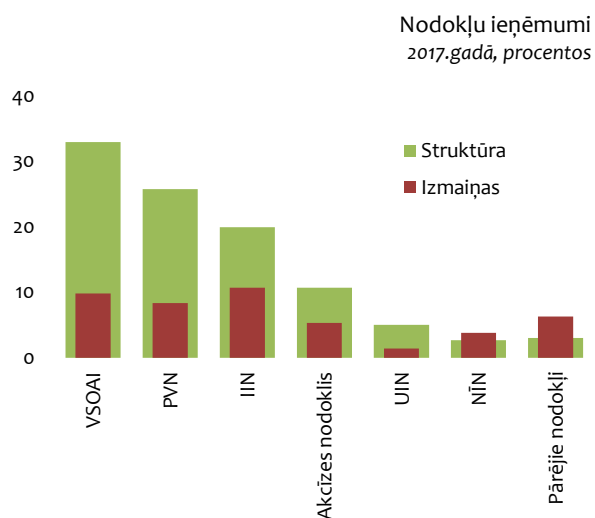

BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI

Nodokļu ieņēmumu kāpums apsteidz ekonomiskās izaugsmes tempu. Lai gan ekonomiskā izaugsme 2017.gadā bija salīdzinoši strauja, ieņēmumu kāpums bija lielāks.

Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2017.gadā bija 9 624 milj. eiro, kas bija par 6,1% vairāk nekā pirms gada. Kopējie nodokļu ieņēmumi šajā laikā pieauga par 8,5%.

Nodarbinātības nodokļi veido aptuveni pusi no visiem nodokļu ieņēmumiem. Budžeta ieņēmumu pieaugumu sekmēja nodarbinātības un darba samaksas pieaugums, kā arī minimālās algas kāpums.

2017.gadā par 7,9% pieauga arī patēriņa nodokļu ieņēmumi. Būtiskākais devums patēriņa nodokļu grupā bija ieņēmumiem no pievienotās vērtības nodokļa.

Valsts konsolidētais kopbudžets

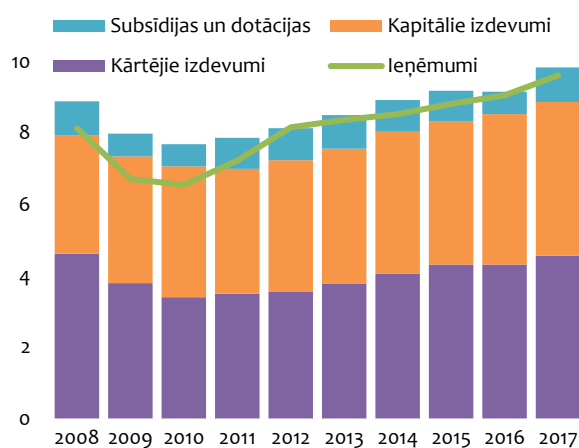
	mljrd. eiro		izmaiņas procentos	
	2016	2017	2018 Jan-Mar	2017
Ieņēmumi, tai skaitā:	9,1	9,6	2,5	6,1
Netiešie nodokļi, tai skaitā:	2,9	3,1	0,8	7,4
Pievienotās vērtības nodoklis	2,0	2,2	0,5	8,4
Akcīzes nodoklis	0,9	0,9	0,2	5,3
Ienākuma un īpašuma nodokļi, tai skaitā:	2,2	2,4	0,6	9,7
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	0,4	0,4	0,1	1,4
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	1,5	1,7	0,4	10,7
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	2,5	2,8	0,7	9,8
Pārējie nodokļi	0,2	0,3	0,1	6,3
Citi ieņēmumi	1,2	1,1	0,4	-11,5
Izdevumi	9,2	9,8	2,3	7,4

2017.gadā mēreni pieauga kapitāla nodokļu ieņēmumi. Attiecīgi nekustamā īpašuma un uzņēmumu ienākuma nodokļu ieņēmumi bija par 3,8% un 1,4% lielāki nekā 2016.gadā.

Vispārējās valdības budžeta izdevumi 2017.gadā bija 9,8 mljrd. eiro, kas bija par 7,4% vairāk nekā pirms gada.

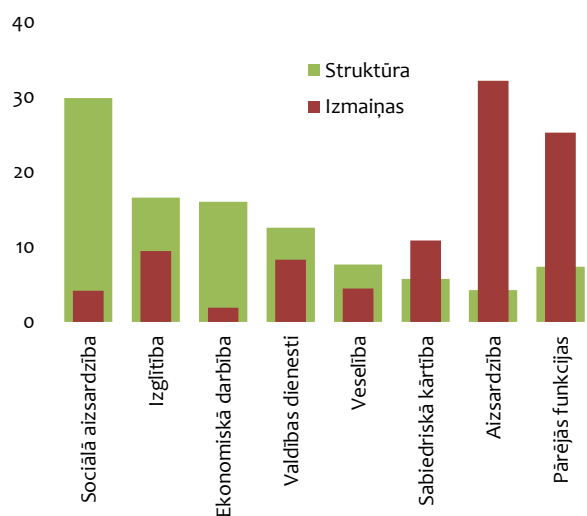
Budžeta izdevumi atbilstoši ekonomiskajām kategorijām 2017.gadā pieauga subsīdijām un dotācijām – par 2,7% un kārtējie izdevumi – par 6,3%. Īpaši strauji pieauga kapitālie izdevumi – par 52,4%.

Valsts konsolidētais kopbudžets pa posteņiem mljrd. eiro

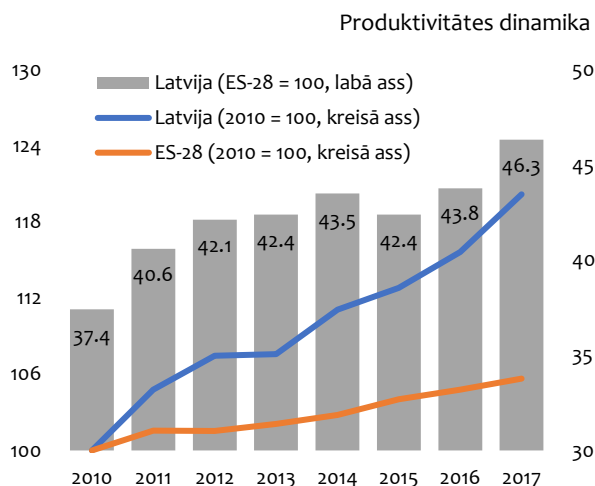
Budžeta izdevumi pēc funkcionālajām kategorijām 2017.gadā būtiski pieauga izglītībai un sociālā aizsardzībai. Savukārt nedaudz samazinājās izdevumi vides aizsardzībai.

Valsts konsolidētais kopbudžeta izdevumi pa funkcijām 2017.gadā, procentos

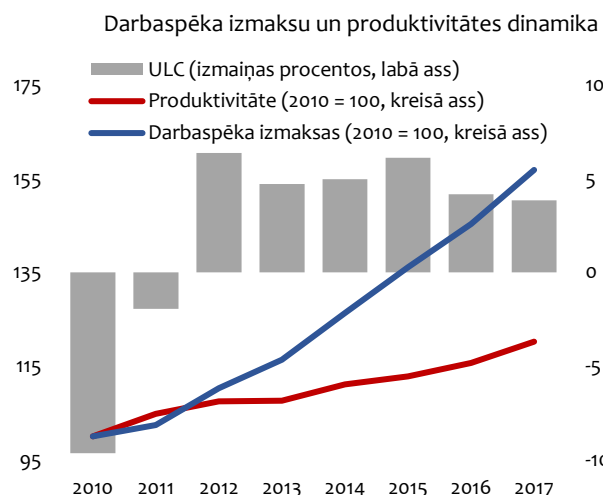

PRODUKTIVITĀTE UN KONKURĒTSPEJA

Produktivitātes dinamika Latvijā pēdējos gados ir bijusi straujāka nekā vidēji ES, kā rezultātā kopš 2010.gada produktivitātes plaša ar ES vidējo līmeni samazinājās gandrīz par 9% punktiem. 2017.gadā produktivitāte Latvijas tautsaimniecībā kopumā, ko raksturo IKP apjoms uz vienu nodarbināto, sasniedza 46,3% no vidējā ES līmeņa.

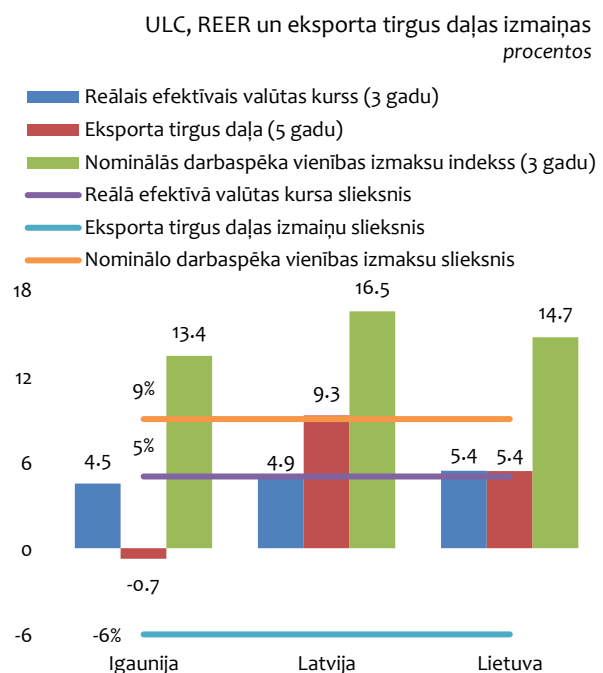
Lai gan pēc produktivitātes pieauguma tempiem Latvija ieņem vienu no līderpozīcijām ES dalībvalstīs, tomēr **darbaspēka izmaksas ir augušas straujāk nekā produktivitāte**, apdraudot Latvijas uzņēmēju konkurētspēju izmaksu jomā. Par izmaksu konkurētspējas mazināšanās pieaugušiem riskiem liecina arī nominālās darbaspēka vienības izmaksu (ULC) pieaugums.

Pēdējos trīs gados (2015-2017) produktivitāte vidēji gadā pieauga par 2,7%, kamēr darbaspēka izmaksas palielinājās par 7,5%, t.i., gandrīz 3 reizes straujāk.

Līdzīgas tendences ir vērojamas visās Baltijas valstīs. Laika periodā no 2015. līdz 2017.gadam nominālais ULC Latvijā pieauga par 16,5%, Igaunijā – par 13,4% un Lietuvā – par 14,7%, kas ir visstraujākie ES dalībvalstu starpā.

Darbaspēka izmaksu un produktivitātes dinamika rāda, ka **pieaugot ekonomiskām aktivitātēm, arī ULC turpina pieaugt**. 2017.gadā tautsaimniecībā kopumā produktivitāte un darbaspēka izmaksas pieauga attiecīgi par 3,9% un 7,9%, ietekmējot ULC kāpumu par 4 procentiem.

Latvija vēl saglabā savu konkurētspēju. Par to liecina eksporta tirgus daļu pozitīvā dinamika. Periodā no 2012.-2017.gadam Latvijas eksporta daļa pasaules preču un pakalpojumu tirgos pieauga par 6,2%.

Eksporta daļas kāpums vienlaikus ar straujo darbaspēka izmaksu pieaugumu nozīmē, ka algu kāpums tikai daļēji tiek kompensēts cenās, jo arī reālā efektīvā valūtas kursa dinamika (REER) ir salīdzinoši mērena. REER (uz PCI balstīts) pret 42 galvenajām tirdzniecības partnervalstīm pēdējos trīs gados pieauga par 4,9%, bet pret eirozonas partnervalstīm samazinājās par 0,1%.

Vienlaikus ir jāatzīmē, ka darbaspēka izmaksu pieaugums, kas netiks kompensēts ar atbilstošu produktivitātes kāpumu var radīt nopietnu spiedienu uz peļņas normas samazināšanos, lai saglabātu cenu konkurētspēju ārējos tirgos. Bez tam, ilgstoši pozitīva ULC dinamika palielina valsts ārējās nesabalansētības draudus.

AGRĪNĀS BRĪDINĀŠANAS MEHĀNISMS

Atbilstoši 2011.gadā pieņemtajiem ekonomiskās un fiskālās politikas uzraudzības noteikumiem ES līdzās pārmērīgā budžeta deficīta procedūrai tika izveidota arī makroekonomiskās nesabalansētības procedūra, kuras mērķis ir savlaicīgi identificēt (ar agrās brīdināšanas mehānisma izveidotā rādītāju saraksta palīdzību) un koriģēt makroekonomiskās nesabalansētības.

2016.gada 16.novembrī publicētajā "Agrās brīdināšanas ziņojumā 2017" Latvija nebija atzīmēta to 13 ES dalībvalstu vidū, kurām tika konstatētas makroekonomiskās

nesabalansētības un par kurām ir nepieciešama padziļinātā izpētē. Tomēr rādītāju sarakstā (skat. tabulu) Latvijai ir trīs rādītāji, kas pārsniedz noteiktos sliekšņus. Gan neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas, gan bezdarba līmeņa rādītāji turpina uzlaboties. Tomēr nominālās darbaspēka vienības izmaksu indekss, līdzīgi kā Lietuvai, Igaunijai un Bulgārijai, palielinājās un pārsniedza sliekšni, jo palielinājās algas (Latvijā pamatā privātajā sektorā netirgojamās nozarēs). Algu pieaugums ir bijis straujāks nekā produktivitātes pieaugums.

Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras rādītāju saraksts Latvijai

	Robež- vērtības	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ārējā nelīdzsvarotība un konkurētspēja									
Tekošā konta bilance (% no IKP, 3 gadu vidējais rādītājs)	-4%/6%	-0,8	2,2	-1,6	-3,2	-2,7	-1,6	-0,3	0,0
Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (% no IKP)	-35%	-82,9	-74,4	-67,2	-66,4	-66,1	-63,9	-58,9	-56,5
Reālais efektīvais valūtas kurss – 42 tirdzniecības partneri, SPCI deflatora (% izmaiņas 3 gadu laikā)	±5%* & ±11%	6,7	-2,4	-8,6	-1,7	0,4	2,6	4,9	1,1
Eksporta tirgus daļa – % no pasaules eksporta (% izmaiņas 5 gadu laikā)	-6%	21,8	26,7	8,0	6,0	11,1	12,5	9,0	6,2
Nominālās darbaspēka vienības izmaksu indekss (% izmaiņas 3 gadu laikā)	9%* & 12%	-2,2	-21,0	-6,9	8,1	16,3	17,5	16,2	14,8
Iekšējās nesabalansētības									
Mājokļu cenu deflācija (% izmaiņas gadā)	6%	-8,7	4,1	-0,4	6,5	4,3	-2,4	7,4	5,6
Privātā sektora kredītplusma (izteikta % no IKP, konsolidēta)	14%	2,5	-2,0	-2,1	0,9	-11,8	0,7	0,3	-
Privātā sektora parāds (izteikts % no IKP, konsolidēts)	133%	134,0	115,3	97,9	92,6	96,2	88,9	88,4	-
Vispārējās valdības parāds (izteikts % no IKP)	60%	46,8	42,7	41,2	39,0	40,9	36,8	40,5	40,1
Bezdarba līmenis (3 gadu vidējais rādītājs)	10%	14,9	17,7	16,9	14,4	12,6	10,9	10,1	9,4
Finanšu sektora saistības kopā (% izmaiņas gadā)	16,5%	-0,3	-4,1	5,2	5,2	10,4	12,2	5,8	-
Jauni nodarbinātības rādītāji									
Ekonomiski aktīva darbaspēka līmenis – % no visiem iedzīvotājiem, kuru vecums ir no 15 līdz 64 gadiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	-0,2 procentpunkti	0,4	-1,4	0,9	1,0	1,8	1,3	2,3	2,4
Ilgtermiņa bezdarba līmenis – % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	0,5 procentpunkti	7,2	6,9	3,3	-3,1	-4,2	-3,3	-1,7	-1,3
Jauniešu bezdarba līmenis – % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	2 procentpunkti	25,6	17,4	-4,8	-13,0	-11,4	-12,2	-5,9	-2,6

* – eirozonas valstīm.

Piezīme: izceltie skaitļi pārsniedz agrās brīdināšanas mehānismā noteiktās robežvērtības jeb sliekšņus.

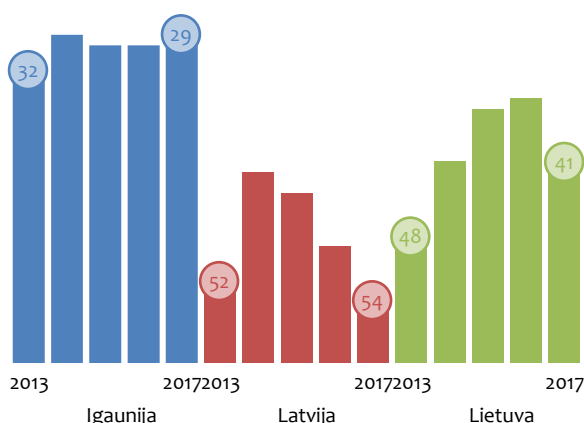
Avots: MIP procedūras rādītāji, Eurostat

2018 | 1

LATVIJA STARPTAUTISKAJOS REITINGOS

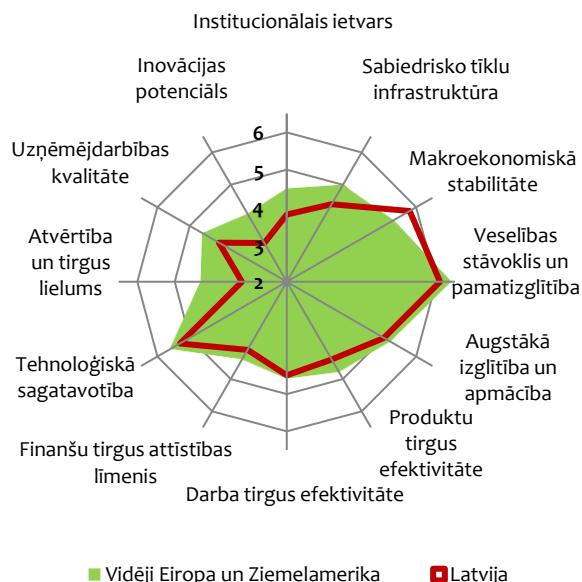
Pasaules ekonomikas foruma ziņojumā **Globālās konkurētspējas indekss (GCI) 2017.-2018. gadam** Latvija ierindota 54.vietā starp 137 apsektajām pasaules ekonomikām.

Baltijas valstu vietas Globālās konkurētspējas indeksā

Avots: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2017-2018

Latvijas GCI 2017-18 sadalījumā pa pilāriem pēc pilāra vērtības: vājākā – 1, labākā – 7

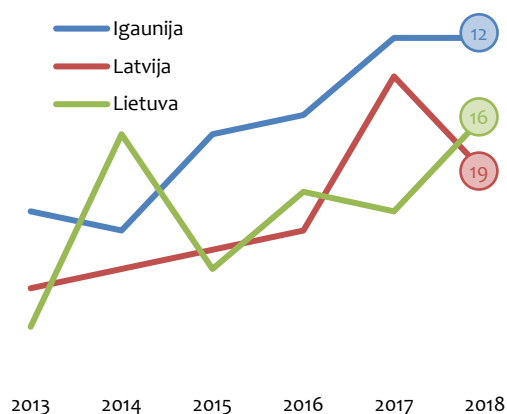

Avots: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2017-2018

Latvijas konkurētspējas pozīcijas vājināšanos (par 5 vietām salīdzinot ar iepriekšējā ziņojuma rezultātiem) ietekmēja uzņēmēju noskaņojums, kuri aptaujās daudz kritiskāk nekā pirms gada novērtēja valdības darbu pie jaunās nodokļu reformas, attiecīgi pasliktinot vērtējumu daudziem institucionālā ietvara rādītājiem. Būtisks kritums pozīcijā bija arī inovācijas potenciāla novērtējumam, ko ietekmēja vājā augstskolu un uzņēmēju sadarbība, kā arī nelielais valsts pasūtījumu apjoms tehnoloģiju iepirkumos. Nedaudz pasliktinājās vietas arī citiem rādītājiem. Uzlabojums novērojams tikai makroekonomiskās vides un tirgus lieluma rādītājiem.

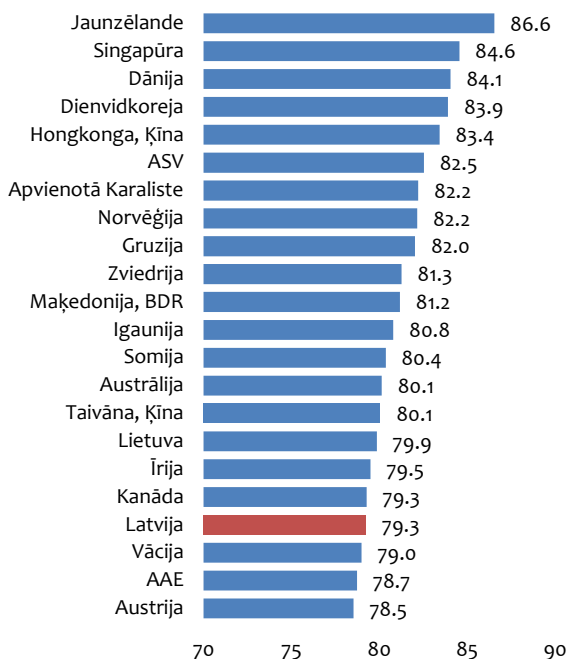
Pasaules Bankas pētījums **Doing Business** ir starptautisks, salīdzinošs uzņēmējdarbības vides reitings, kurš ik gadu mēra uzņēmējdarbību regulējošās administratīvās procedūras un to piemērošanu dažādās pasaules valstīs. 190 valstu konkurencē **Doing Business 2018** pētījumā Latvija ir ierindojusies 19.vietā. Pērn Latvija šajā reitingā ieņēma augsto 14.vietu.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo izvērtēšanas periodu kritums ir novērots tādos **Doing Business** indeksu veidojošajos rādītājos kā elektrības saņemšana, kas saistīts ar **AS Sadales tīkls** investīcijām (palielinājās plānoto elektrības atslēgumu skaits) un izmaiņām tarīfos, un maksātspējas risināšana, kas saistīts ar atgūšanas likmes rādītāja pasliktināšanos. Savukārt iepriekšējos gados veiktie uzlabojumi uzņēmējdarbības uzsākšanas, īpašuma reģistrācijas, nodokļu nomaksas un līgumu apstiprināšanas rādītājos ir uzlabojušas šo rādītāju vietas.

Baltijas valstu vietas **Doing Business** indeksā

Avots: World Bank, Doing Business 2018: Reforming to Create Jobs

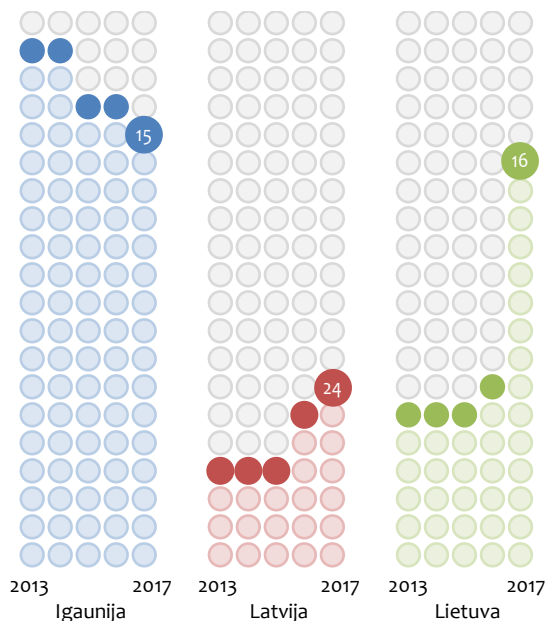
Doing Business 2018 pētījuma rezultāti
indekss kopā: vērtējums 0-100

Avots: World Bank, Doing Business 2018: Reforming to Create Jobs

Eiropas Komisijas ikgadēji publicētajā Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā 2017 (*European Innovation Scoreboard 2017*) Latvija 28 ES valstu vidū ir ierindojusies 24.vietā un otro gadu ir iekļauta *mēreno novatoru* valstu grupā. Kā Latvijas inovācijas sistēmas relatīvās priekšrocības ir atzīmētas: inovācijai draudzīga vide, cilvēkresursi un ietekme uz nodarbinātību, bet relatīvi vājākās jomas ir: novatori, pievilcīgas pētniecības sistēmas un sadarbība.

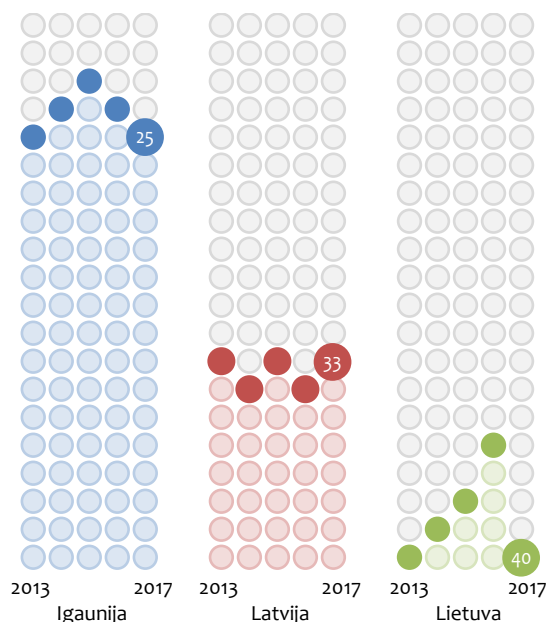
Baltijas valstu vietas Eiropas Inovācijas rezultātu pārskatā

Avots: European Commission, European Innovation Scoreboard 2017

Savukārt Pasaules Inovācijas indeksā 2017 (*Global Innovation Index 2017*) Latvija ir pakāpusies uz 33.vietu starp 127 apsekotajām valstīm. To nodrošināja uzlabojumi izglītības finansējumā un radošo industriju produktu apjoma pieaugums, kā arī labas iespējas iegūt kredītu, piesaistītie ārvalstu bruto izdevumi P&A, skolēnu un skolotāju attiecība vidējās izglītības iestādēs, liels jaunuzņēmumu skaits un atbilstība vides vadības sistēmas standartiem.

Baltijas valstu vietas Pasaules Inovāciju indeksā

Avots: Cornell University, INSEAD, WIPO, The Global Innovation Index 2017: Winning with Global Innovation

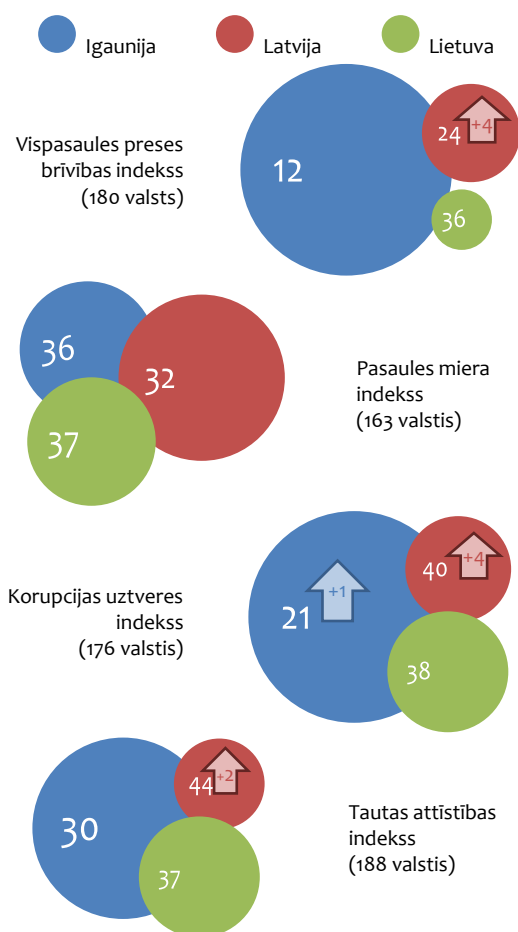
Starptautiskās preses un vārda brīvības organizācijas "Reportieri bez robežām" veidotajā **Vispasaules preses brīvības indeksā Latvija 2018. gadā** ieņēma 24.vietu (no apsekotajām 180 valstīm) pakāpjoties par 4 pozīcijām salīdzinot ar 2017.gada rezultātu.

Ekonomikas un miera institūta veidotajā **Pasaules miera indeksā** Latvija 2017.gadā ieņēma 32.vietu (no apsekotajām 163 valstīm) līdzīgi kā 2016.gadā.

Starptautiskās pretkorupcijas organizācijas *Transparency International* veidotajā **Korupcijas uztveres indeksā** Latvija 2017.gadā ieņēma 40.vietu (no apsekotajām 183 valstīm) atgūstot 4 pozīcijas salīdzinot ar 2016.gada rezultātu. Kāpums panākts nedaudz uzlabojot indeksa vērtību.

Apvienoto Nāciju attīstības programmas (*UNDP*) veidotajā **Tautas attīstības indeksā**, kas ietver dzīves ilguma, lasītprasmes, izglītības līmeņa, IKP uz 1 iedzīvotāju u.c. rādītājus, Latvija 2016.gadā ieņēma 44.vietu (no apsekotajām 188 valstīm) pakāpjoties par 2 pozīcijām salīdzinot ar 2015.gada rezultātu.

Baltijas valstu vietas starptautiskos reitingos vieta un izmaiņas gada laikā

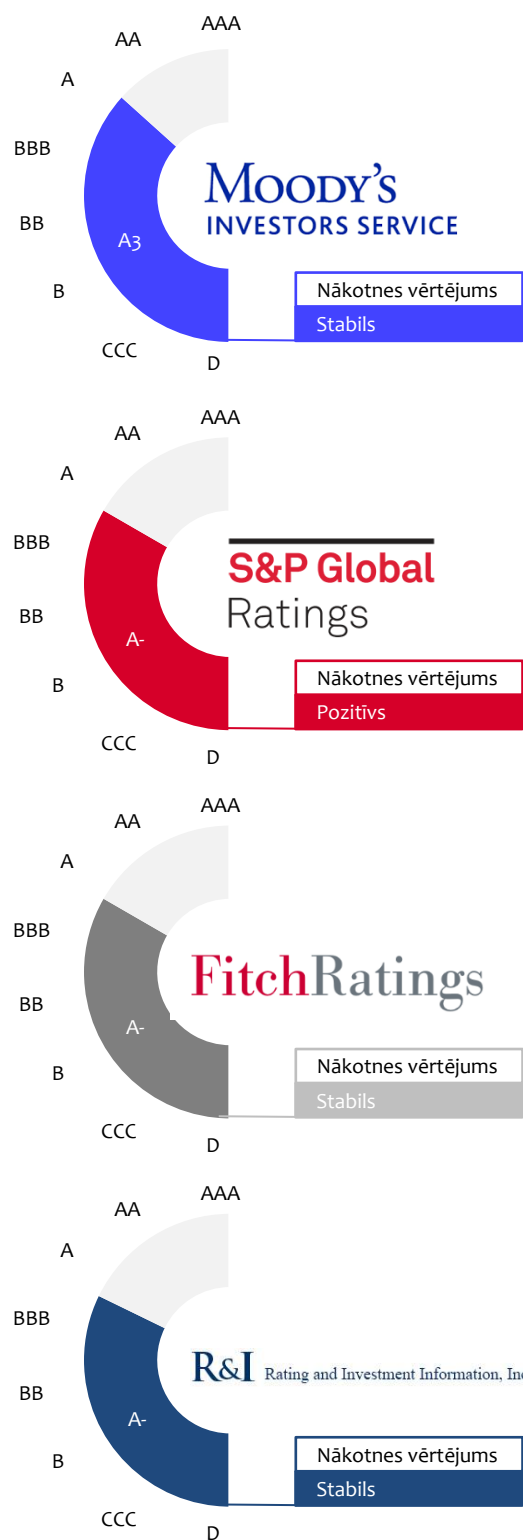

Avots: Reporters Without Borders, 2017 World Press Freedom Index; The Institute for Economics and Peace, Global Peace Index 2017; Transparency International, Corruption Perceptions Index 2016; United Nations Development Programme, Human Development Index 2016

Latvijas kredītreitingu nosaka sekojošas starptautiskas reitinga aģentūras: *Moody's Investors Service*, *Fitch Ratings* un *Standard & Poor's*, kā arī Japānas reitingu aģentūra *R&I*.

Reitinga aģentūras pozitīvi novērtē Latvijas finanšu sistēmas un politikas situācijas stabilitāti, stingro fiskālās disciplīnas ievērošanu, kā arī vispārējo ekonomikas attīstību. Kredītreitinga uzlabošanas sekmētu ienākumu līmeņa tuvošanās citām eirozonas valstīm, demogrāfiskās situācijas uzlabošanās, kā arī uzlabojumi fiskālajā un ārējā finanšu jomā.

Latvijas kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā

Avots: Valsts kase